

Rechtbank Den Haag, Sector Kanton, zittingplaats Den Haag

Eerstdienende datum: 12 maart 2025

Ruijgh c.s. eisers / KNB, BMN en SPN, gedaagden

PRODUCTIES OVERZICHT

(Eerste kolom geeft aan de pagina van bundel)

- 2 Productie 1: brief van Mr S.F. van der Ham (adv. SPN) van 1 februari 2023 aan de VPN;
- 8 Productie 2A: premietekorten 2015-2020 t.g.v. toepassing GPR bij SPN;
- 9 Productie 2B: premietekorten 2015-2022 t.g.v. toepassing GPR bij SPN;
- 10 Productie 3: pag. 77 en 78 van het Jaarverslag 2023 van SPN;
- 12 Productie 4: toelichting van de Pensioencommissie KNVG/NVOG (rechtsvoorgangers van de Koepel Gepensioneerden) d.d. 7 maart 2014;
- 14 Productie 5: teksten van Dr K.H.W. (Klaas) Knot, President DNB en Prof Dr. A.L.(Lans) Bovenberg;
- 15 Productie 6A: brief van KNB (Werkgevers- en werknemerscommissie van de PensioenKamer) van 10 november 2020 aan SPN;
- 19 Productie 6B: nieuwsbericht SPN van 26 januari 2021, vragen en antwoorden over de pensioenregeling 2021 beantwoord;
- 24 Productie 7: pag.99 van SPN-Jaarrekening 2023;
- 25 Productie 8: actuariële verklaringen onder SPN-jaarrekeningen 2014 tot en met 2023;
- 31 Productie 9A: concept-transitieplan;
- 65 Productie 9B: oordeel VPN van 28 november 2024 over het concept-transitieplan;
- 93 Productie 9C: reactie van 20 december 2024 van sociale partners op voormeld oordeel van VPN;
- 101 Productie 9D: definitief door de sociale partners vastgesteld transitieplan;
- 133 Productie 9E: brief van VPN van 4 februari 2025 aan KNB/PensioenKamer en BMN; nadere reactie over het transitieplan;
- 140 Productie 10: aansprakelijkheidstelling gedaagden van 29 september 2022;
- 142 Productie 11A: brief van Mr H. Kuipers (KNB en BMN) van 6 december 2022 aan VPN;
- 143 Productie 11B: brief van Mr. S. Kuijper (Van Doorne N.V.) van 6 juli 2023 aan VPN;
- 145 Productie 11C: mailbericht van Mr. J. Ruijgh (VPN) verzonden op 19 februari 2023 aan voorzitter SPN met cc aan voorzitters van KNB en van BMN;
- 147 Productie 11D: email van Mr. M. van den Eeckhout (Van Doorne N.V.) namens de KNB van 20 maart 2023 aan VPN;
- 148 Productie 11E: brief van VPN van 23 maart 2023 aan Mr. M. van den Eeckhout (Van Doorne).

G.L. Maaldrink, procesgemachtigde van eisers

Per aangetekende post
Tevens per e-mail: npcvanwijk@gmail.com

Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat
t.a.v. de heer J. Ruijgh (voorzitter)
Van Hogenhoucklaan 60A
2596 TE 's-Gravenhage

VAN mr. R.F. van der Ham
REFERENTIE 50138255
DATUM 1 februari 2023

Geacht bestuur van de Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat,

Tot mij wendde zich de stichting Notarieel Pensioenfonds (hierna: "SPN") met het verzoek te reageren op uw brief van 29 september jongstleden. De reactie wordt gegeven namens de rechtspersoon SPN (paragraaf 2) en namens haar bestuurders (paragraaf 3).

1 Inleiding

Uw vereniging (hierna: "VPN") stelt (namens haar leden) SPN en haar bestuurders middels vorenstaande brief aansprakelijk voor het gevoerde premiebeleid sinds 2016. Het is onduidelijk of, en zo ja welke voormalig bestuurders aansprakelijk worden gesteld. SPN gaat er daarom vanuit dat de brief niet aan hen gericht is.

Gesteld wordt dat de premies op basis van het beleid (steeds) op een ontoereikend niveau zijn vastgesteld zodat de pensioenopbouw niet kostendekkend is gefinancierd. Hierdoor zou het vermogen van SPN zijn geslonken, welke vermogensafname de leden van VPN zou hebben benadeeld. In het gesprek van 6 december jongstleden heeft VPN gesteld dat de voorlopig begrote schade, € 120.000.000 zou bedragen. VPN eist vergoeding van die schade omdat het toelagsperspectief (jegens haar leden) zou zijn verslechterd.

2 Reactie op aansprakelijkheidstelling van SPN

2.1 Ongemotiveerde stelling zijdens VPN

Het valt op dat VPN de grondslagen van haar eis niet uiteen heeft gezet (althoewel op haar de bewijslast rust op grond van artikel 150 Rv).

Het is enerzijds volstrekt onduidelijk welke norm SPN zou hebben geschonden.

Anderzijds laat VPN onbesproken of en in welke mate het toeslagperspectief zou zijn verslechterd ten gevolge van die vermeende normschending en of, en op grond van welke redenen, dat is toe te rekenen aan SPN.

2.2 Geen sprake van normschending

SPN benadrukt dat zij telkens de wettelijke financieringsregels in hoofdstuk 6 van de Pensioenwet en in de aanverwante lagere wetgeving, heeft gerespecteerd. Dit sluit iedere normschending uit.

SPN wijst in het bijzonder op naleving van artikel 128 van de Pensioenwet en artikel 4 van het Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen ("**Besluit ftk**"). De premie die is gebaseerd op een voortschrijdend gemiddelde van de rente of op een verwacht rendement,¹ kwalificeert als een kostendekkende premie. Illustratief is de bevestiging in de relevante wetgeschiedenis dat een dergelijke 'gedempte' premie op lange termijn (gemiddeld) op een kostendekkend niveau ligt (en daarom is toegestaan). Hiermee beoogde de wetgever (tevens) om de volatiliteit van premies door marktrenteontwikkelingen te voorkomen (in het belang van de werkgevers).

SPN benadrukt dat een premiebeleid dat is afgeleid van een verwacht fondsrendement, in Nederland de norm is. Nagenoeg alle bij wet verplicht gestelde bedrijfstakpensioenfondsen hebben sinds 2007 een dergelijk beleid. Onderstaande figuur 1 illustreert dat in 2017 ongeveer 85% van het totaal aan premiebetalingen was gebaseerd op een verwacht rendement (!)²

Kader 4.1 Gebruikte methoden door pensioenfondsen

Voor het boekjaar 2017 (ex-ante cijfers berekend op basis van de FTK-rentetermijnstructuur einde 2016) zijn dit de door de fondsen gerapporteerde cijfers.

Methodiek in 2017	# fondsen	% fondsen	€ premie (mrd)	% premie	PBO
Zuiver kostendekkend (RTS)	27	14%	1,7	6%	117%
Demping gemiddelde RTS	51	27%	2,4	9%	93%
Demping verwacht rendement	114	59%	22,6	85%	76%
Sector als geheel	192	100%	26,7	100%	79%

Bron: DNB

Figuur 1 Gebruikte methoden door pensioenfondsen in 2017 (bron: Evaluatie Wof aanpassing Financieel Toetsingskader)

Anders dan VPN wil doen voorkomen is de gedempte kostendekkende premie op basis van verwacht rendement, veruit de regel, niet de uitzondering. Dit premiebeleid houdt overigens ook verband met het rechtsfeit dat pensioenfondsen alle belangen evenwichtig moeten kunnen afwegen op grond van artikel 105 lid 2 van de Pensioenwet. Het is bijvoorbeeld niet in het belang van de werkgevers en de werknemers dat pensioenfondsen de premie onnodig hoog vaststellen.

¹ Jaarverslag SPN 2015: "Het bestuur heeft eind 2015 besloten om vanaf 2016 over te gaan op een systeem waarbij er sprake is van een gedempte kostendekkende premie op basis van het verwachte fondsrendement".

² Fyz.oth (bedrijfstakpensioenfondsen), p. 36.

Pensioenfondsen, waaronder SPN, is dus beslissingsruimte gelaten om belangen (verschillend) te wegen en naar aanleiding van die afweging de premie vast te stellen.

Het beleid van DNB en de Commissie Parameters

Ter aanvulling van het vorenstaande, blijkt de zorgvuldigheid van de premiestelling uit onderstaande rechtsfeiten of aanknopingspunten.

Ten eerste is het premiebeleid in overeenstemming met de aanvullende beleidsregels van De Nederlandsche Bank ("DNB").³

Ten tweede heeft DNB overeenkomstig haar rol als toezichthouder nimmer anders geoordeeld, terwijl aangenomen kan worden dat DNB bekend was en is met de premiesystematiek van SPN. De kostendekkendheid van de premie wordt immers jaarlijks getoetst door de certificerend-actuaris die daarvan verslag doet richting DNB.

In de derde plaats zijn de parameters zoals die telkens zijn opgenomen in artikel 23a Besluit ftk⁴ op basis van het advies van de Commissie Parameters overeenkomstig artikel 23 Besluit ftk, gehanteerd. Het betreft onder meer de vastgestelde *grenswaarden* ten aanzien van prijsontwikkeling en de te onderscheiden beleggingscategorieën. De Commissie Parameters bestaat uit experts die onafhankelijk tot een advies zijn gekomen.

Ten vierde geldt dat geen sprake van schending van contractuele normen. SPN heeft zich gehouden aan het pensioenreglement tussen SPN en de (gewezen) deelnemers. Wat betreft de premiestelling, verwijst dit reglement naar de actuariële en bedrijfstechnische ("ABTN"),⁵ die is "gebaseerd op het beleid dat het fonds op dit moment voert".⁶ Daarmee behoudt SPN zich het recht op eventuele wijzigingen in de premiestelling in de ABTN onvoorwaardelijk voor.

Verwijzing naar rechtspraak door VPN

VPN verwijst in noot 1 naar rechtspraak. Het is niet duidelijk welke argumenten VPN aan die aangehaalde rechtspraak meent te kunnen ontleenen.

2.3 Geen sprake van schade

SPN erkent evenmin dat sprake is van schade. Het vermeende 'premie-effect' ten aanzien van het toeslagperspectief is (ook al op korte termijn) verwaarloosbaar. Het toeslagperspectief is

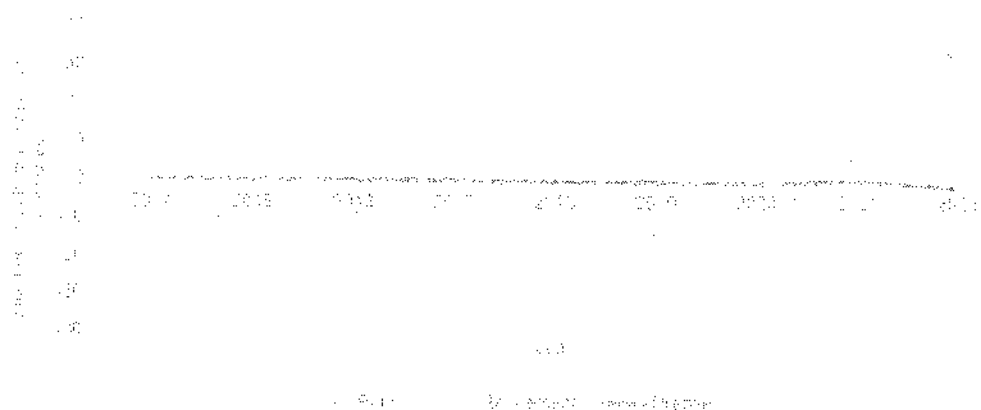
³ Kostendekkende premie voor pensioenfondsen (dub.nl)

⁴ Actuariële domeinsovereenkomst ten aanzien van verzekerd rendement, vastgestelde kostendekkende premie (dub.nl)

⁵ Artikel 23(1) Pensioenreglement 2014: Financiering van de aanspraken geschiedt op de wijze zoals aangegeven in de actuariële en bedrijfstechnische nota, genoemd in artikel 3 lid 2 van de statuten (bron: Pensioenreglement 2014, website van Stichting Notarisch Pensioenfonds, PDF Free Download (adoc.pub)) Artikel 23(1) Pensioenreglement 2022: Financiering van de aanspraken geschiedt op de wijze zoals aangegeven in de actuariële en bedrijfstechnische nota van het fonds (bron: Documenten / Transitie van de Notarisch Pensioenfonds, Notaris.nl)

⁶ Actuariële en bedrijfstechnische nota 16 december 2021 (pensioenfondsnederland.nl)

namelijk afhankelijk van de marktwaardeontwikkeling van de beleggingen en de pensioenverplichtingen. In onderstaande figuur 2 is geïllustreerd welke invloed (i) de rente, (ii) de rendementen en (iii) de premie hebben op de dekkingsgraad van SPN in de periode 2014-2021. Het verduidelijkt dat het premie-effect verwaarloosbaar is:

Figuur 2: Invloed van de rente, rendement en premie op de dekkingsgraad van SPN in de periode 2014-2021

De marktwaarde heeft zich gunstig ontwikkeld. Dit betekent dat SPN de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 1 januari 2023 heeft kunnen verhogen met 8,1%. Zoals op de website uiteen is gezet, zijn de beleggingsresultaten toereikend geweest voor deze toeslagverlening.

De gestelde aansprakelijkheid mist dus ook grondslag wegens het ontbreken van schade.

Tot slot geldt dat de te verwaarlozen premie-effecten op de dekkingsgraad niet aan SPN (hadden) kunnen worden toegerekend op grond van artikel 6:98 BW. Naast het ontbreken van schade is het premiebeleid gerechtvaardigd wegens de ruimte die artikel 128 van de Pensioenwet en aanverwante wetgeving (in samenhang met artikel 105 lid 2 van de Pensioenwet) laten.

3 Reactie op aansprakelijkheidstelling van bestuurders van SPN

Voor wat betreft de secundaire aansprakelijkheidsstelling, die is gericht tot de bestuurders van SPN, geldt dat het onbegrijpelijk is op welke juridische grondslag deze aansprakelijkheidsstelling is gebaseerd.

Benadrukt dient te worden dat aan persoonlijke aansprakelijkheid van bestuurders jegens derden (i.e. gepensioneerden en gewezen deelnemers) overeenkomstig artikel 6:162 BW hoge eisen worden gesteld. De bestuurder is grond van vaste rechtspraak van de Hoge Raad slechts

aansprakelijk jegens een derde indien hem 'persoonlijk een (voldoende) ernstig verwijt' valt te maken.⁷ Die verzwaarde aansprakelijkheidsnorm is eveneens van toepassing op de stichtingsbestuurder. De ratio voor deze hoge drempel is volgens de Hoge Raad gelegen in het voorkomen dat bestuurders onwenselijk defensief worden in hun handelen.⁸

De Hoge Raad maakt blijkens vaste jurisprudentie voor het inroepen van bestuurdersaansprakelijkheid ex artikel 6:162 BW in ieder geval een onderscheid tussen twee gevalstypen van verhaalsfrustratie. In de eerste plaats zijn er de gevallen waarin de bestuurder persoonlijk aansprakelijk is indien hij een overeenkomst sluit waarvan hij *weet (of behoort te weten)* dat de stichting (i) deze niet, of niet binnen een redelijke termijn, kan nakomen en (ii) de stichting ook geen verhaal biedt voor de schade (de zogenoemde "*Beklamel-norm*").⁹ In de tweede plaats zijn er de gevallen waarin de bestuurder kan worden verweten dat hij heeft bewerkstelligd of heeft toegelaten dat de stichting haar (wettelijke of contractuele) verplichtingen niet nakomt en een derde daardoor is benadeeld.¹⁰ In dat kader moet nog worden opgemerkt dat, indien de schade die optreedt niet voorzienbaar is geweest, aan de bestuurder doorgaans geen persoonlijk ernstig verwijt valt te maken.¹¹

Beziet men het voorgaande, dan spreekt het voor zich dat de bestuurders van SPN in dit geval niet persoonlijk aansprakelijk zijn jegens de leden van de VPN.

Zoals hierboven reeds is opgemerkt, betwist SPN dat er sprake is van enige normschending of (een verband met) schade.

Voor zover er al sprake is geweest van een verslechtering van het toeslagperspectief door het premiebeleid, dan geldt dat de bestuurders geen persoonlijk *ernstig* verwijt valt te maken. Van verhaalsfrustratie aan de zijde van de bestuurders is geen sprake. De Beklamel-norm vindt in dit geval geen toepassing, nu het premiebeleid geen verband houdt met het sluiten van een overeenkomst die niet is nagekomen door SPN. Evenmin staat vast dat de bestuurders van SPN hebben bewerkstelligd of hebben toegelaten dat de leden van de VPN zijn benadeeld doordat het premiebeleid gedurende een periode van zes jaar is toegepast. Kort en goed; van een persoonlijk ernstig verwijt aan de zijde van de bestuurders van SPN is geen sprake, waardoor de secundaire aansprakelijkheidsstelling geen standhoudt.

⁷ Zie HR 5 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2628, NJ 2015/21 (*Hezemans Air*) en HR 5 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2627, NJ 2015/22 (*RCI Financial Services*).

⁸ Vgl. HR 5 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2628, NJ 2015/21 (*Hezemans Air*) en HR 5 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2627, NJ 2015/22 (*RCI Financial Services*).

⁹ Zie HR 6 november 1989, ECLI:NL:HR:1989:AB9521, NJ 1990, 286 (*Beklamel*).

¹⁰ Zie HR 8 december 2006, ECLI:NL:HR:2006:AZ0758, NJ 2006, 659 (*Ontvanger/Roelofsen*).

¹¹ Vgl. HR 5 september 2014, ECLI:NL:HR:2014:2627, NJ 2015/22 (*RCI Financial Services*).

4 Slotopmerkingen

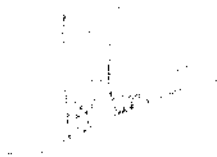
Ik verneem graag uiterlijk binnen een maand na heden of VPN de aansprakelijkheidstelling jegens SPN en haar bestuurders, (al dan niet) intrekt naar aanleiding van het bovenstaande.

SPN is vanzelfsprekend bereid de inhoud van deze brief met VPN te bespreken.

SPN behoudt zich verder jegens VPN al haar rechten en wesen voor in deze kwestie.

In afwachting van uw reactie,

Met vriendelijke groet,

R.F. van der Ham

Stichting Pensioenfonds Notariaat

Overzicht vermogensschade door toepassing
gedempte premieregeling, art. 128 lid 2 Pensioenwet

Jaar	Fonds	omschrijving	kostendeekkende premie minus feitelijke premie	feitelijke premiedekkingsgraad
2015	SBMN	kostendeekkende premie	26.727	79%
		feitelijke premie	<u>21.194</u>	
		tekort	5.533	
	SNPF	kostendeekkende premie	32.058	83%
		feitelijke premie	<u>26.758</u>	
		tekort	5.300	
2016	SBMN	kostendeekkende premie	30.990	84%
		feitelijke premie	<u>26.083</u>	
		tekort	4.907	
	SNPF	kostendeekkende premie	35.896	90%
		feitelijke premie	<u>32.262</u>	
		tekort	3.634	
2017	SPN	kostendeekkende premie	76.651	80%
		feitelijke premie	<u>61.197</u>	
		tekort	15.454	
2018	SPN	kostendeekkende premie	76.845	79%
		feitelijke premie	<u>60.486</u>	
		tekort	16.359	
2019	SPN	kostendeekkende premie	83.324	72%
		feitelijke premie	<u>59.648</u>	
		tekort	23.676	
2020	SNP	kostendeekkende premie	104.689	61%
		feitelijke premie	<u>64.181</u>	
		tekort	40.508	
			<u>115.371</u>	
		gemiddelde premiedekkingsgraad		77%

NB. bedragen x € 1.000

Stichting Pensioenfonds Notariaat
 Overzicht vermogensschade door toepassing
 gedempte premieregeling, art. 128 lid 2 Pensioenwet

Jaar	Fonds	omschrijving		feitelijke premiedekkingsgraad
2015	SBMN	kostendeckende premie	26.727	79%
		feitelijke premie	<u>21.194</u>	
		tekort	5.533	
	SNPF	kostendeckende premie	32.058	83%
		feitelijke premie	<u>26.758</u>	
		tekort	5.300	
2016	SBMN	kostendeckende premie	30.990	84%
		feitelijke premie	<u>26.083</u>	
		tekort	4.907	
	SNPF	kostendeckende premie	35.896	90%
		feitelijke premie	<u>32.262</u>	
		tekort	3.634	
2017	SPN	kostendeckende premie	76.651	80%
		feitelijke premie	<u>61.197</u>	
		tekort	15.454	
2018	SPN	kostendeckende premie	76.845	79%
		feitelijke premie	<u>60.486</u>	
		tekort	16.359	
2019	SPN	kostendeckende premie	83.324	72%
		feitelijke premie	<u>59.648</u>	
		tekort	23.676	
2020	SNP	kostendeckende premie	104.689	61%
		feitelijke premie	<u>64.181</u>	
		tekort	40.508	
2021		kostendeckende premie	84.705	90%
		feitelijke premie	<u>76.484</u>	
		tekort	8.221	
2022		kostendeckende premie	105.070	80%
		feitelijke premie	<u>83.837</u>	
		tekort	21.233	
		totaal tekort 2015 -2021	<u>144.825</u>	
		gemiddelde premiedekkingsgraad		79%

NB. bedragen x € 1.000

TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN
(bedragen x € 1.000)

2023

2022

(13) PREMIEBIJDRAGEN RISICO PENSIOENFONDS

De post premiebijdragen risico pensioenfonds bestaat uit:

Premie lopend boekjaar	82.910	79.638
Premie arbeidsongeschiktheid	3.768	3.651
Premie voorgaande boekjaren	329	506
Mutatie voorziening dubieuze debiteuren	-41	42
Totaal	86.966	83.837

De premieopbrengsten zijn niet gesplitst naar een werkgevers- en werknemersdeel, omdat de inhouding van premie afhankelijk is van afspraken die tussen werkgever en werknemer zijn gemaakt. Dit wordt door het fonds niet geregistreerd. Reglementair mag een werkgever maximaal 50% van de totale premiebijdrage inhouden op het salaris van de werknemer.

De kostendekkende, gedempte en feitelijke premie zijn als volgt:

	2023	2022
Kostendekkende premie	77.617	105.070
Gedempte premie	89.421	79.836
Feitelijke premie	86.966	83.837

De afname van de kostendekkende premie ten opzichte van die van 2022 wordt met name verklaard door de stijging van de rentetermijnstructuur. Het gevolg is een stijging van de actuariële koopsom. De gehanteerde solvabiliteitsopslag bedraagt 16,2%.

De feitelijke premie bedraagt € 86.966. Dit is lager dan de gedempte premie. In 2023 is een koopsom van 1.795 aan a.s.r betaald voor een éénmalige verhoging van de ingegane arbeidsongeschiktheids-pensioen voor arbeidsongeschikte notarissen in loondienst en voor arbeidsongeschikte zelfstandige notarissen die arbeidsongeschikt zijn geworden voor 1 januari 2014. Deze indexatiekoopsom is onderdeel van de (ex-post) benodigde premie. Er is geen premie ontvangen i.v.m. deze koopsom.

De kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

	2023	2022
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	64.396	88.840
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	9.518	12.722
Opslag voor uitvoeringskosten	3.703	3.508
Totaal	77.617	105.070

De gedempte premie is als volgt samengesteld:

	2023	2022
Actuarieel benodigd voor onvoorwaardelijke onderdelen pensioenopbouw	51.526	45.288
Opslag voor instandhouding van het vereist eigen vermogen	7.432	6.233
Opslag voor uitvoeringskosten	3.703	3.508
Premie voor voorwaardelijke toeslagverlening	26.760	24.807
Totaal	89.421	79.836

(14) BELEGGINGSOPBRENGSTEN VOOR RISICO PENSIOENFONDS

	2023				2022			
	Direct Resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat	Direct resultaat	Indirect resultaat	Kosten	Totaal resultaat
Vastgoedbeleggingen	2.558	6.682	0	9.240	1.500	-17.215	0	-15.715
Aandelen	16.230	139.641	-377	155.494	17.338	-172.728	-981	-156.371
Vastrentende waarden	29.835	64.315	-5.272	88.878	26.060	-254.883	-4.767	-233.590
Derivaten	-9.498	54.359	0	44.861	31.120	-616.526	0	-585.406
Overige beleggingen	259	-8	0	251	-9.067	15	0	-9.052
Kosten vermogensbeheer	0	0	-1.138	-1.138	0	0	-1.165	-1.165
Totaal	39.384	264.989	-6.787	297.586	66.950	-1.061.337	-6.912	-1.001.299
Kosten pensioenbeheer en bestuursbureau	0	0	-1.540	-1.540	0	0	-1.460	-1.460
Projecten	0	0	0	0	0	0	-271	-271
Totaal	39.384	264.989	-8.327	296.046	66.950	-1.061.337	-8.643	-1.003.030

In navolging van de aanbevelingen van de Pensioenfederatie zijn de kosten voor het vermogensbeheer verdeeld over de beleggingscategorieën. De kosten voor het vermogensbeheer bevatten alle directe en indirecte vermogensbeheerkosten uit onderliggende beleggingsfondsen. Hierin zitten de beheerfee, de performance fee van externe managers, de bewaarkosten en de overige kosten van het vermogensbeheer. De transactiekosten bevatten uitsluitend de rechtstreeks aan het pensioenfonds in rekening gebrachte toe- en uittredingsvergoedingen in de beleggingsfondsen. Voor de transactiekosten van de discretionaire portefeuille en de derivaten is een schatting opgenomen. Transactiekosten met betrekking tot aan- en verkopen binnen deze portefeuilles zijn niet inzichtelijk. In de totale kosten voor het vermogensbeheer van € 8.327 zijn impliciete transactiekosten van € 2.708 opgenomen op basis van de berekeningswijze van de Pensioenfederatie.

II Toelichting van de Pensioencommissie KNVG/NVOG

17 maart 2014

Gedempte premie en evenwichtige belangenbehartiging

Kunnen gepensioneerden hun pensioenfondsen ondervragen of hun belangen evenwichtig behartigd worden ?

In het Financieel Jaarverslag van een Pensioenfonds is te lezen wat de kostendekkende premie is voor de aanspraken van de deelnemers, die in enig jaar worden opgebouwd. De premie voor het pensioenfonds kan echter ook (ingevolge artikel 128 lid 2 van de Pensioenwet *) volgens een gedempte premiesystematiek tot stand komen. Het Jaarverslag moet de gedempte premie publiceren en wat de werkgever werkelijk aan premie heeft betaald. Het verschil tussen de kostendekkende premie en de gedempte premie kan fors zijn ten voordele van de premiebetaler. Maar dit voordeel voor de premiebetaler kan nadelige gevolgen hebben voor de gepensioneerden.

In de discussie over de aanpassing van het financieel toetsingskader en de houdbaarheid van de pensioenen benadrukken KNVG en NVOG voortdurend dat de premie voor de opbouw van pensioenen kostendekkend moet zijn en dat voor het vaststellen van de premie dezelfde parameters moeten worden gebruikt als voor het vaststellen van de verplichtingen.

Dit is zo belangrijk omdat voor het berekenen van de gedempte premie géén RTS/UFR gebruikt hoeft te worden (zoals bij het vaststellen van de verplichtingen) maar men kan gebruik maken van het voortschrijdend gemiddelde van het historische rendement of marktrente of het verwachte rendement. Dit rendement of deze marktrente is bij vele pensioenfondsen in de afgelopen jaren hoger (geweest) dan de rente uit de RTS/UFR.

Dat kan betekenen dat fondsen met een gedempte premie in de afgelopen jaren te weinig geld hebben ontvangen om de aanspraken van de deelnemers te financieren. Bij het berekenen van de dekkingsgraad wordt echter geen rekening gehouden dat er voor de opbouw van nieuwe aanspraken te weinig is betaald. Het hele vermogen wordt over alle aanspraken (van deelnemers en gepensioneerden) uitgesmeerd en aldus ingezet voor het berekenen van de dekkingsgraad. Dat betekent dat er in principe vermogen van de gepensioneerden "overgeheveld" wordt naar de aanspraken van de deelnemers.

De generatie-evenwichtstoets.

De KNVG en NVOG hebben hier ook aandacht voor gevraagd in een brief van 19 februari 2014 aan de staatssecretarissen Klijnsma en Wiebes. Beide koepels zien deze overheveling als een structureel probleem dat sectorbreed een omvangrijk bedrag omvat. In hun brief stellen zij voor uit te zoeken hoe dit precies zit.

Dit is des te belangrijker nu De Nederlandse Bank (DNB) in de 2^e helft van dit jaar een sectorbreed onderzoek gaat doen naar het evenwicht tussen generaties bij het vaststellen van de pensioenpremie voor 2015. In het kader van de Wet verlaging opbouw pensioenaanspraken (Witteveenkader) gaat de overheid er van uit dat de pensioenpremie verlaagd kan worden. In de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel heeft de staatssecretaris geschreven dat

mocht de premie hoger zijn dan de kostendekkende premie voor de verlaagde aanspraken dit aanleiding kan zijn om te vermoeden dat de belangen niet evenwichtig zijn afgewogen. De DNB gaat dit op verzoek van de betrokken staatssecretarissen onderzoeken en heeft in een brief van 17 december 2013 opgemerkt : “De pensioenpremies dienen in balans te zijn met de toezeggingen die aan deelnemers zijn gedaan. Premies dienen wat dat betreft tenminste kostendekkend te zijn”. De DNB zal bezien of pensioenfondsen op basis van de Pensioenwet artikel 105 de plicht tot evenwichtige belangenbehartiging hebben toegepast.

KNVG en NVOG vinden niet dat een verlaging van de aanspraken automatisch tot verlaging van de pensioenpremie moet leiden. Eerst moet duidelijk zijn of de pensioenpremie in het verleden tenminste kostendekkend is geweest.

In de Wet verlaging opbouw pensioenaanspraken is ook opgenomen dat een besluit tot vaststelling van de premie ter advisering moet worden voorgelegd aan het (nieuwe) Verantwoordings Orgaan. Dat betekent dat dit orgaan aan het pensioenfonds bestuur kan vragen alle aspecten van de evenwichtige belangenbehartiging mee te nemen wanneer de problematiek van overheveling zich bij het pensioenfonds heeft voorgedaan. Het Verantwoordingsorgaan kan dan toetsten of bij het vaststellen van de nieuwe premie alle belangen evenwichtig zijn meegenomen en of een deel van de premie bijvoorbeeld ook gebruikt zou kunnen worden voor herstel van het pensioenvermogen.

Algemene Leidraad

Ook al betalen gepensioneerden geen premie, ook zij hebben belang bij een evenwichtig besluit tot vaststelling van de premie. Een besluit van het bestuur tot vaststelling van een niet kostendekkende premie strekt gepensioneerden in beginsel tot nadeel.

Mocht een fonds tot voor kort met een gedempte premie zijn gefinancierd dan is het belangrijk voor gepensioneerden te onderzoeken of er te weinig premie is betaald voor de aanspraken van de deelnemers. In de Financiële Jaarverslagen is na te gaan of en zo ja hoeveel premie er te weinig betaald is voor de aanspraken van de deelnemers.

Gelet op het spanningsveld tussen de verwachtingen van de politiek en de realiteit zoals die volgens KNVG en NVOG bestaat, zouden gepensioneerden hun pensioenfondsen moeten stimuleren alle relevante feiten tijdig op tafel te krijgen. Alleen dan kan het bestuur bewijs leveren dat – ook bij een overheveling van vermogen naar de deelnemers – sprake is (geweest) van een evenwichtige belangenbehartiging.

De gezamenlijke Pensioencommissies van KNVG en NVOG

*** Pensioenwet, Artikel 128. Hoogte kostendekkende premie**

1. Een pensioenfonds stelt een kostendekkende premie vast die bestaat uit:
 - a. de premie die actuariael benodigd is in verband met de aangroei van de pensioenverplichtingen;
 - b. de opslag die nodig is voor het bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende vereist eigen vermogen als bedoeld in artikel 132;
 - c. de opslag die nodig is voor de bij de aangroei van de pensioenverplichtingen behorende uitvoeringskosten van het pensioenfonds; en
 - d. de premie die actuariael benodigd is ten behoeve van toeslagverlening indien gekozen is voor financiering op de wijze, bedoeld in artikel 137, onderdeel a, b of d;
2. De kostendekkende premie kan worden gedempt.
3. Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld inzake het eerste en het tweede lid.

De President van DNB, Klaas Knot, antwoorde desgevraagd in 2017 als volgt:

«Ja, het klopt dat wij het al jarenlang een fout vinden dat in de premieberekening gerekend mag worden met het verwachte rendement, om de simpele reden dat je dan een kostendekkende premie definieert die stelselmatig de dekkingsgraad uitholt. Als je een andere rente gebruikt voor de kostendekkende premie dan voor de dekkingsgraad, dan weet je van tevoren dat je dekkingsgraadverzwakking hebt ingebouwd in het stelsel».

Ook van wetenschappelijke kant werd hierover geschreven; Prof. Lans Bovenberg van de Universiteit van Tilburg schreef letterlijk:

«Niemand heeft kunnen bevroeden dat de rente zo belachelijk laag zou worden. Maar het veranderen van de rekenrente leidt tot allerlei ruzies omdat het tot intergenerationele herverdeling leidt. Als we de rekenrente nu gaan verhogen, gaat er geld van de jongeren naar de ouderen. Dan staan de jongeren natuurlijk op hun achterste poten.» «In ons systeem is sprake van een dodelijke combinatie van complexiteit en belangentegenstelling. Iedereen voelt zich tekort gedaan, niemand begrijpt het meer en iedereen wantrouwt elkaar. Zo denken de meeste mensen dat de ouderen de jongeren aan het bestelen zijn. Dat wil de journalistiek ook telkens van mij horen. Het verhaal is al klaar en ik hoef het alleen maar te beamen. Maar het verhaal is op dit moment net andersom. Door de lage rente zijn de langjarige verplichtingen aan jongeren geëxplodeerd. Tegelijkertijd betalen de werkenden te weinig premie voor hun rechten omdat voor nieuw op te bouwen verplichtingen hogere rentes worden gehanteerd. Dat verschil is door de lage rente enorm geworden, zo'n 2% bij sommige fondsen. En dat met een gemiddelde duration van 30 jaar. Werkenden worden nu fors gesubsidieerd door de gepensioneerden. Niemand heeft er belang bij om dit wereldkundig te maken. En dan moet die arme Staatssecretaris Klijnsma gaan uitleggen in de Kamer dat we de pensioenen gaan korten omdat we nu eenmaal rekenen met een risicovrije rente omdat we een stelsel hebben met garanties. Begrijpt u het nog?»

Waarbij de heer Bovenberg hier vervolgens in een artikel van Martin Visser in de Telegraaf nog aan toevoegt:

«Vroeger was het nog zo dat werkenden een extra herstellpremie moesten betalen als het slecht ging met het pensioenfonds. Nu is het precies andersom. Ouderen subsidiëren de pensioenopbouw van werkenden. En fors ook. Aan de premiekant mogen pensioenfondsen optimistischer rekenen dan aan de kant van de pensioenuitkering. Maar zodra een fonds vaststelt of de pensioenen kunnen meegroeien met de prijzen en lonen moeten ze een veel conservatievere calculatie maken».

De vorenstaande citaten zijn ontleend aan de Nota naar aanleiding van het verslag de dato 5 september 2017 (Kamerstuk 34 606 nummer 9

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Per e-mail verzonden

Stichting Pensioenfonds Notariaat
T.a.v. het bestuur
Spui 192
2511 BW DEN HAAG

Datum : 10 november 2020
Betreft : Pensioenopdracht toegevoegd notarissen en de kandidaat
notarissen in loondienst 2021

Geacht bestuur,

Zoals u bekend, hebben sociale partners in het notariaat (hierna sociale partners) dit jaar veelvuldig overleg gevoerd over de uit te voeren pensioenregelingen in de toekomst alsmede over de wijzigingen in de pensioenregelingen die betrekking hebben op 2021. Hierover zijn ook meerdere contactmomenten met leden van uw bestuur geweest en is de nodige correspondentie met uw bestuur gevoerd. Het is de bedoeling dat sociale partners de komende maanden afspraken maken over een nieuwe toekomstbestendige pensioenregeling voor de beroepsgroep voor de nabije toekomst. In deze brief informeren wij u alvast over de inhoud van de pensioenopdracht voor wat betreft de pensioenregeling van de toegevoegd notarissen en de kandidaat notarissen in loondienst¹ die geldt met ingang van 1 januari 2021.

Directe aanleiding voor de noodzakelijke wijzigingen in 2021

De directe aanleiding voor de wijziging in de pensioenregeling voor de toegevoegd notarissen en de kandidaat notarissen in loondienst in het jaar 2021 is de afloop van de meerjarige periode waarin de premie voor de huidige pensioenregeling gedempt is. Sociale partners bepalen de inhoud van de pensioenregeling waaronder het premiebudget dat van de achterban gevraagd wordt. Uw bestuur stelt de kostprijs van de pensioenopbouw vast. Uw bestuur heeft laten weten dat de kostprijs in het jaar 2021 aanzienlijk hoger zal zijn dan de periode daaraan voorafgaand. Deze stijging wordt veroorzaakt door de lagere rente, de lagere rendementen op zakelijke waarden die ingecalculleerd mogen worden, alsmede door het standpunt van uw bestuur met betrekking tot de premiedekkingsgraad en de vervroegde inwerkingtreding van de nieuwe UFR.

¹ De toegevoegd notarissen en de kandidaat notarissen die niet voor eigen rekening en risico een onderneming drijven.

Uw bestuur heeft aangegeven bij de nieuwe premievaststelling te willen uitgaan van 100% premiedekkingsgraad voor het jaar 2021. Voorts blijkt uit de email van de heer Van de Wiel van 13 oktober 2020 dat het bestuur de premie 2021 mogelijk al op basis van de nieuwe UFR-methodiek wil vaststellen, alhoewel dat wettelijk niet nodig is en de financiële situatie bij het fonds dat evenmin vergt. Het standpunt van sociale partners ten aanzien van dergelijke uitgangspunten moge duidelijk zijn gezien eerdere uitingen: zij vinden een dergelijke (over)prudentie zeer onwenselijk. Deze (over)prudentie heeft een onnodig zware druk op de onderhandelingen met betrekking tot de premie en opbouw 2021 gelegd. Wij kennen voorts geen ander pensioenfonds dat rekent met dergelijke (over)prudente uitgangspunten. Om al deze redenen willen wij u nogmaals met klem verzoeken voor het jaar 2021 een premiedekkingsgraad onder de 100% te hanteren alsmede niet vervroegd over te stappen op de nieuwe UFR.

Inhoud pensioenregeling toegevoegd notarissen en de kandidaat notarissen 2021

In de vergadering van 9 november 2020 hebben de werkgeverscommissie en de werknemerscommissie een gezamenlijk besluit genomen omtrent de inhoud van de pensioenregeling voor de toegevoegd notarissen en de kandidaat notarissen in loondienst. Dit besluit is in beginsel genomen voor de periode van 1 jaar (i.c. 2021) en gaat in op 1 januari 2021. De werkgeverscommissie de werknemerscommissie houden er echter rekening mee dat al voor het einde van 2021 een besluit genomen wordt over een andersoortige toekomstbestendige pensioenregeling met spoedige inwerkingtreding. Het behoort daarom tot de mogelijkheden dat de inhoud van de pensioenregeling gedurende 2021 opnieuw aangepast wordt.

Het huidige besluit (met ingang 1 januari 2021) houdt het volgende in.

- Het premiebudget dat van de achterban gevraagd wordt, vertaalt zich in een feitelijke pensioenpremie van 25,44% van de pensioengrondslag. Dat is een verhoging van 20% ten opzichte van de premie in 2020.
- Het maximum pensioengevend salaris wordt verhoogd naar € 70.000 en nadien jaarlijks op 1 januari op dezelfde wijze verhoogd als thans reglementair vastgelegd (uiteraard enkel indien de regeling na 2021 blijft bestaan).
- Sociale partners verlaten zich op het bestuur van het pensioenfonds om op basis van de economische en actuariële uitgangspunten per 31 oktober 2020 vast te stellen welk opbouwpercentage correspondeert met de bovengenoemde pensioenpremie.
- De overige onderdelen van de thans geldende pensioenregeling voor de toegevoegd notarissen en de kandidaat notarissen in loondienst worden in 2021 ongewijzigd voortgezet. Dat betekent onder meer dat de pensioenrichtleeftijd ook in het jaar 2021, 67 jaar blijft.

Overwegingen bij het besluit omtrent de inhoud van de pensioenregeling 2021

Zoals reeds met uw bestuur gedeeld bij brief van 6 juli 2020, zijn alle sociale partners van mening dat DB-regelingen hun langste tijd hebben gehad. In de komende periode zal dan ook door sociale partners gezamenlijk aan de slag gegaan worden met het definiëren van een passende toekomstbestendige pensioenregeling voor de beroepsgroep. Hierbij wordt de mogelijkheid onderzocht om zo spoedig mogelijk over te stappen naar andersoortige pensioenregelingen (die geen DB-karakter hebben), die een overgang naar het nieuwe pensioenstelsel vergemakkelijken. De werkgeverscommissie en de werknemerscommissie hechten er veel waarde aan om het voornoemde spoedig op te pakken.

In uw brief van 1 oktober 2020 geeft u aan sociale partners te willen ondersteunen en -waar mogelijk- gezamenlijk te willen optrekken. De contouren van een nieuwe regeling worden door sociale partners zelf opgesteld, voor de ondersteunende berekeningen hopen wij -net als bij de recente premieberekeningen- een beroep op uw fonds te kunnen doen. In dat kader vernemen wij graag voor het einde van 2020 welke ondersteuning u ons hierin kunt bieden.

De werkgeverscommissie acht het in dit kader wenselijk om de pensioenpremie voor de achterban in 2021 zo min mogelijk te verhogen. De overwegingen hierbij zijn uitgebreid met u gedeeld bij brief van 6 juli alsmede in de opdrachtbrief voor de zelfstandigen d.d. 10 november 2020. In het kort: verhoging van de premie heeft slechts een marginaal effect op de opbouw. Voorts zijn de gevolgen voor de uiteindelijke pensioenuitkering bij van een verlaging van de opbouw van één jaar naar hun mening te overzien. Tot slot speelt een rol dat in het toekomstige pensioenstelsel de opbouw geen rol meer speelt en er enkel nog gekeken zal worden naar de in te leggen premie. De werknemerscommissie heeft echter de wens om de opbouw in 2021 zo hoog als mogelijk te houden, waarbij die opbouw wel betaalbaar moet blijven. Verder had de werknemerscommissie de wens om de grondslag voor de pensioenopbouw te verbreden om compensatie te bieden aan diegenen met een bovengemiddeld salaris. De uitkomst van de besluitvorming omtrent de pensioenregeling 2021 voor de toegevoegd notarissen en de kandidaat notarissen in loondienst is dan ook een compromis tussen de werkgeverscommissie en de werknemerscommissie waarbij de hiervoor geschetste overwegingen een belangrijke rol hebben gespeeld.

Communicatie

Ondanks het feit dat sociale partners noch uw bestuur veel aan de omstandigheden kunnen veranderen als gevolg waarvan de opbouwverlaging en premieverhoging in 2021 noodzakelijk is, is de boodschap die wij moeten brengen uitzonderlijk moeilijk. Het is bijna niet uit te leggen aan deelnemers dat de pensioenopbouw drastisch omlaag gaat terwijl de premie stijgt. Daarom is de wijze van communicatie van deze boodschap belangrijker dan ooit. Gezamenlijk zullen wij dit zo goed als mogelijk moeten oppakken. In de afgelopen periode is in dit kader al op diverse manieren zowel door het fonds als door sociale partners aandacht besteed aan dit onderwerp, om de beroepsgroep op deze wijzigingen voor te bereiden. Wij achten de werkwijze en samenwerking met uw fonds prettig. Nu de definitieve contouren van de regeling voor het jaar 2021 duidelijk zijn, wensen wij ook in de komende periode gezamenlijk op te trekken bij de communicatie richting de achterban. Dit is van belang om reputatierisico's zoveel als mogelijk te beperken.

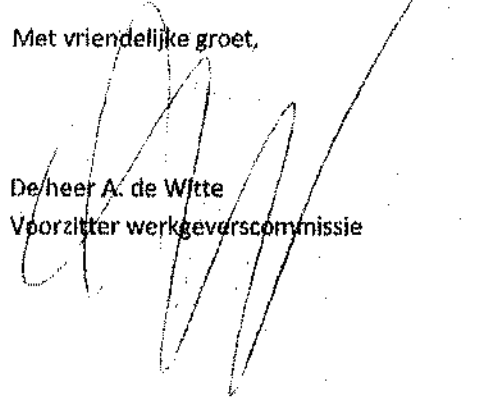
Uitvoering pensioenopdracht

Evenals ieder jaar verzoeken wij u te bevestigen dat uw fonds de gewijzigde pensioenregeling in uitvoering kan nemen en zien wij op de kortst mogelijke termijn het opbouwpercentage voor 2021 tegemoet. Hierbij doen wij nogmaals nadrukkelijk een beroep op u omtrent de redelijkheid inzake het standpunt inzake de premiedekkingsgraad en de inwerkingtreding van de nieuwe UFR.

Wij begrijpen voorts dat uw bestuur de aangepaste pensioenregeling zal toetsen op uitvoerbaarheid alsmede aan relevante wet- en regelgeving. Indien wij daar een bijdrage aan kunnen leveren, vernemen wij dit graag.

Wij vertrouwen u hiermee voldoende te informeren en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

De heer A. de Witte
Voorzitter werkgeverscommissie

Mevrouw M.A.R. van Rijswijk
Voorzitter werknemerscommissie

Uw vragen over de pensioenregeling 2021 beantwoord

26 januari 2021

Eind december informeerden we u over de wijzigingen in de pensioenregeling 2021. We nodigden u uit voor een online bijeenkomst op 20 januari 2021 waar we samen met vertegenwoordigers van sociale partners (PensioenKamer en Bond van Medewerkers in het Notariaat) de wijzigingen in de pensioenregeling 2021 toelichtten.

Vooraf maar ook tijdens de bijeenkomst heeft u vragen kunnen stellen. Hieronder leest u op hoofdlijnen de vragen en antwoorden terug.

1. Waarom wordt er gekort en worden premies verhoogd terwijl de **dekkingsgraad** hoog genoeg is om dit niet te hoeven doen?

Het is belangrijk onderscheid te maken tussen twee verschillende maatregelen:

- het verlagen van de al opgebouwde pensioenen (ook de pensioenen die nog niet in uitkering zijn, maar waarvoor in de afgelopen jaren premie is ingelegd). Hiervoor is de zogenoemde dekkingsgraad leidend. Bij een dekkingsgraad onder 90% zouden we de pensioenen moeten verlagen. Daar zitten we nu ruim boven. Dit is dus ook niet aan de orde. Pensioenfonds Notariaat is dan ook niet van plan te gaan korten op de al opgebouwde pensioenen.
- het verminderen van de (nieuwe) pensioenopbouw van degenen die nu werkzaam zijn in het notariaat. Hierbij speelt de dekkingsgraad geen rol. Het gaat er hier om of met de door u ingelegde pensioenpremie het toegezegde pensioen kan worden ingekocht. Oftewel: is de premie kostendekkend? Dit was bij Pensioenfonds Notariaat (en vele andere pensioenfondsen) in 2020 niet het geval. Zoals we in de presentatie aangaven speelt de lage rente hierbij een belangrijke rol. En dit betekent dat in overleg met de sociale partners is besloten in 2021 over te gaan tot een verminderde (toekomstige) pensioenopbouw. Deze maatregel speelt dus wel bij Pensioenfonds Notariaat.

2. Hoe groot is het tekort thans om aan alle bestaande pensioenverplichtingen te voldoen?

- Op dit moment heeft het fonds voldoende in kas om alle toekomstige pensioenen te kunnen betalen (dekkingsgraad boven de 100%). Het gaat erom dat er voldoende premie blijft binnenkomen om de nieuwe pensioenopbouw van de huidige deelnemers te financieren.

3. Waarom is er gekozen voor een lagere opbouw en een hogere premie?

- Dit is de uitkomst van de onderhandelingen. Bij zelfstandigen is ervoor gekozen om de premie op hetzelfde niveau te houden als in 2020. Daar is dus gekozen voor een lagere opbouw. Bij werknemers en medewerkers zie je dat een afweging is gemaakt tussen verlagen van opbouw en verhogen van premie. Hierbij speelt onder andere dat notarissen meer behoefte hebben aan eigen invulling van hun pensioenvoorziening. Voor de kandidaat-notarissen (in loondienst) en medewerkers is de pensioenregeling meer dan een basisvoorziening. Om die reden is daar een andere afweging gemaakt tussen premie en opbouw.

4. Hoe heeft het zo ver kunnen komen?

- Pensioen is steeds duurder geworden. Er spelen verschillende factoren mee waar we geen invloed op hebben, maar die voor ons wel de kostprijs van pensioen bepalen. Het gaat dan bijvoorbeeld om de lage rente en de hoge buffers die we moeten aanhouden. Die methodiek staat vast en daar kunnen we als pensioenfondsen niet veel aan veranderen.
- Maar ook de opbouw van het deelnemersbestand speelt een rol: notarissen met een gemiddeld hoge leeftijd, medewerkers gemiddeld en de kandidaat-notarissen vrij jong. Je ziet in die 3 regelingen dus een fors kostenverschil om de premie die nodig is om het pensioen te financieren.

5. In het verleden was er een eindvoorregeling waarvoor geen premie is betaald. Is dit de oorzaak voor deze wijzigingen?

- Nee, dit is niet de oorzaak. Het klopt dat er in het verleden andere regelingen golden waarbij er ook sprake was van een zogenaamd omslagstelsel (actieve deelnemers betalen dan voor degenen die al een pensioenuitkering ontvangen) maar dat is nu niet meer aan de orde.

6. Waarom zijn er (aanmerkelijke) verschillen in de 3 groepen met name van zelfstandige notarissen. Er is toch een pensioenfonds?

- Er zijn inderdaad aanmerkelijke verschillen. Daarvoor is gekozen omdat de verschillende groepen ook verschillende kenmerken en behoeften hebben en de groepen anders zijn samengesteld. Zo ligt de gemiddelde leeftijd van de groep notarissen hoger dan die van de andere twee groepen. Dit betekent dat hun premie-inleg minder lang kan renderen en zij dus meer moeten betalen voor eenzelfde pensioen. Zouden de groepen samen worden genomen, dan zouden de mensen in loondienst meer premie moeten betalen.
- Verder hebben de notarissen meer behoefte aan eigen invulling van hun pensioenvoorziening naast de basisvoorziening vanuit het pensioen van het pensioenfonds. Om die reden bouwen zij over een lager bedrag pensioen op. Dat betekent dat hun premielast daardoor lager ligt.

7. Klopt het dat de huidige werkenden het tekort van de gepensioneerden en de slapers gaan financieren?

- Nee, de actieven betalen niet voor het "tekort" bij gepensioneerden. Het pensioenfonds kent geen tekort. De premieverhoging heeft betrekking op de toekomstige opbouw voor actieven. De pensioenpremie van actieven moet kostendekkend zijn voor de huidige opbouw van actieve deelnemers. Met de wijzigingen per 1 januari 2021 worden de kosten van de nieuwe pensioenopbouw nagenoeg geheel gedekt. De uitkering van huidige gepensioneerden heeft hier niet mee van doen.

8. Waarom krijgen de gepensioneerde deelnemers niet te maken met een kortrag op hun uitkering?

- Zie ook vraag 1 (staat los van elkaar). Het pensioen dat voor de pensioengerechtigden staat gereserveerd kent momenteel geen tekort. Er is voldoende geld bij het pensioenfonds beschikbaar om hun pensioenen te betalen.

9. Waarom is gekozen om de premieverhoging meer te leggen bij de toegewezen notarissen en kandidaat notarissen en niet bij de "strikste schouder", de notarissen?

- De premieverhoging wordt niet neergelegd bij kandidaat-notarissen of toegevoegd notarissen. Er is door sociale partners per groep gekeken welke opbouw men voorstaat en daar hoort een bepaald premieniveau bij.

10. Zal de verlaging in opbouw en verhoging van de premie - zoals deze in 2021 waarschijnlijk wordt ingevoerd - doorgezet worden naar 2022? En hoe verhoudt zich dit tot het nieuwe pensioenstelsel? Blijven deze maatregelen ook met ingang van het nieuwe pensioenstelsel van kracht?

- De afspraken gelden voornamelijk voor het jaar 2021. Dit jaar bekijken de sociale partners wanneer zij de pensioenregeling kunnen laten aansluiten op het nieuwe Nederlandse pensioenstelsel. Het wachten is op definitieve wetgeving voor dit nieuwe stelsel, die is in 2022 naar verwachting klaar. Met dit nieuwe pensioenstelsel ontstaat een hele nieuwe situatie, waarbij wordt overgegaan naar een andersoortige pensioenregeling.

11. Een hogere pensioenpremie en lagere opbouw staan haaks op hetgeen Koolmees en vakbonden hebben geadviseerd. Kunt u dit uitleggen?

- Koolmees heeft inderdaad fondsen meegegeven te kijken naar een rustige transitie naar het nieuwe pensioenstelsel, waarbij rekening wordt gehouden met de soepelere regels en spelregels die in het nieuwe stelsel gelden. Maar er wordt daarmee voorbij gegaan aan de groepen deelnemers die hier last van hebben: de pensioengerechtigden en voormalig deelnemers van het fonds. Die hebben andere belangen waarmee wij als pensioenfonds ook rekening moeten houden. Vertegenwoordigers van de groep pensioengerechtigden volgen de situatie ook nauwlettend en laten ook van zich horen op dit punt. We zouden het probleem dan alleen maar vooruit schuiven.

12. Waarom is er niet gewacht met wijzigingen tot de nieuwe pensioenregeling is ingevoerd?

- Het is nog onzeker wanneer wordt overgegaan naar het nieuwe pensioenstelsel. Gestreefd wordt dit snel te doen, maar we zijn ook afhankelijk van de uitwerking van de wetgeving en daarna moeten we als sociale partners en pensioenfonds nog veel werk verrichten om over te kunnen. Aangezien de huidige situatie ten koste gaat van andere groepen deelnemers, wilde het pensioenfonds daar niet op wachten.

13. Is het pensioen dat je terugkijkt ten opzichte van de premie die je inlegt bij Pensioenfonds Notariaat vergelijkbaar met andere pensioenfonds?

- In grote lijnen is het zo dat als je naar de "kale" benadering kijkt (alleen naar opbouw ouderdomspensioen) SPN zonder meer concurrerend is. Het is wel afhankelijk van de het deelnemersbestand. Dat bepaalt in grote mate de kostprijs van pensioen.

14. Wat is het behaalde **rendement**?

- Het gemiddelde rendement van de afgelopen 3-jaar is 9,6% (2018/2019/2020).

15. Waarom zijn de kosten voor het pensioen zoveel duurder zijn geworden? De AEX is in 2020 van 603 naar 624 gegaan, dus aan het beursresultaat lijkt het niet te liggen.

- Het probleem zit hem niet in "slechte" rendementen; die zijn goed (zie vraag 14). Vooral de lage rente en het moeten aanhouden van grote buffers spelen hier parten.

16. Wordt er nog steeds niet belegd in onroerend goed? Hoe belegt het pensioenfonds?

- Het beleidsvoornemen is om in 2021 in onroerend goed te gaan beleggen.

17. Als ik de beleggingsprestaties zie, kan het individueel volgens mij beter en tegen lagere kosten in ETF's dan het pensioenfonds kant. Ieder kant dan ook zelf zijn risiconiveau bepalen. Er wordt nu belegt voor 43% in staatsobligaties door het pensioenfonds.

- De staatsobligaties houden we niet aan vanwege rendement maar om daarmee renteschommelingen op te vangen. Zo kunnen we de financiering van de verplichtingen van het fonds in stand houden ondanks schommelingen in de verplichtingen (die ook met de rente meebewegen).

18. Geldt het nieuwe opbouwpercentage ook voor arbeidsongeschikte deelnemers?

- Ja, het opbouwpercentage verandert ook voor arbeidsongeschikte deelnemers. Zij bewegen mee met de actieven. De kostprijs van pensioen gaat immers ook omhoog voor arbeidsongeschikte deelnemers. Voor deelnemers die in het verleden onder de zogenaamde vaste-bedragenregeling vielen heeft de wijziging van de regeling geen gevolgen.

19. Hoeveel % van de medewerkers is lid van de vakbond. Hoeveel medewerkers worden door de vakbond vertegenwoordigd?

- Zo'n 12 tot 15% van de medewerkers is lid van de vakbond. Het pensioenreglement is zeer van belang voor deze groep. De vakbond schaaft zich achter het reglement.

20. Wie zit er namens de werknemers aan tafel bij de nieuwe pensioenregeling? Er is geen CAO, dus waarom spreekt een vakbond namens de werknemers?

- De Bond voor medewerkers in het Notariaat (BMN) vertegenwoordigt de rechten van medewerkers richting de werkgevers. Samen bepalen zij de inhoud van de pensioenregeling. Dit is gebaseerd op de positie die de bond al jaren heeft in de vertegenwoordiging van de medewerkers, destijds als collectief voor het afsluiten van een cao; dit laatste is helaas niet meer mogelijk maar deze taak blijft voortbestaan.

21. Ik begreep dat de bond zo'n 12-15 % van de werknemers vertegenwoordigt. Waarom staat nu al vast dat de bond de werknemers ons gaat vertegenwoordigen bij de nieuwe regeling?

- De BMN informeert en consulteert de aangesloten leden en vertegenwoordigt zo de werknemers. De werknemers worden door 6 leden van de werknemerscommissie vertegenwoordigd in het sociale partners-overleg inzake de pensioenregeling.

22. Gaat de bond nu hogere loonkosten stellen om dit verlies te compenseren. Als ze ook mede akkoord zijn gegaan met deze verhoging?

- Reactie vanuit BMN: 'Het Pensioenfonds wilde per se vasthouden aan de 100% premiedekkingsgraad met als gevolg lagere opbouw en verhoogde pensioenpremies. De verhoging van de pensioenpremie waar wij akkoord mee zijn gegaan was noodzakelijk om nog enigszins een redelijke pensioenopbouw te behouden. Voor het jaar 2021 heeft de Bond een salarisverhoging van 2% geadviseerd aan de werkgevers.'

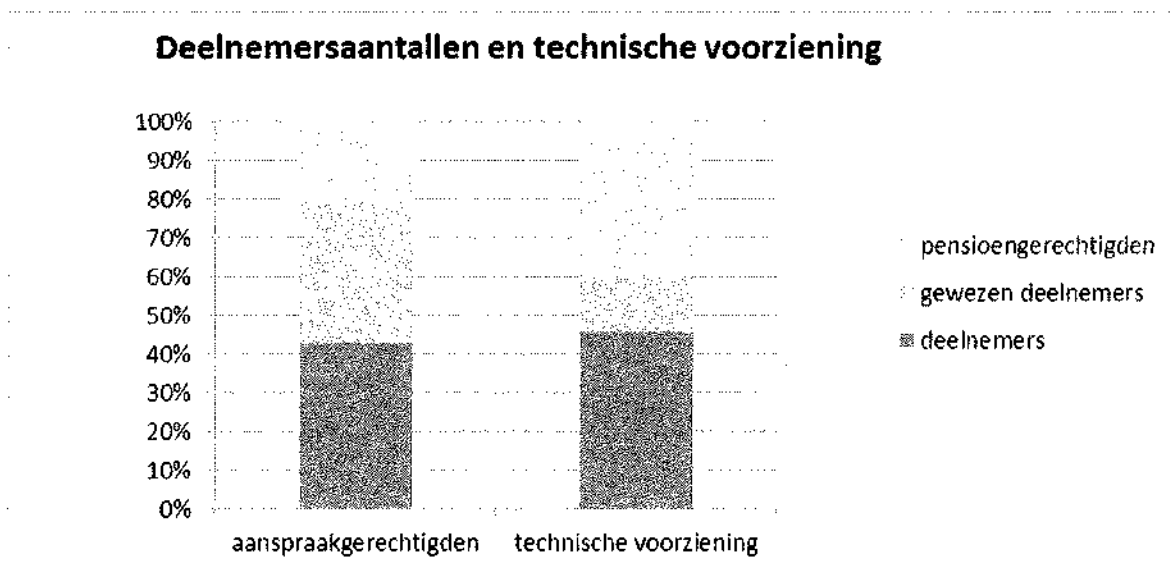
23. In hoeverre past een verplicht pensioen nog in deze tijdgeest? Hoe denkt men bij Pensioenfonds Notariaat over afschaffing van het verplicht pensioen?

- Het pensioenfonds gaat hier niet over. De sociale partners hebben de verplichtstelling afgesproken. Daar wordt de discussie regelmatig gevoerd. De reden dat de regeling

verplicht gesteld is komt doordat er in het verleden vanuit het notariaat weinig aan pensioen werd gedaan. Momenteel voeren de sociale partners met name gesprekken over de invoering van het nieuwe pensioenstelsel en niet over een afschaffing van de verplichtstelling.

De gemiddelde leeftijd van de pensioengerechtigden met een ouderdomspensioen is 75,3 jaar (2022: 75,0). De mannen zijn gemiddeld 76,4 jaar en de vrouwen 74,02jaar oud.

Technische voorziening per categorie

In de bovenstaande grafiek is de technische voorziening voor de pensioenverplichtingen van het fonds weergegeven, verdeeld over de verschillende categorieën. De deelnemersaantallen in de verschillende groepen zijn ook aangegeven. Circa 40% van de technische voorziening is gereserveerd voor pensioengerechtigden. Zij maken circa 21% van het totaal aantal deelnemers uit. Een veel geringer deel van de technische voorziening (14%) is toe te delen aan een veel grotere groep, namelijk de gewezen deelnemers (36% met veelal kleine pensioenrechten). Circa 46% van de technische voorziening is gerelateerd aan de deelnemers die 43% van het deelnemersaantal uitmaken.

Stichting Pensioenfonds Notariaat

Overzicht oordelen actuaris over de vermogenstoestand

Oordeel actuaris 2015 SBMN

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet met uitzondering van artikel 132. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch tenminste gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor Medewerkers in het Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist vermogen.

Apeldoorn, 10 juni 2016

A. Berger AAG Verbonden aan Willis Towers Watson Netherlands B.V

Oordeel actuaris 2015 SNPF

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling met uitzondering van artikelen 126 en 127.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch ten minste gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Notarieel Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 23 juni 2016

drs. H. Zaghdoudi AAG Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V

Oordeel actuaris 2016 SBMN

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfspensioenfonds voor Medewerkers in het Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezige vermogen lager is dan het vereist vermogen.

Amstelveen, 21 juni 2017

drs. Hamadi Zaghdoudi AAG Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Oordeel actuaris 2016 SNPF

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 121 tot en met 135 van de Wet verplichte beroepspensioenregeling met uitzondering van de artikelen 126 en 127.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Notarieel Pensioenfonds is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 21 juni 2016

drs. H. Zaghdoudi AAG Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Oordeel actuaris 2017 SPN

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar niet lager dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132. De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, maar ten minste gelijk aan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 31 mei 2018

drs. H. Zaghdoudi AAG Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V

Oordeel actuaris 2018 SPN

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikelen 131 en 132.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening slecht, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 16 mei 2019

drs. H. Zaghdoudi AAG Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V

Oordeel actuaris 2019 SPN

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na

balansdatum als gevolg van de Coronacrisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Den Haag, 14 mei 2020

drs. H. Zaghdoudi AAG Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Oordeel actuaris 2020 SPN

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen. Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum rekening zou worden gehouden met de door DNB doorgevoerde wijziging van de rentetermijnstructuur per 1 januari 2021, mijn oordeel over de vermogenspositie zou wijzigen in slecht. Het eigen vermogen zou in dat geval lager zijn dan het minimaal vereist eigen vermogen.

Amstelveen, 20 mei 2021

drs. H. Zaghdoudi AAG Verbonden aan Towers Watson B.V.

Oordeel actuaris 2021 SPN

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2022 wordt toegepast, mijn

oordeel over de vermogenspositie zou wijzigen in niet voldoende. Het eigen vermogen zou in dat geval lager zijn dan het vereist eigen vermogen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Oekraïne crisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Amstelveen, 29 juni 2022

drs. H. Zaghdoudi AAG Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Oordeel actuaris 2022 SPN

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Met betrekking tot artikel 137 (voorwaardelijke toeslagverlening) merk ik op dat het pensioenfonds in 2022 gebruik heeft gemaakt van de versoepelde toeslagregels, zoals vastgelegd in het tijdelijke artikel 15c van het Besluit Financieel Toetsingskader (toeslag vanwege voorgenomen transitie). Daarbij heeft het pensioenfonds onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Voor de volledigheid merk ik op dat, als op balansdatum in de rentetermijnstructuur rekening zou worden gehouden met de UFR-methodiek zoals deze door DNB in 2023 wordt toegepast, mijn oordeel over de vermogenspositie niet zou wijzigen.

Rotterdam, 25 mei 2023

drs. R.J.M. van de Meerakker AAG Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Oordeel actuaris 2023 SPN

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn, als geheel bezien, toereikende technische voorzieningen vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van artikel 132 (vereist eigen vermogen). Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

Hierbij is in aanmerking genomen dat het pensioenfonds gebruik maakt van de versoepelde toeslagregels opgenomen in het Besluit toeslag in bijzondere omstandigheden 2023, waardoor artikel 137, tweede lid, onderdelen a en b van de Pensioenwet niet van toepassing zijn. Het pensioenfonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat besluit gestelde voorwaarden voor het gebruik van de versoepelde toeslagregels

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, doch hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Notariaat is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

Rotterdam, 17 mei 2024

drs. R.J.M. van de Meerakker AAG

Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Concept september 2024 – versie 0.4

Transitieplan Wet toekomst pensioenen

PRODUCTIE *gA*

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 2

1.	Inleiding	3
2.	Verantwoordelijkheden en medezeggenschap	4
3.	Mijlpalen	5
4.	Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling	6
5.	Karakter van de nieuwe pensioenregeling	7
6.	Opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten	11
7.	Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve	15
8.	Gemaakte afspraken voor compensatie	16
9.	Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten)	18
10.	Schokken tijdens de transitieperiode	24
10.1.	Uitkomsten bij dekkingsgraad 106%	24
10.2.	Uitkomsten bij DNB-scenario met rente +100bp	26
11.	Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken	29
12.	Communicatie	31
	Bijlagen	31
1.	Reactie VPN	32
2.	Aannames en veronderstellingen bij berekeningen	32

1. Inleiding

Vanwege de invoering van de Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) dienen de pensioenregelingen in het Notariaat te worden aangepast. De aanpassing van de pensioenregelingen is op 8 november 2023 tussen sociale partners overeengekomen. Op 13 maart 2024 zijn sociale partners de afspraken omtrent de compensatieregeling en de voorrangsregels overeengekomen.

De werkgevers in het Notariaat verklaren voor dit besluit de vereniging van pensioengerechtigde deelnemers, Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat (hierna: VPN), te hebben gehoord.

Op grond van artikel 150d van de Pensioenwet hebben de werkgevers in het Notariaat dit transitieplan opgesteld.

In dit transitieplan leggen de werkgevers in het Notariaat de gemaakte keuzes en de overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenregelingen vast, alsmede de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Daarnaast bevat dit transitieplan de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie.

De werkgevers in het Notariaat geven opdracht aan Stichting Pensioenfonds Notariaat (hierna: SPN) de gewijzigde pensioenregeling vanaf 1 januari 2026¹ uit te voeren. SPN is voor (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen een verplichtgesteld pensioenfonds conform de Wet op het Notarisambt en voor de medewerkers in het notariaat een verplichtgesteld pensioenfonds conform de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000.

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in deze pensioenregeling. Verder wordt in dit transitieplan aangegeven of deelnemers nadeel ondervinden van de afschaffing van de leeftijdsonafhankelijke opbouw. Indien er sprake is van nadeel wordt in dit transitieplan beschreven op welke wijze en in welke mate zij daarvoor worden gecompenseerd.

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN het transitieplan door middel van publicatie op zijn website beschikbaar te stellen aan de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden conform artikel 150 d lid 3 van de Pensioenwet.

Omwille van de leesbaarheid wordt in dit transitieplan diverse malen gebruik gemaakt van de volgende afkortingen:

- ME: Medewerkers in het Notariaat
- KA: (Kandidaat-)notarissen in loondienst
- NO: Zelfstandig (kandidaat-)notarissen

¹ Sociale partners wensen de transitie naar de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2026 uit te voeren. Om uitvoeringstechnische redenen kan de transitie, in overleg tussen sociale partners en SPN, worden doorgeschoven naar 1 januari 2027.

2. Verantwoordelijkheden en medezeggenschap

Dit transitieplan is de vastlegging van hetgeen sociale partners in het Notariaat zijn overeengekomen over de nieuwe pensioenregeling, over invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en over compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de leeftijdsonafhankelijke pensioenopbouw en eventuele andere nadelige gevolgen van de wijziging van de pensioenregeling.

VPN heeft aangetoond een substantieel gedeelte van de pensioengerechtigde deelnemers te vertegenwoordigen.

Sociale partners in het Notariaat hebben deze vereniging tijdig, te weten op <datum>, geïnformeerd over de wijziging van de pensioenovereenkomst, inclusief de wijze waarop met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten wordt omgegaan. De vereniging heeft haar oordeel gegeven, welk is bijgevoegd in bijlage 1. Dit oordeel heeft ertoe geleid dat de wijziging van de pensioenregeling op de volgende punten is aangepast:

....

Een aantal punten heeft om de volgende redenen niet tot een aanpassing geleid:

....

De werkgevers in het Notariaat geven SPN aan de hand van het transitieplan de opdracht tot uitvoering van de nieuwe pensioenovereenkomst, inclusief het verzoek om de bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten in te varen. SPN beoordeelt deze opdracht op uitvoerbaarheid, evenwichtigheid en wet- en regelgeving alvorens het de opdracht aanvaardt. Opdrachtaanvaarding betekent een wijziging van het uitvoeringsreglement en SPN vraagt hierover advies bij het verantwoordingsorgaan. Verder vraagt SPN het verantwoordingsorgaan advies en de Raad van Toezicht goedkeuring voor het invaren van de bestaande pensioenaanspraken en -rechten. Het verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht hebben geen bevoegdheden ten aanzien van dit transitieplan zelf.

Van de diensten van de door de overheid ingestelde transitiecommissie is geen gebruik gemaakt.

3. Mijlpalen

De werkgevers in het Notariaat geven opdracht aan SPN de gewijzigde pensioenregeling uit te voeren vanaf 1 januari 2026². De belangrijkste mijlpalen in het proces naar de gewijzigde pensioenregeling zijn:

Tabel 1: Mijlpalen

Datum	Mijlpaal
1 juli 2023	Wettelijke mijlpaal: Wet toekomst pensioenen van kracht
8 november 2023	Besluit over de nieuwe pensioenregeling door sociale partners
13 maart 2024	Besluit over invaren en compensatie door sociale partners
<datum>	Transitieplan vastgesteld
<datum 2, max 2 weken na datum 1>	De werkgevers in het Notariaat zenden transitieplan aan SPN
<31 december 2025>	Uiterste datum voor zending door SPN van het implementatie- en communicatieplan aan De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten
1 januari 2026 ²	Transitie naar de gewijzigde pensioenregeling, inclusief invaren bestaande pensioenaanspraken en -rechten
1 januari 2028	Wettelijke mijlpaal: uiterste transitiemoment

² Sociale partners wensen de transitie naar de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2026 uit te voeren. Om uitvoeringstechnische redenen kan de transitie, in overleg tussen sociale partners en SPN, worden doorgeschoven naar 1 januari 2027.

4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling

Sociale partners in het Notariaat hebben de volgende doelstellingen voor ogen gehad bij het wijzigen van de pensioenregeling:

- Een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde pensioen.
- Alle medewerkers in het Notariaat, (kandidaat-)notarissen in loondienst en zelfstandig (kandidaat-)notarissen kennen dezelfde pensioenregeling.
- Een regeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden.
- De premie wordt zodanig vastgesteld dat deze leidt tot een mediane pensioendoelstelling van 70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren.
De peildatum voor de vaststelling van de premie in de nieuwe pensioenregeling (voor een periode van iedere 5 jaar) is in beginsel 30 september van enig jaar voor de 5-jaarsperiode die het volgende jaar start.
- Zoveel mogelijk compensatie bieden voor een eventuele achteruitgang in pensioen als gevolg van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling door de afschaffing van de doorsneesystematiek.
- Dalingen van ingegane pensioenen worden zo veel als mogelijk voorkomen.
- De nieuwe pensioenregeling moet goed uitvoerbaar en uitlegbaar zijn. Complexiteit wordt zoveel als mogelijk vermeden.

De wijzigingen zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van deze doelstellingen aan de hand van de volgende kwantitatieve maatstaven:

- Verwachte pensioenen in goed weer, slecht weer en de mediaan.
- Nettoprofiel.

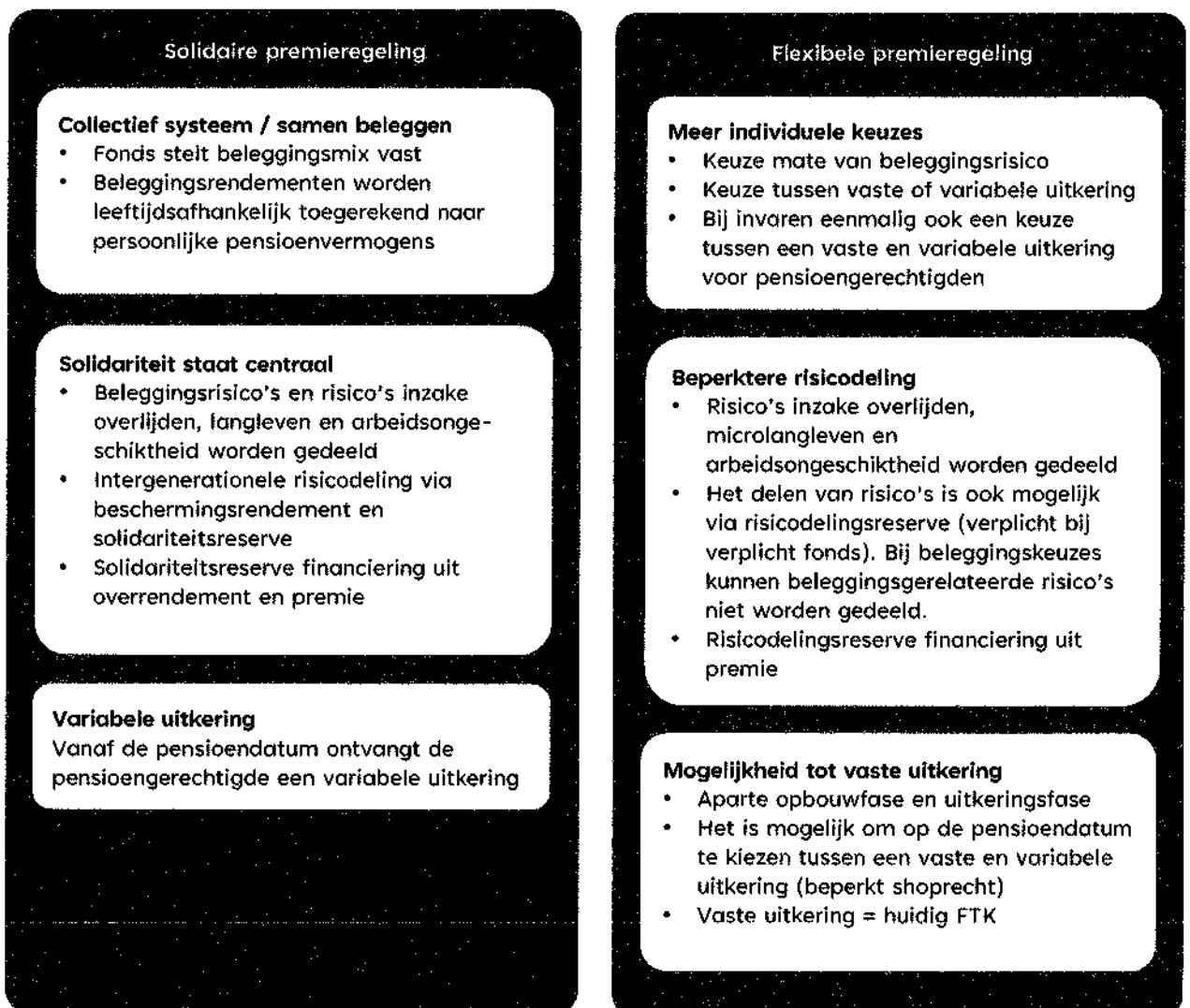
5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling

De huidige pensioenregelingen in het Notariaat worden aangepast conform de vereisten uit de Wtp.

Op dit moment zijn de pensioenregelingen in het Notariaat vormgegeven als een middelloonregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. De huidige pensioenregelingen kunnen niet gehandhaafd blijven. In het nieuwe pensioenstelsel dienen pensioenregelingen vormgegeven te worden als een solidaire of flexibele premieregeling.

Op hoofdlijnen kennen de solidaire en de flexibele premieregeling de volgende, algemene kenmerken:

Figuur 1: Kenmerken solidaire en flexibele premieregeling

Sociale partners in het Notariaat hebben gekozen voor een solidaire premieregeling, omdat dit naar hun inzicht op basis van de uitgevoerde onderzoeken het beste aansluit bij de wensen en de risicohouding van de deelnemers.

Pensioenregeling

De belangrijkste kenmerken van de nieuwe pensioenregeling zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 2: Nieuwe pensioenregeling in het Notariaat

Nieuwe pensioenregeling in het Notariaat		
Onderdeel	Invulling	Toelichting
Soort pensioenregeling	Solidaire premieregeling	Eén pensioenregeling voor alle deelnemers, tegen zo laag mogelijke kosten
Pensioendoelstelling	70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag na 40 dienstjaren	
Pensioenrichtleeftijd	67 jaar	Conform huidige pensioenregelingen
Toetredingsleeftijd	n.v.t.	Conform huidige pensioenregelingen KA en NO
Pensioensalaris	<ul style="list-style-type: none"> Voor ME + KA: 12 maal vast maandsalaris + vakantietoeslag Voor NO: winst uit onderneming 	Conform huidige pensioenregelingen
Maximum pensioensalaris	<ul style="list-style-type: none"> € 80.000 op de transitiedatum Nadien jaarlijks per 1 januari aanpassing met hetzelfde percentage als waarmee de AOW-franchise in het voorgaande jaar is gestegen 	Jaarlijkse aanpassing conform huidige pensioenregelingen
Franchise	<ul style="list-style-type: none"> € 17.545 (2024) Fiscaal minimale franchise 	
Partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum	40% van het pensioensalaris	
Partnerpensioen bij overlijden na pensioendatum	70% van het ouderdomspensioen	Conform huidige pensioenregelingen
Wezenpensioen	20% van het pensioensalaris	
Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid	Dekking conform huidige tabel KA	
Verplichte voortzetting risicodekking nabestaandenpensioen	Eerste 6 maanden na uitdiensttreding	
Vrijwillige voortzetting risicodekking nabestaandenpensioen	Vrijwillige voortzetting tot aan de pensioendatum, met inachtneming van het wettelijke maximum voor het in te zetten persoonlijke pensioenvermogen	
Vrijwillige voortzetting pensioenregeling	Maximaal 3 jaar	Conform huidige pensioenregelingen

Het maximale pensioensalaris in de nieuwe pensioenregeling bedraagt € 80.000.

Voor zelfstandig (kandidaat-)notarissen is dit een stijging ten opzichte van het pensioensalaris in de huidige pensioenregeling. Zij zullen dan ook naar verwachting meer premie betalen en hiervoor een hoger pensioen ontvangen.

Voor (kandidaat-)notarissen in loondienst verschillen het maximale pensioensalaris in de huidige en de nieuwe pensioenregeling niet veel. De consequenties van deze wijziging zijn voor hen dan ook gering. In de huidige pensioenregeling geldt voor de medewerkers in het Notariaat een maximaal pensioensalaris dat gelijk is aan het fiscale maximale pensioensalaris. De medewerkers met een salaris boven € 80.000 bouwen voor het salarisdeel boven € 80.000 in de nieuwe pensioenregeling dus geen pensioen meer op en hoeven over dit salarisdeel ook geen premie meer te betalen.

Bezien over alle geboortejaren en alle medewerkers heeft de verlaging van het maximale pensioensalaris nauwelijks zichtbare consequenties:

Figuur 2: Mediaan ouderdomspensioen nieuwe en huidige pensioenregeling voor medewerkers in het Notariaat

Voor een individuele medewerker kan de impact van de verlaging van het maximale pensioensalaris uiteraard wel groot zijn. Ter illustratie is hieronder de situatie getoond van een medewerker met geboortjaar 1972 en een salaris van € 100.000:

Tabel 3: Ouderdomspensioen voor medewerker in het Notariaat met geboortjaar 1972 en salaris € 100.000

Ouderdomspensioen op de pensioendatum in €					
	5%- percentiel	25%- percentiel	mediaan	75%- percentiel	95%- percentiel
Huidige pensioenregeling	16.481	20.107	22.760	25.953	31.064
Nieuwe pensioenregeling	13.100	16.145	18.354	21.030	25.480
Vershil in €	3.382	3.962	4.406	4.922	5.583
Vershil in %	25,8%	24,5%	24,0%	23,4%	21,9%

Het partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum bedraagt in de nieuwe pensioenregeling 40% van het pensioensalaris en is op risicobasis gefinancierd. Er is in de nieuwe pensioenregeling geen sprake meer van tijdelijk partnerpensioen voor de medewerkers in het notariaat.

Bij een partnerpensioen van 40% van het pensioensalaris is de overlijdensdekking voor circa 95% van de deelnemers beter dan of gelijk aan de huidige overlijdensdekking. Voor circa 5% van de deelnemers is de overlijdensdekking (beperkt) lager.

Vanwege het verschil in wettelijke status en dekking tussen werknemers in loondienst en ondernemers is voor het arbeidsongeschiktheidspensioen één regeling voor alle deelnemers niet mogelijk. Voor het arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling zijn de volgende afspraken gemaakt:

Tabel 4: Arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling

Arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling		
Onderdeel	ME en KA	NO
Dekking WGA-hiaat	Ja	n.v.t.
Dekking WIA-excedent boven maximum pensioensalaris	80%	n.v.t.
Arbeidsongeschiktheidsdekking NO	n.v.t.	50% van het maximum pensioensalaris
Criterium passende of gangbare arbeid	Gangbare arbeid	Passende arbeid
Wachttijd voordat wordt uitgekeerd	104 weken	26 weken

6. Opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

Verzoek tot invaren

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling middels een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m van de Pensioenwet.

Sociale partners zien de volgende voordelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten:

- Sociale partners streven naar een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering tegen zo laag mogelijke kosten. Door de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen hoeft geen pensioenregeling onder het huidige FTK in stand te blijven, maar is de pensioenregeling als geheel – zowel verleden als toekomst – een pensioenregeling onder de Wtp. Dit komt een efficiënte en effectieve pensioenuitvoering ten goede. Dit uit zich onder andere in lagere uitvoeringskosten, schaalvoordelen bij beleggingen en risicodeling, en minder complexiteit voor deelnemers dan wanneer niet wordt ingevaren. De pensioenuitvoering wordt hiermee ook meer toekomstbestendig.
- De voordelen van het nieuwe pensioenstelsel worden ook van toepassing op de in het verleden opgebouwde pensioenen. In het nieuwe pensioenstelsel zijn minder buffers van toepassing en zijn er geen restricties met betrekking tot het verhogen van de pensioenen in goede tijden. Daarom is het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel hoger dan in het huidige stelsel.
- Er wordt voorkomen dat er een splitsing tussen de bestaande en nieuwe pensioenaanspraken ontstaat. Een splitsing tussen de bestaande en nieuwe pensioenaanspraken doorbreekt de risicodeling tussen generaties van deelnemers.
- Sociale partners hebben gekozen voor een solidaire premieregeling. Bij een voldoende hoge dekkingsgraad bij transitie kan bij invaren gestart worden met een gevulde solidariteitsreserve. Dit verlaagt het risico dat het pensioen verlaagd wordt in de jaren na transitie.
- Invaren van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten vermindert, door de voordelen van de zogenaamde dubbele transitie, de lasten van de benodigde compensatie ten gevolge van afschaffing van de leeftijdsafhankelijke pensioenopbouw voor de actieve deelnemers.

Sociale partners zien de volgende nadelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten:

- Er is sprake van een wijziging van de pensioentoezegging.
- In het nieuwe pensioenstelsel kunnen pensioenen – als het tegenzit – lager uitvallen dan in het huidige pensioenstelsel.
- De voorspelbaarheid van het pensioen is in het nieuwe pensioenstelsel in de opbouwfase lager dan in het huidige pensioenstelsel.
- Invaren leidt tot eenmalige kosten. Dit zijn zowel uitvoeringskosten, die gemaakt worden bij de omzetting van de opgebouwde pensioenen naar persoonlijke pensioenvermogens en de voorbereidende werkzaamheden daarvoor, als transactiekosten in verband met het aanpassen van de beleggingen naar de bij het nieuwe pensioenstelsel passende situatie.
- De impact van invaren is op voorhand niet volledig vast te stellen. Zo is het onzeker hoe hoog de dekkingsgraad op het uiteindelijke transitiemoment is.

Sociale partners zijn van mening dat de voordelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in het nieuwe pensioenstelsel groter zijn dan de nadelen.

Sociale partners hebben van SPN begrepen dat bij het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten de standaardmethode wordt gebruikt. Hiermee wordt aangesloten bij de standaardroute in de Wtp.

De werkgevers in het Notariaat zijn ervan overtuigd dat de keuze voor invaren niet onevenredig ongunstig is voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen (ex-)partners, pensioengerechtigden, alsmede voor hun meeverzekerde partner- en wezenpensioen. Dit blijkt uit hoofdstuk 9.

Voorrangsregels

Sociale partners hebben verschillende financiële en economische scenario's verkend, waarbij dit transitieplan volstaat en er dus geen nadere besluitvorming meer nodig is. In deze situaties kan het transitieplan onverkort worden uitgevoerd. In dat kader zijn de kwalitatieve doelstellingen en kwantitatieve maatstaven en de daarbij geldende voorrangsregels robuust geformuleerd.

De ondergrens van de dekkingsgraad waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is, is door sociale partners vastgesteld op 102%. Indien op het transitiemoment de dekkingsgraad boven 102% ligt, wordt naar de mening van sociale partners in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen, rekening houdend met de aangegeven prioritering.

Bij de bepaling van de ondergrens van de dekkingsgraad voor invaren zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het persoonlijk pensioenvermogen voor elke deelnemer is minimaal gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen exclusief de kostenvoorziening op het moment van de transitie.
- Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en de Voorziening Operationele Risico's zijn nog niet vastgesteld. Verondersteld wordt dat het Minimaal Vereist Eigen Vermogen 1% bedraagt en de Voorziening Operationele Risico's 1% bedraagt bovenop de reeds aanwezige reservering in het huidige pensioenstelsel.

Sociale partners hebben de onderstaande, benodigde invaardekkingsgraad en gewenste invaardekkingsgraad vastgesteld. Sociale partners hebben daarbij tevens afgesproken hoe het collectieve pensioenvermogen op het transitiemoment bij de verschillende invaardekkingsgraden aangewend zal worden.

Tabel 5: Benodigde en gewenste invaardekkingsgraad

Invaardekkingsgraad	Omschrijving
102%	<ul style="list-style-type: none"> • Benodigde invaardekkingsgraad • 100% voor persoonlijke pensioenvermogens +1% voor MVEV³ +1% voor VOR⁴ • Bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 102% kunnen de reeds ingegane uitkeringen bij invaren gelijk blijven. Er is geen vermogen vanuit het fonds beschikbaar voor compensatie en voor initiële vulling van de solidariteitsreserve
110%	<ul style="list-style-type: none"> • Gewenste invaardekkingsgraad • 100% voor persoonlijke pensioenvermogens +1% voor MVEV +1% voor VOR +4% voor compensatie afschaffen doorsneesystematiek +4% voor solidariteitsreserve • SPN heeft bevestigd dat bij een solidariteitsreserve van 4% kan worden voldaan aan de doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling. Het zoveel mogelijk voorkomen van dalingen van de ingegane pensioenen is de belangrijkste doelstelling van de solidariteitsreserve. Voor een evenwichtige transitie is het van belang om de deelnemers die hier

³ MVEV: Minimaal Vereist Eigen Vermogen

⁴ VOR: Voorziening Operationele Risico's

	onevenredig nadeel van ondervinden te compenseren voor de afschaffing van de doorsneesystematiek. Het budget voor compensatie van de afschaffing van de doorsneesystematiek is daarom eveneens 4%.
--	--

Sociale partners hebben afgesproken om bij andere dekkinggraden op het transitie moment het collectieve pensioenvermogen als volgt aan te wenden voor financiering van de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek respectievelijk het initieel vullen van de solidariteitsreserve:

Tabel 6: Voorrangsregels

Dekkingsgraad transitie moment	Omschrijving
Lager dan 102%	<ul style="list-style-type: none"> • Geen financiering compensatie • Geen initiële vulling solidariteitsreserve
Van 102% tot 103%	<ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 1% voor compensatie • Geen initiële vulling solidariteitsreserve
Van 103% tot 104%	<ul style="list-style-type: none"> • 1% voor compensatie • Maximaal 1% voor solidariteitsreserve
Van 104% tot 105%	<ul style="list-style-type: none"> • 2% voor compensatie • Maximaal 1% voor solidariteitsreserve
Van 105% tot 106%	<ul style="list-style-type: none"> • 2% voor compensatie • Maximaal 2% voor solidariteitsreserve
Van 106% tot 107%	<ul style="list-style-type: none"> • 3% voor compensatie • Maximaal 2% voor solidariteitsreserve
Van 107% tot 108%	<ul style="list-style-type: none"> • 3% voor compensatie • Maximaal 3% voor solidariteitsreserve
Van 108% tot 109%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • Maximaal 3% voor solidariteitsreserve
Van 109% tot 110%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • Maximaal 4% voor solidariteitsreserve
Boven 110%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • 4% voor solidariteitsreserve

Daarnaast zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Lagere dekkinggraad dan 102%: Bij een dekkinggraad op het transitie moment van 102% is het collectieve pensioenvermogen precies voldoende om een reserve voor het MVEV aan te leggen, een VOR van 1% te vormen en om alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden de technische voorziening mee te geven als persoonlijk pensioenvermogen. Voor pensioengerechtigden betekent dit dat bij invaren de ingegane uitkering gelijk blijft. Bij een dekkinggraad op het transitie moment lager dan 102% kan minder dan de technische voorziening worden meegegeven. Voor pensioengerechtigden zou dit betekenen dat de reeds ingegane uitkering bij invaren verlaagd dient te worden. Bij een lagere dekkinggraad dan 102% op het transitie moment gaan sociale partners met elkaar en met SPN in overleg om te bezien of eventueel uitstel van invaren in het belang is van de deelnemers.
- Hogere dekkinggraad dan 110%: Bij een dekkinggraad op het transitie moment hoger dan 110% kunnen de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden extra (met meer dan 100% van de technische voorziening) worden gevuld.

Bij de vaststelling van de voorrangsregels zijn de volgende overwegingen gemaakt:

- Voor sociale partners heeft financiering van de compensatie uit het collectieve pensioenvermogen voorrang op het initieel vullen van de solidariteitsreserve. Een (eventuele) achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek is min of meer een zekere achteruitgang waarvoor als eerste collectief pensioenvermogen opzij gezet zou moeten worden.

- Uit de uitgevoerde berekeningen blijkt dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende effectief is in het streven de ingegane uitkeringen niet te hoeven te verlagen ten opzichte van het voorgaande jaar. Aan de solidariteitsreserve is door SPN een maximum gesteld van 5%. De solidariteitsreserve wordt jaarlijks gevuld uit het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden. Jongeren dragen daarbij relatief het meeste bij aan de solidariteitsreserve. Pensioengerechtigden hebben primair en direct baat bij de solidariteitsreserve. In geval van een verlaging van de uitkering in enig jaar ten opzichte van het jaar daarvoor, wordt – waar mogelijk – de uitkering in het betreffende jaar aangevuld tot het niveau van het jaar daarvoor. (Gewezen) deelnemers hebben pas vanaf pensionering baat bij de solidariteitsreserve. Bij een voldoende hoge dekkingsgraad op het transitie-moment achten partijen het dan ook gewenst de solidariteitsreserve initieel (verder) te vullen tot maximaal 4%: vanaf dat niveau is geen structurele vulling van de solidariteitsreserve vanuit het positieve overrendement meer nodig.

7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve

De solidariteitsreserve is een integraal en belangrijk onderdeel van de nieuwe pensioenregeling. Door middel van de solidariteitsreserve worden financiële mee- en tegenvallers zodanig collectief gedeeld dat dit op voorhand leidt tot gemiddeld stabielere of hogere toekomstige en al ingegane pensioenuitkeringen voor alle generaties.

Het vaststellen van het solidariteitsbeleid is de verantwoordelijkheid van SPN. Sociale partners geven de volgende doelstellingen mee voor het solidariteitsbeleid:

- Het beperken van de kans op en mate van daling van nominale ingegane pensioenuitkeringen, ongeacht of de daling van deze nominale ingegane pensioenuitkeringen wordt veroorzaakt door economische ontwikkelingen, het macrolanglevensrisico of wijziging van actuariële grondslagen.
 - Sociale partners verzoeken SPN om de ingegane pensioenuitkeringen vanuit de solidariteitsreserve aan te vullen (voor zover de solidariteitsreserve hiervoor toereikend is) tot het niveau van het jaar daarvoor als de nominale uitkering van pensioengerechtigden in het lopende jaar daalt, ongeacht de oorzaak van de daling.
 - Indien de solidariteitsreserve niet voldoende gevuld is, kunnen economische risico's, het macrolanglevensrisico of wijzigingen van grondslagen een negatieve impact hebben op de hoogte van de ingegane pensioenuitkeringen.
- Het vergroten van de voorspelbaarheid van de pensioenuitkering voor bijna gepensioneerden.
- Het hanteren van een collectieve uitkeringsfase, zodat alle ingegane uitkeringen jaarlijks met hetzelfde percentage stijgen of dalen. Sociale partners wensen dat bij deze collectieve uitkeringsfase de nieuwe pensioengerechtigden dezelfde bescherming vanuit de solidariteitsreserve krijgen als de bestaande deelnemers binnen de collectieve uitkeringsfase.
- Het opvangen van negatieve vermogens in het geval dat deze voorkomen, bijvoorbeeld als gevolg van het opheffen van de leenrestrictie.

Sociale partners verzoeken SPN de solidariteitsreserve evenwichtig vorm te geven, zodanig dat voorkomen wordt dat de solidariteitsreserve in één keer kan worden gebruikt en dat de baten en lasten vanuit de solidariteitsreserve voor verschillende generaties zoveel mogelijk in evenwicht zijn.

Sociale partners verzoeken SPN om de solidariteitsreserve te vullen bij invaren en vanuit toekomstig overrendement, conform hetgeen in hoofdstuk 6 is beschreven. Het uitgangspunt van de sociale partners is om de solidariteitsreserve niet vanuit de premie te vullen.

8. Gemaakte afspraken voor compensatie

Achtergrond compensatie

Het afschaffen van de doorsneesystematiek voor premie en pensioenopbouw leidt tot een nadeel voor een groot aantal huidige (actieve) deelnemers van SPN. Sociale partners wensen aan deze deelnemers een compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek toe te kennen.

Beschrijving compensatieregeling

De compensatie wordt vastgesteld op geboorteaarniveau en niet op individueel niveau. Tevens wordt een onderscheid gemaakt naar geleding, te weten:

- Medewerkers in het Notariaat
- (Kandidaat-)notarissen in loondienst
- Zelfstandig (kandidaat-)notarissen

Het onderscheid naar geleding is noodzakelijk vanwege het feit dat de uitgangspunten, namelijk de pensioenregelingen in het huidige pensioenstelsel en de bijbehorende premie, per geleding verschillen.

De compensatie vindt eenmalig, op het transitiemoment, plaats.

Compensatie is in beginsel voor alle actieve deelnemers, die aanwezig zijn op het transitiemoment.

Compensatie geschiedt op een zodanige wijze dat het verschil in nettoprofijs tussen de huidige pensioenregeling en de nieuwe pensioenregeling voor de betreffende actieve deelnemers op eenzelfde niveau wordt gebracht, door besteding van het budget voor compensatie, zoals beschreven in hoofdstuk 6.

Het verschil in premie tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling wordt hierbij buiten beschouwing gelaten. Sociale partners achten het betrekken van het premieverschil tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling niet evenwichtig, aangezien compensatie uit het vermogen van het pensioenfonds wordt gefinancierd. Indien de premie voor de nieuwe pensioenregeling lager zou zijn dan de premie voor de huidige pensioenregeling, zou het premieverschil als het ware voor rekening van het pensioenfonds komen. Zuiverder is het, om het premieverschil bij de bepaling van de compensatie buiten beschouwing te laten.

Door de gehanteerde methodiek wordt het inhalen van gemiste toeslagen voor alle deelnemers in de vergelijking betrokken. Inhaaltoeslagen maken immers deel uit van de huidige pensioenregeling.

Onderbouwing adequaatheid compensatie

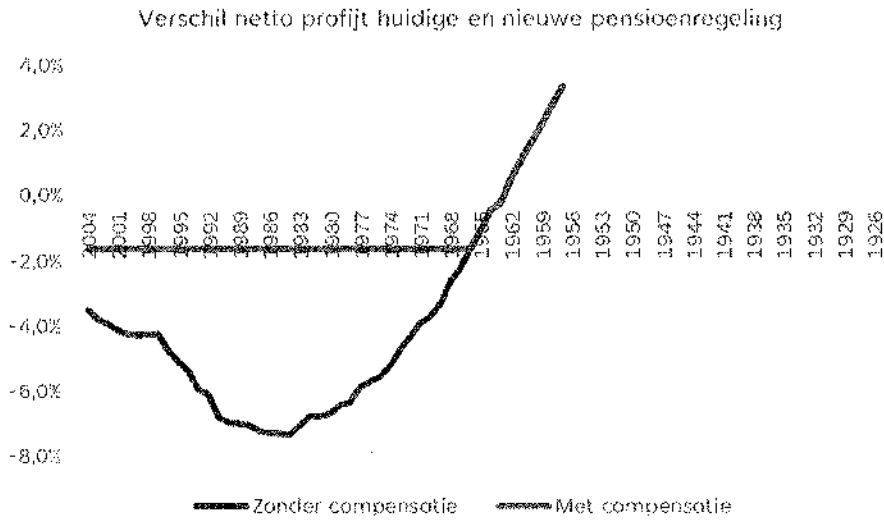
De effecten van de hierboven beschreven wijze van compensatie zijn berekend door het nettoprofijs van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenregelingen af te zetten tegen het nettoprofijs van het wijzigen van de pensioenregeling, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en inclusief de toepassing van de compensatieregeling. Hierbij is het nettoprofijs gelijk aan het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachte pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg.

Voor iedere groep deelnemers is per leeftijdscohort in kaart gebracht wat het nettoprofijs van de transitie zonder en met compensatie is.

In onderstaande figuur wordt het verschil in nettoprofijs tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling getoond, zonder en met compensatie, op basis van een dekkinggraad op het transitiemoment van 110%. Bij deze dekkinggraad is het maximale budget voor compensatie van 4% beschikbaar.

Bij een lagere dekkinggraad op het transitiemoment is een lager budget voor compensatie beschikbaar. De rode lijn zal dan voor de geboortejaren 1966 tot en met 2004 lager liggen.

Figuur 3: Verschil nettoprofijs huidige en nieuwe pensioenregeling, zonder en met compensatie

Indien geen compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek plaatsvindt, is het verschil in nettoprofijs tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling negatief voor de geboortearen 1966 tot en met 2004. Het zwaartepunt ligt hierbij bij de geboortearen 1983 tot en met 1991 met een negatief verschil in nettoprofijs van circa 7%.

Bij een budget voor compensatie van 4% wordt het verschil in nettoprofijs voor alle geboortearen teruggebracht tot -1,6%.

Onderbouwing kostenneutraliteit compensatie

Voor werkgevers en werknemers is de wijze waarop de compensatie wordt gefinancierd, namelijk het uit pensioenvermogen, kostenneutraal.

9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten)

De effecten van de wijziging van de pensioenregelingen en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zijn berekend door de pensioenverwachting bij ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst te vergelijken met de pensioenverwachting van de gewijzigde pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten, weergegeven op basis van een pessimistisch scenario (slecht weer), een verwacht scenario (mediaan) en een optimistisch scenario (goed weer).

Daarnaast is het nettoprofiel van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenregelingen afgezet tegen het nettoprofiel van de gewijzigde pensioenregeling, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Hierbij is het nettoprofiel gelijk aan het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg.

De berekeningen zijn uitgevoerd:

- Per geleding: medewerkers in het Notariaat, (kandidaat-)notarissen in loondienst en zelfstandig (kandidaat-)notarissen.
- Per onderscheiden deelnemersgroep: deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
- Per geboortjaar.

Onderstaand worden de resultaten weergegeven van de verwachte pensioenuitkeringen en het verschil in nettoprofiel bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 110%.

Verwachte pensioenuitkeringen

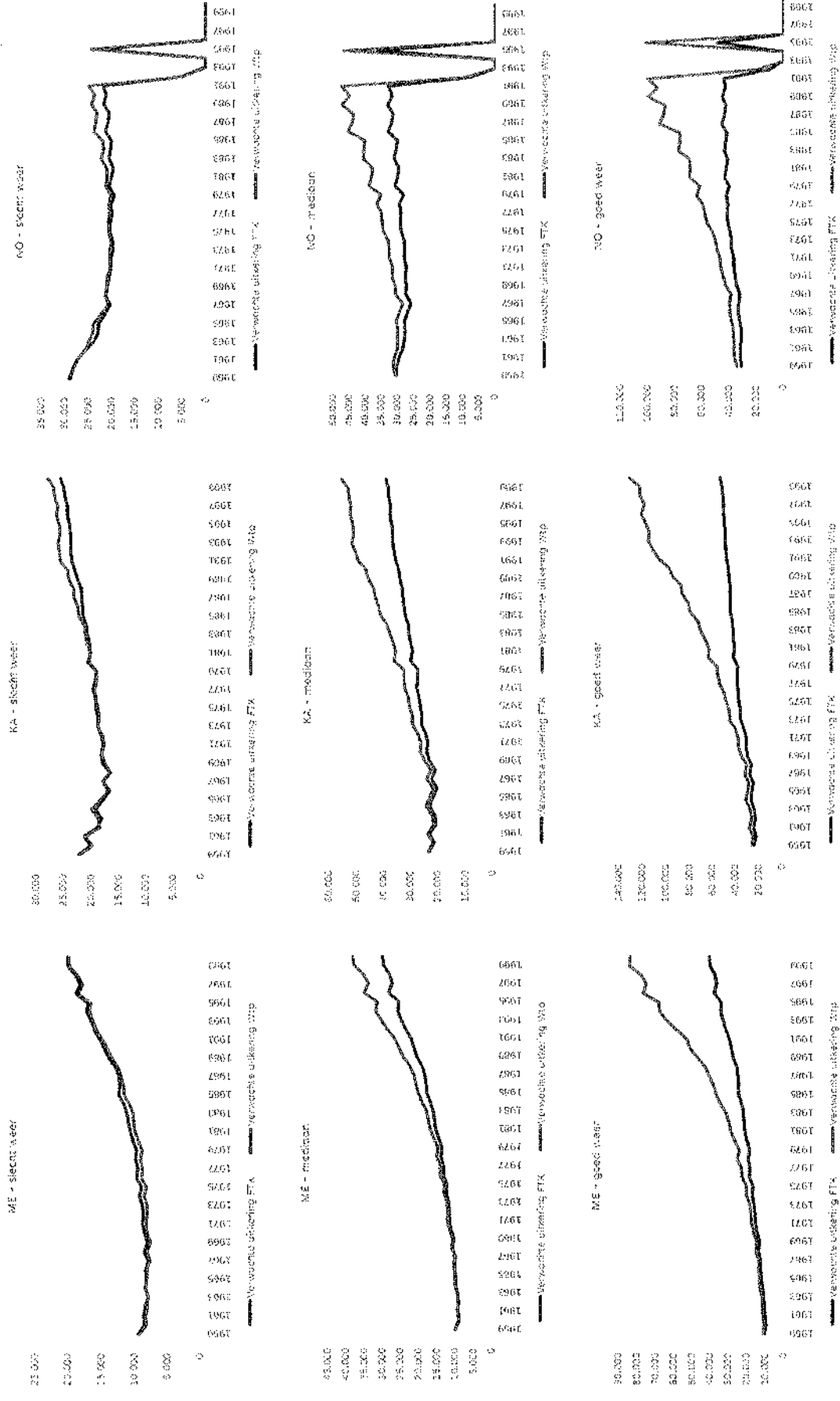
Onderstaand worden de resultaten toegelicht van de uitgevoerde berekeningen voor de verwachte pensioenuitkeringen in drie scenario's (slecht weer, mediaan en goed weer). De verwachte pensioenuitkering in slecht weer, mediaan en goed weer is een wettelijk verplichte maatstaf, naast het verschil in nettoprofiel. De verwachte pensioenuitkering geeft meer inzicht in de absolute hoogte van het pensioen dan het verschil in nettoprofiel. Een negatief verschil in nettoprofiel kan acceptabel zijn bij een voldoende hoge verwachte pensioenuitkering.

Sociale partners hebben navolgende bandbreedtes vastgesteld ten aanzien van de verwachte pensioenuitkeringen:

- In slecht weer worden deelnemers in het nieuwe pensioenstelsel harder geraakt dan in het huidige pensioenstelsel. Dit is een kenmerk van het nieuwe pensioenstelsel dat zich naar de mening van sociale partners vertaalt in een ondergrens onder 100%. De ondergrens is door sociale partners gesteld op 65%.
- In de mediaan en in goed weer stellen sociale partners als ondergrens dat de pensioenuitkering in de nieuwe pensioenregeling ten minste gelijk is aan de pensioenuitkering in de huidige pensioenregeling.
In het nieuwe pensioenstelsel kunnen pensioenuitkeringen in de mediaan en in goed weer hoger zijn dan in het huidige pensioenstelsel, aangezien de voorwaarden voor toeslagverlening ('genoeg is genoeg') vervallen en sprake is van lagere buffers.
- Er is geen bovengrens voor de verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, mediaan en goed weer.

De getoonde verwachte pensioenuitkeringen zijn inclusief de effecten van de compensatieregeling en de solidariteitsreserve. Voor (gewezen) deelnemers worden de resultaten op de pensioenrichtleeftijd getoond. Voor pensioengerechtigden worden de resultaten over 10 jaar getoond.

Figuur 4: Actieve deelnemers: verwachte uitkering in slecht weer, median en goed weer, dekingsgraad transitiemoment: 110%

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in slecht weer (5%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 7: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	91%	97%	99%
Maximum	100%	110%	114%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in de mediaan (50%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 8: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	100%	101%	101%
Maximum	127%	141%	144%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in goed weer (95%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 9: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	107%	109%	109%
Maximum	209%	245%	228%

In slecht weer zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp van de (kandidaat-)notarissen in loondienst en de zelfstandige (kandidaat-)notarissen nagenoeg gelijk aan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK. De verwachte pensioenuitkeringen van de medewerkers in het Notariaat zijn lager. Het effect van de versoering van de pensioenregeling (met name de verlaging van het maximum salaris) is voor de medewerkers in het Notariaat groter dan het effect van de nieuwe toedelingenregels in de Wtp.

In de mediaan zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp voor alle geledingen ten minste gelijk aan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK.

In goed weer zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp voor alle geledingen hoger dan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK.

Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is de vergelijking tussen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp uitgevoerd op basis van maatmensen. De uitkomsten zijn als volgt:

Tabel 10: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	68%	142%	367%
45 jaar	80%	118%	164%
55 jaar	91%	113%	131%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

De verwachte pensioenuitkering in de Wtp is in de mediaan ten minste gelijk aan de verwachte pensioenuitkering in het FTK. In slecht weer zijn de uitkomsten – met name voor de jongere deelnemers – slechter, terwijl deze in goed weer – met name voor de jongere deelnemers – beter zijn. Oorzaak is de grotere volatiliteit van het pensioen in de nieuwe pensioenregeling, met name voor de jongere deelnemers: de waaier aan mogelijke uitkomsten is in de nieuwe pensioenregeling breder dan in de huidige pensioenregeling. De pensioenuitkering van pensioengerechtigden wordt in slecht weer beschermd tegen daling door gebruikmaking van de solidariteitsreserve. Door een relatief lage blootstelling aan beleggingsrisico zijn de verwachte pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden in alle scenario's nagenoeg hetzelfde.

Conclusie

De verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, mediaan en goed weer voldoen voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden aan de door sociale partners gestelde grenzen.

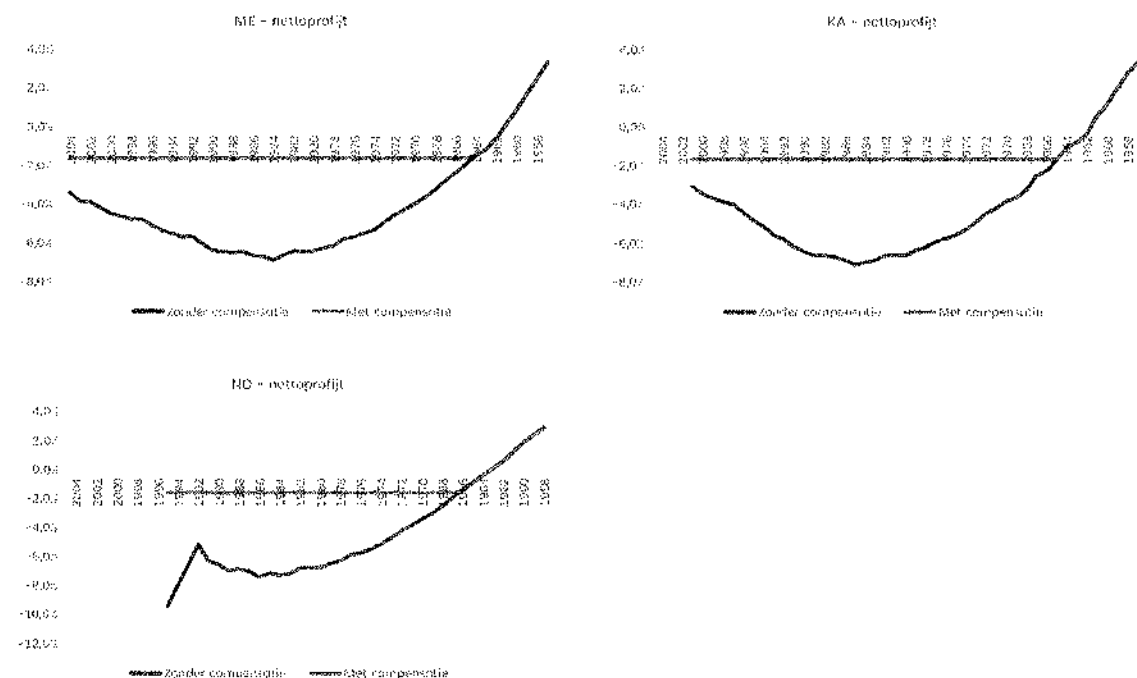
Vershil in nettoprofijt

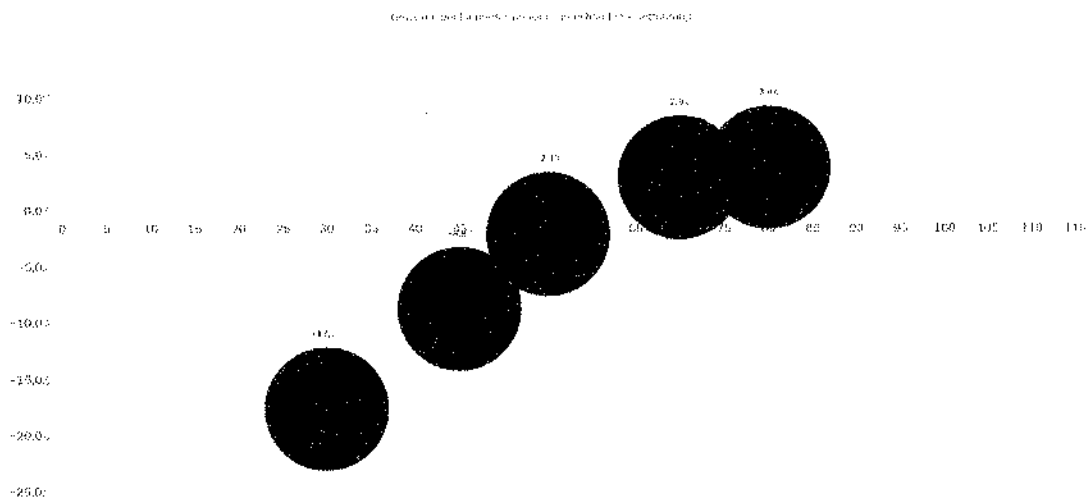
Onderstaand worden de resultaten toegelicht van de uitgevoerde berekeningen voor het verschil in nettoprofijt tussen de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling. De getoonde nettoprofijfeffecten zijn inclusief de effecten van de compensatieregeling en de solidariteitsreserve.

Sociale partners hebben navolgende bandbreedtes vastgesteld ten aanzien van het verschil in nettoprofijt tussen de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling:

- Vanaf de pensioenrichtleeftijd dient het verschil in nettoprofijt positief te zijn. Vanaf de pensioenrichtleeftijd is immers geen sprake meer van premiebetaling; het verschil in nettoprofijt ziet dan louter op het verschil in waardering van de toekomstige uitkeringen. Een achteruitgang in nettoprofijt achten sociale partners vanaf de pensioenrichtleeftijd van ook niet uitlegbaar.
- Voor niet-pensioengerechtigde deelnemers achten sociale partners een achteruitgang in nettoprofijt wel uitlegbaar. Voor deze deelnemers is sprake van een langjarige projectie, waardoor de berekeningsresultaten onzekerder zijn.
 - Voor actieve deelnemers stellen sociale partners het verschil in nettoprofijt tussen de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling op maximaal -2%.
 - Voor niet-actieve deelnemers stellen sociale partners het verschil in nettoprofijt tussen de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling op maximaal -25% voor een 25-jarige. Het verschil in nettoprofijt loopt op naar maximaal 0% op de pensioenrichtleeftijd.
- Er is geen bovengrens voor het verschil in nettoprofijt.

Figuur 5: Vershil in nettoprofijt nieuwe pensioenregeling en huidige pensioenregeling

De bovenste drie figuren tonen het verschil in nettoprofijt voor de actieve deelnemers per geleding. Het effect van de compensatie is zichtbaar in het verschil tussen de blauwe lijn (zonder compensatie) en de rode lijn (met compensatie)

Voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is, evenals bij de verwachte pensioenuitkeringen, gebruik gemaakt van maatmensen. Het verschil in nettoprofijt varieert van -17,7%⁵ voor de jongere gewezen deelnemers tot +3,8% voor pensioengerechtigden.

De solidariteitsreserve voegt voor alle deelnemers en pensioengerechtigden waarde toe. Door een deel van het fondsvermogen bij invaren toe te delen aan de solidariteitsreserve kan de solidariteitsreserve worden gebruikt voor bescherming van de pensioenuitkeringen tegen daling. Dit heeft de grootste toegevoegde waarde voor (bijna) pensioengerechtigden.

Voor gewezen deelnemers en toekomstige deelnemers kan dit wel negatief zijn: de bescherming van de pensioenuitkeringen tegen daling wordt bij aanvang gefinancierd uit de bestaande buffers en daarna uit het overrendement.

Conclusie

Het verschil in nettoprofijt voldoet voor (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden aan de door sociale partners gestelde grenzen.

⁵ Hierbij zij opgemerkt dat het bij deze 30-jarige maatmensen om een quotiënt van relatief kleine bedragen gaat, waardoor het quotiënt relatief groot is bij een relatief kleine afwijking tussen de bedragen.

10. Schokken tijdens de transitieperiode

Tijdens de transitieperiode kunnen zich schokken voordoen waardoor de afspraken aanpassing behoeven.

In dat kader zijn verschillende gevoeligheidsanalyses uitgevoerd om de effecten van schokken zichtbaar te maken. De belangrijkste grootheden die invloed hebben op de evenwichtigheid van de gemaakte afspraken zijn de dekkingsgraad en de rentestand.

Onderstaand worden de verwachte pensioenuitkeringen getoond bij:

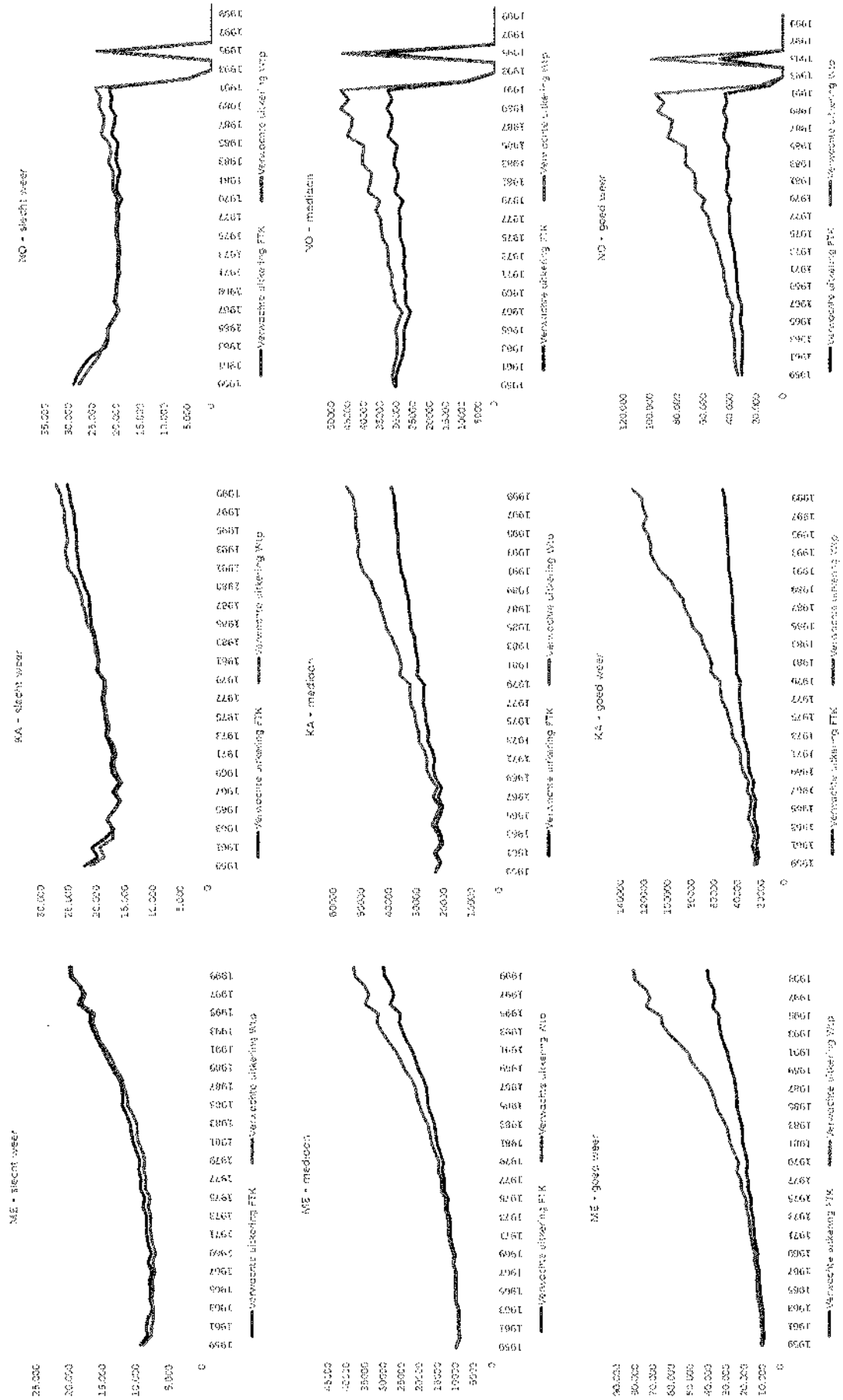
1. een dekkingsgraad op het transitiemoment van 106% (in plaats van 110%) en
2. de DNB-scenarioset met rente +100bp (in plaats van de standaard DNB-scenarioset).

10.1. Uitkomsten bij dekkingsgraad 106%

Om de gevoeligheid van de uitkomsten te tonen voor de dekkingsgraad, worden onderstaand de resultaten weergegeven bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 106%.

Hierbij wordt alleen ingegaan op de verwachte uitkeringen; de uitkomsten van de nettoprofijsberekeningen verschillen nauwelijks van de uitkomsten bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 110%.

Figuur 6: Verwachte uitkering in slecht weer, median en goed weer, dekingsgraad transitiemoment: 106%

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in slecht weer (5%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 11: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	90%	92%	94%
Maximum	99%	109%	114%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in de mediaan (50%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 12: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	100%	101%	101%
Maximum	126%	139%	143%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in goed weer (95%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 13: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	107%	109%	109%
Maximum	200%	236%	219%

Bovenstaande uitkomsten bij een dekkingsgraad op het transitie moment van 106% wijken slechts beperkt af van de uitkomsten bij een dekkingsgraad op het transitie moment van 110%.

De uitkomsten voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zijn als volgt:

Tabel 14: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

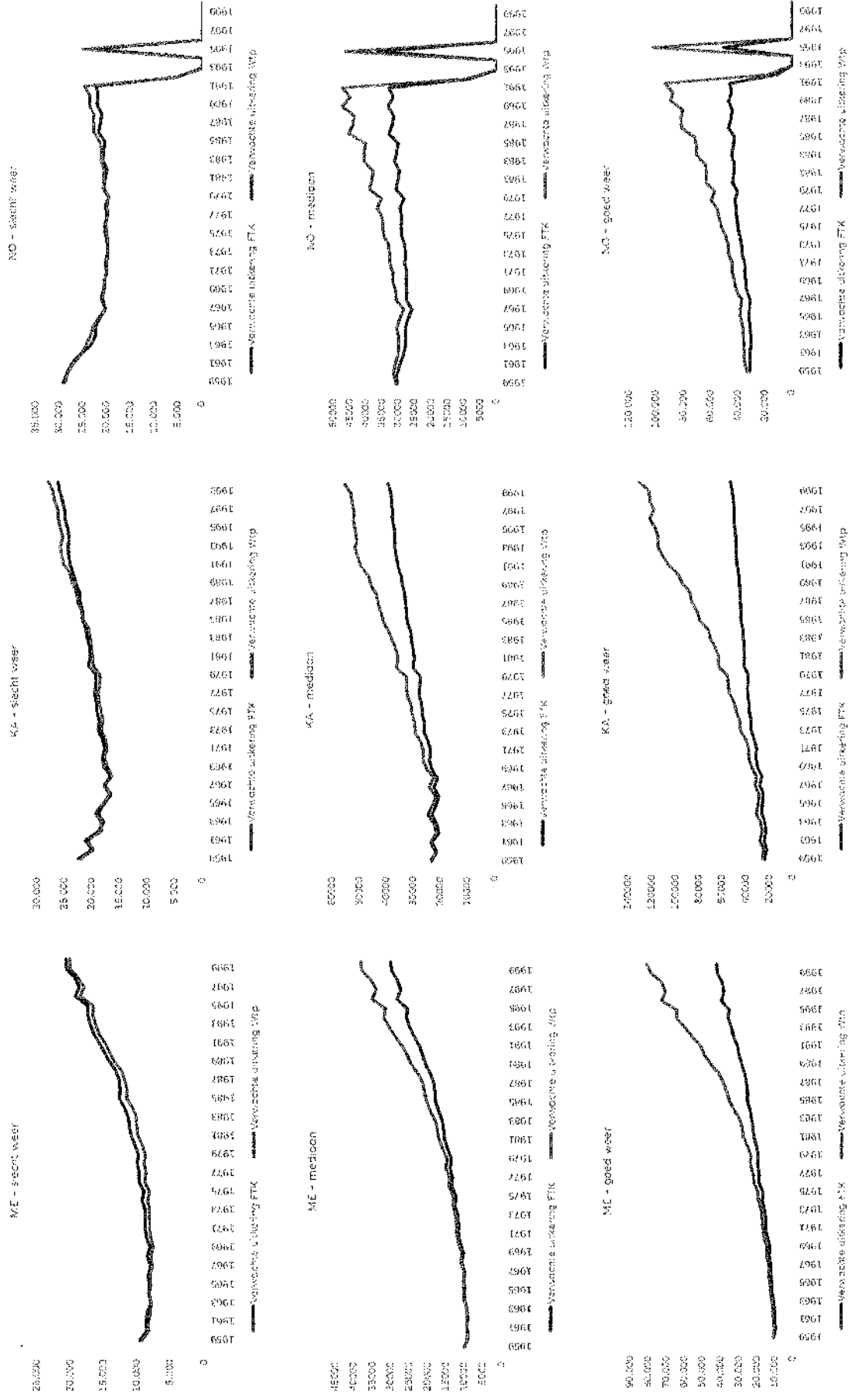
Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	71%	146%	355%
45 jaar	82%	120%	159%
55 jaar	90%	115%	134%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

Ook hier zijn slechts beperkte afwijkingen te zien ten opzichte van de uitkomsten bij een dekkingsgraad op het transitie moment van 110%.

10.2. Uitkomsten bij DNB-scenario met rente +100bp

Om de gevoeligheid van de uitkomsten te tonen voor de rente, worden onderstaand de resultaten weergegeven bij de DNB-scenarioset met rente +100bp.

Figuur 7: Verwachte uitkering in slecht weer, mediaan en goed weer, DNB-scenarioset met rente +100bp

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in slecht weer (5%-percentiel).
Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 15: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	89%	96%	98%
Maximum	100%	107%	111%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in de mediaan (50%-percentiel).
Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 16: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	98%	99%	100%
Maximum	122%	135%	138%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in goed weer (95%-percentiel).
Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 17: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	106%	107%	108%
Maximum	192%	224%	204%

Bovenstaande uitkomsten bij een DNB-scenarioset met rente +100bp wijken slechts beperkt af van de uitkomsten bij de standaard DNB-scenarioset.

De uitkomsten voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zijn als volgt:

Tabel 18: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	45%	99%	239%
45 jaar	63%	96%	130%
55 jaar	84%	104%	123%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

Bij de DNB-scenarioset met rente +100bp zijn de uitkomsten voor gewezen deelnemers lager dan bij de standaard DNB-scenarioset. De hogere rente leidt tot een lager overrendement in de Wtp, terwijl de hogere rente leidt tot een hogere toeslag in het FTK. Dit leidt tot een verslechterde verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK ten opzichte van de standaard DNB-scenarioset.

De berekeningen op basis van de DNB-scenarioset met rente -100bp zijn niet opgenomen in dit transitieplan; deze laten het tegenovergestelde beeld zien.

11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

Sociale partners zijn van mening dat sprake is van een evenwichtige transitie van de huidige pensioenregeling naar de nieuwe pensioenregeling. Sociale partners hebben de volgende kwalitatieve doelstellingen hiertoe vastgesteld:

- Zoveel mogelijk compensatie bieden voor een eventuele achteruitgang in pensioen als gevolg van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling door de afschaffing van de doorsneesystematiek.
- Dalingen van ingegane pensioenen worden zo veel als mogelijk voorkomen.

In de uitwerking van de nieuwe pensioenregeling constateren sociale partners dat de voorgenomen transitie (inclusief de door SPN te nemen beleidsbeslissingen over invaren, compensatie, solidariteitsreserve, etc.) in voldoende mate beantwoordt aan deze kwalitatieve doelstellingen. Daarnaast hebben sociale partners kwantitatieve maatstaven in hun oordeelsvorming betrokken, zoals verwachte pensioenuitkeringen en nettoprofijs.

Ten aanzien van de verwachte pensioenuitkeringen in slecht weer, mediaan en goed weer constateren sociale partners het volgende:

- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en het FTK is in de mediaan en in goed weer voor zowel deelnemers, gewezen deelnemers als pensioengerechtigden, en onder de verschillende doorgerekende dekkingsgraden in grote lijnen groter dan 100%. Ofwel: de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp zijn in de mediaan en in goed weer voor de verschillende deelnemersgroepen in verschillende financiële situaties op het transitiemoment hoger dan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK.
- De verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en het FTK is in slecht weer in de meeste gevallen kleiner dan 100%, voor zowel deelnemers als gewezen deelnemers bij de verschillende doorgerekende dekkingsgraden. In het slecht weer scenario wordt een groot beroep gedaan op de solidariteitsreserve. De solidariteitsreserve dient immers vooral om bescherming te bieden tegen een verlaging van de ingegane uitkering ten opzichte van het voorgaande jaar. Met name jongeren dragen vanuit het overrendement bij aan de structurele vulling van de solidariteitsreserve, terwijl zij zelf nog geen baat hebben van deze reserve.
- Voor pensioengerechtigden is de verwachte pensioenuitkering in de Wtp gelijk aan die in het FTK.

Sociale partners hanteren de volgende bandbreedtes voor de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie in termen van de verwachte pensioenuitkering:

- In slecht weer is de pensioenuitkering in het nieuwe pensioenstelsel groter dan 80% van de pensioenuitkering in het huidige pensioenstelsel.
- In de mediaan is de pensioenuitkering in het nieuwe pensioenstelsel groter dan 95% van de pensioenuitkering in het huidige pensioenstelsel.
- In goed weer is de pensioenuitkering in het nieuwe pensioenstelsel kleiner dan 150% van de pensioenuitkering in het huidige pensioenstelsel.

Sociale partners constateren dat wordt voldaan aan de gestelde bandbreedtes.

Nettoprofijsberekeningen tonen de door SPN te nemen beleidsbeslissingen in onderlinge samenhang en brengen de gevolgen daarvan voor de diverse generaties in termen van nettoprofijs in beeld. De beleidsbeslissingen van toedeling van het vermogen bij invaren, toedeling voor compensatie voor afschaffing doorsneesystematiek en de initiële vulling van de solidariteitsreserve zullen door SPN afzonderlijk op evenwichtigheid getoetst worden op basis van de verwachte pensioenuitkeringen in de drie scenario's en nettoprofijs.

Sociale partners hanteren de volgende bandbreedte voor de beoordeling van de evenwichtigheid van de transitie in termen van nettoprofijs:

- Het verschil in nettoprofijs tussen de huidige pensioenregeling en de nieuwe pensioenregeling ligt tussen +/-5% en +5%.

Sociale partners realiseren zich dat nettoprofijsberekeningen complex en lastig uitlegbaar zijn. Daarbij komt dat de uitkomsten sterk gestuurd worden door de gebruikte DNB-scenarioset en de modellering

van de pensioenregelingen. Om deze reden worden de uitkomsten van nettoprofijsberekeningen alleen als toetsing gebruikt en niet voor vaststelling van beleid. Sociale partners hebben geconstateerd dat de uitkomsten van de uitgevoerde nettoprofijsberekeningen binnen de door hen gekozen bandbreedtes blijven. De bandbreedtes zijn zodanig vastgesteld dat op korte termijn (dus voor oudere generaties) het nettoprofijs niet negatief is; de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel dient immers naar verwachting positief uit te vallen. Op langere termijn (ofwel voor jongere generaties) wordt gestreefd naar een positief nettoprofijs, maar wordt een (beperkt) negatief nettoprofijs voor sommige generaties geaccepteerd, ook rekening houdend met de onzekerheid die met een dergelijke langetermijnwaardering gepaard gaat. Randvoorwaarde voor de acceptatie van een negatief nettoprofijs is dat het geambieerde pensioenresultaat onder het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting wordt behaald.

Conclusie

Sociale partners constateren dat wordt voldaan aan de gestelde bandbreedtes in termen van verwachte pensioenuitkering en nettoprofijs.

12. Communicatie

Dit transitieplan wordt beschikbaar gesteld aan alle deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden. De werkgevers in het Notariaat overleggen het transitieplan na vaststelling aan SPN. SPN stelt het transitieplan, eventueel op een besloten deel van zijn website, beschikbaar.

Dit transitieplan is vastgesteld op <datum> te <plaats>

De heer A. C. T. DeWitte
Voorzitter werkgeverscommissie

Mevrouw C. Pot
Voorzitter werknemerscommissie

Mevrouw W. van Buren
Voorzitter BMN

Bijlagen

1. Reactie VPN
2. Aannames en veronderstellingen bij berekeningen

Bijlage 1 Reactie VPN

Bijlage 2 Aannames en veronderstellingen bij berekeningen

Tabel B1: Beleidskader FTK

Beleidskader FTK	
Pensioenregelingen	Middelbaarregelingen met voorwaardelijke toeslagverlening
Toeslagbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Toekomstbestendige toeslagverlening • Voorwaardelijke prijsindex voor alle deelnemers • Inhaaltoeslag mogelijk
Premiebeleid	Premie op basis van rendementgedempte kostendeekkende premie
Beleggingsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Matchingportefeuille: 47% • Returnportefeuille: 53% • SPN dekt met de matchingportefeuille 59% van de rentegevoeligheid van de nominale pensioenverplichtingen af
Kortingsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Kortetermijnkorting (beleidsdekkingsgraad 5 jaar onder minimaal vereiste dekkingsgraad) wordt uitgesmeerd over de 5 daaropvolgende jaren • Langetermijnkorting wordt uitgesmeerd over de maximale termijn

Tabel B2: Beleidskader Wtp

Beleidskader Wtp	
Solidariteitsreserve	<ul style="list-style-type: none"> • Minimum: 0% • Maximum: 5% • Jaarlijkse dotatie: 5% van het positieve overrendement • Uitdelen ter voorkoming van daling van de ingegane pensioenen • Belegd volgens het beleggingsbeleid van het collectief
Beleggingsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Exposure aandelen: 98% voor jongeren, aflopend naar 32% voor ouderen • Renteaafdekking: 0% voor jongeren, oplopend naar 80% voor ouderen
Uitkeringsbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Geen spreiding van schokken • Projectierendement is gelijk aan DNB-rentetermijnstructuur • Uitkeringscollectief
Premiebeleid	<ul style="list-style-type: none"> • De premie wordt zodanig vastgesteld dat deze leidt tot een mediane pensioendoelstelling van 70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren. • De peildatum voor de vaststelling van de premie in de nieuwe pensioenregeling (voor een periode van iedere 5 jaar) is in beginsel 30 september van enig jaar voor de 5-jaarsperiode die het volgende jaar start.

Tabel B3: Grondslagen

Grondslagen	
Berekeningsdatum	31 december 2023
Scenarioset	DNB-scenarioset Q1 2024 P-set en Q-set
Aantal prognosejaren	100
Aantal scenario's	2.000
Overlevingstafel	Prognosetafel AG 2022
Ervaringssterfte	SPN-specifiek

De VPN behartigt de collectieve belangen van **allen** die een pensioen ontvangen van de Stichting Pensioenfonds Notariaat.

OORDEEL VAN DE VPN OVER HET CONCEPT TRANSITIEPLAN VAN DE KNB EN DE BMN KRACHTENS DE WET TOEKOMST PENSIOENEN

Inleiding

1. Op 10 oktober 2024 ontving onze vereniging in het kader van het haar wettelijk toekomend hoorrecht het concept transitieplan (Concept september 2024-versie 0.4) van de KNB/PensioenKamer en de BMN (hierna: de “sociale partners”).
Bij de toezending werd door de sociale partners een reactietermijn gesteld van 7 weken, eindigend op 29 november 2024. Wij hebben u bij mail van 4 november 2024 aangegeven dat deze termijn, gezien de complexiteit van de materie en het zowel schriftelijk als mondeling ontbreken van een technische toelichting, te kort is. Op deze mail hebben wij helaas geen reactie gekregen.
2. Bij andere transities wordt gewerkt volgens een heldere procesbeschrijving. Dit stemt overeen met de uitingen van het Ministerie SZW omtrent het hoorrecht. Wij hebben dan ook getracht met u tot een dergelijke heldere procesbeschrijving te komen, zowel betreffende een nadere toelichting door de sociale partners omtrent de inhoud, als betreffende de toe te passen tijdslijnen. Een voorzet daartoe van onze zijde is door tussenkomst van de Stichting Pensioenfonds Notariaat (SPN) aan de sociale partners voorgelegd (zie **Bijlage 1**) en door u helaas van de hand gewezen (zie de berichten van 10 oktober 2024 en 19 oktober 2024).

3. Ter voorbereiding op onze reactie hebben wij u bij mail van 4 november 2024 wel al meegegeven dat de VPN in haar formele reactie onder meer zal verzoeken om een precieze motivering van de gemaakte belangenafwegingen, indachtig onder meer de structurele lage premiedekkingsgraden als gevolg van jarenlange premiedemping (zie ook hierna).
4. Krachtens de Pensioenwet (artikel 150g) is in de arbeidsvoorwaardelijke fase een wettelijk hoorrecht gecreëerd voor representatieve verenigingen van gewezen deelnemers en voor verenigingen van pensioengerechtigden. De toekenning van een wettelijk hoorrecht is er niet voor niets. De gepensioneerden zitten immers -helaas -niet aan tafel bij de onderhandelingen en de afspraken van de sociale partners, terwijl het bij de transitie toch gaat om ruim 40% van de technische voorziening die in economische zin gealloceerd kan worden aan de gepensioneerden (per ultimo 2023, jaarverslag pag. 99). Het nemen van besluiten over het (economisch) vermogen van derden, zoals in casu de gepensioneerden, roept een zeer bijzondere en extra verantwoordingsplicht op voor de sociale partners. Zelfs als er geen sprake zou zijn van een wettelijk hoorrecht zouden de sociale partners vanuit de optiek van Nederlands recht ernstig rekening moeten houden met de belangen van de gepensioneerden. Dit geldt overigens ook voor de SPN als fiduciair beheerder van het pensioenvermogen.

Voor de goede orde wijzen wij u op de Handreiking Evenwichtige transitie van het Ministerie van SZW en de publicaties hierover van DNB.

5. Een vereniging van pensioengerechtigden die een substantieel aantal van de pensioengerechtigden bij het pensioenfonds vertegenwoordigt, wordt volgens de wetgever in de gelegenheid gesteld te worden gehoord of schriftelijk inbreng te kunnen geven over het concept transitieplan. In lagere regelgeving is het begrip `substantieel` geconcretiseerd tot een vertegenwoordigingsgraad van ten minste 10% van de pensioengerechtigden.

De Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat (VPN) heeft bij Notariële Verklaring d.d. 15 juli 2024 afdoende aangetoond dat zij per 1 juli 2024 meer dan 10% van de pensioengerechtigden in het notariaat vertegenwoordigt (nl. 11.3%). De leden van de VPN waren op dat moment pensioengerechtigd, hetgeen ook voor de hand ligt omdat zij zich

via een uitnodiging van de SPN aan de aldaar geregistreerde gepensioneerden bij de VPN hebben aangemeld. Uit op 26 augustus 2024 aangereikte gegevens van de SPN over het aantal pensioengerechtigden in het notariaat (5902 i.p.v. 6053) blijkt dat het percentage zelfs hoger was en namelijk ruim 11.4% bedroeg. Inmiddels is het ledental van de VPN nog verder toegenomen. De VPN heeft zich als vereniging van pensioengerechtigden met een hoorrecht tijdig gemeld bij de sociale partners in het notariaat.

6. Aan verenigingen van pensioengerechtigden die zich hebben gemeld bij de sociale partners wordt een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit tot invaren, dan wel voor een besluit tot het afwijken van het standaard invaarpad, en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor de deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden zal hebben. De verenigingen kunnen van deze informatie kennisnemen en een oordeel geven.
7. Het oordeel over het concept transitieplan wordt op een zodanig tijdstip gevraagd dat het van invloed kan zijn op de inhoud van het concept transitieplan en de daarin verantwoorde keuzes.

De functie van het hoorrecht is aldus tweeledig: enerzijds dient het als informatievoorziening richting belanghebbenden in een vroeg stadium van de transitie en anderzijds als informatievoorziening richting sociale partners zodat de standpunten van alle belanghebbenden kunnen worden meegenomen bij de vaststelling van het transitieplan.

Ter ondersteuning van ons standpunt dat betwijfeld kan worden of

1. het oordeel van de VPN op een zodanig tijdstip is gevraagd dat het van invloed kan zijn op de inhoud van het transitieplan en de daarin verantwoorde keuzes, en
 2. de VPN in een vroeg stadium van de transitie van informatie is voorzien,
- diene het volgende:

Begin 2022 heeft de SPN een deskundige aan de sociale partners ter beschikking gesteld voor het opstellen van een concept transitieplan. Teneinde geleidelijk vertrouwd te raken met de materie verzocht de VPN in de tweede helft van 2022 om toelating als toehoorder tot de gesprekken tussen de sociale partners over het op te stellen concept transitieplan. Dit verzoek werd afgewezen.

Diverse malen verzocht de VPN vervolgens aan de sociale partners om toezending van de uitvoeringsovereenkomst, de haalbaarheidstoets en het risicopreferentie-onderzoek. Hierop werd in eerste instantie geen reactie ontvangen. Pas op 19 oktober 2024 antwoordden de sociale partners dat het eerste document op de website van de SPN zichtbaar is en dat de beide andere stukken van de SPN waren, zodat de sociale partners zich niet vrij voelden die aan de VPN ter beschikking te stellen. Vervolgens bleek ook de SPN niet bereid deze beide stukken ter beschikking te stellen.

8. Gegeven het feit dat, ondanks het verzoek van de VPN, er géén verdere informatie is verstrekt, zelfs geen informatie die door meerdere pensioenfondsen openbaar online wordt gepubliceerd, is het oordeel van de VPN gebaseerd op de beperkte informatie die zij wél heeft mogen ontvangen.

De VPN heeft zich ingespannen om deze reactie vóór de door de sociale partners gestelde termijn van 29 november gereed te hebben. Maar gelet op het voorgaande behoudt de VPN zich het recht voor om deze reactie aan te vullen of te wijzigen.

B. Beoordeling concept transitieplan

In dit onderdeel worden de vragen, kanttekeningen, opmerkingen en bezwaren van de VPN met betrekking tot de tekst en inhoud van het concept transitieplan per hoofdstuk aangeduid. Waar aan de orde zullen wij, als zaakwaarnemer, tevens de belangen van de gewezen deelnemers ('slapers') behartigen (nu deze voor zover ons bekend geen eigen belangenvereniging hebben).

De eisen die op basis van en krachtens de Pensioenwet (bijv. het Besluit Uitvoering Pensioenwet) aan de inhoud van het transitieplan mogen worden gesteld zijn onder meer de volgende:

- het karakter van de gewijzigde pensioenovereenkomst;
- de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten;
- het effect van de wijziging van de pensioenovereenkomst;
- het effect van het invaren;
- welke afspraken worden er gemaakt over compensatie;
- hoe ziet het financieringsplan voor de compensatie er uit;

- welke afspraken gelden er ten aanzien van de initiële vulling van de solidariteitsreserve;
- de verantwoording waarom de sociale partners menen dat er sprake is van een evenwichtige transitie.

Bij elke keuze van de sociale partners moet worden aangegeven wat de overwegingen zijn geweest en welke berekeningen (uitkomsten en uitgangspunten) hieraan ten grondslag liggen.

Hoofdstuk 1. Inleiding

In het concept transitieplan wordt (o.a. in de Inleiding) verschillende keren verwoord: “De werkgevers in het Notariaat geven opdracht aan Stichting Pensioenfonds Notariaat de gewijzigde pensioenregeling vanaf 1 januari 2026 uit te voeren.” De werkgevers gaan hier volledig voorbij aan het feit dat het pensioenfonds de wettelijke taak heeft om eerst te beoordelen of de opdracht past binnen haar doelstellingen en uitgangspunten en te beoordelen of de opdracht evenwichtig is. De aanvaarding komt immers pas tot stand na de opdrachtbevestiging en het sluiten van een nieuwe uitvoeringsovereenkomst.

De VPN is van oordeel dat deze tekst geen recht doet aan de vereisten die de wet aan het pensioenfonds stelt en ziet graag een aanpassing van het concept transitieplan op dit punt.

In de voetnoot van dit hoofdstuk wordt aangegeven dat om uitvoeringstechnische redenen de transitie in overleg tussen sociale partners en de SPN kan worden doorgeschoven van 1 januari 2026 naar 1 januari 2027.

De VPN wenst gehoord te worden, indien deze uitvoeringstechnische redenen zich voordoen, over de gevolgen daarvan voor (de uitvoering van) het transitieplan.

Hoofdstuk 2. Verantwoordelijkheden en Medezeggenschap

In dit hoofdstuk wordt gesteld dat de sociale partners de VPN “tijdig” hebben geïnformeerd over de wijziging van de pensioenovereenkomst

inclusief de wijze waarop met de opgebouwde pensioenaanspraken en rechten wordt omgegaan. Hiervoor is in onderdeel A gemotiveerd waarom de VPN van mening is dat deze stelling onjuist is. Het woord “medezeggenschap” in het opschrift van dit hoofdstuk dekt tot nu toe op geen enkele wijze de lading.

Er is tot heden, anders dan door toezending van het concept transitieplan, geen sprake geweest van enige informatie door de sociale partners over de voorgenomen transitie, laat staan dat deze tijdig is verstrekt.

Hoofdstuk 3. Mijlpalen

De hier genoemde mijlpalen bevestigen dat de sociale partners kennelijk reeds zeer geruime tijd werkzaam zijn met de voorbereiding van het concept transitieplan (Besluit over de nieuwe pensioenregeling en invaren en compensatie dateren van 8 november 2023 respectievelijk 13 maart 2024) zonder daarbij op enigerlei wijze de VPN te betrekken of anderszins te informeren, dan wel invulling te geven aan het wettelijk hoorrecht. Er zij op gewezen dat het pensioenvermogen (volgens jaarverslag SPN per ultimo 2023) voor ruim 40% in economische eigendom toebehoort aan de gepensioneerden. De norm van evenwichtige belangenafweging speelt, zoals gezegd, een belangrijke rol in de transitie naar het nieuwe pensioenstelsel respectievelijk de invaarproblematiek. De transitie moet immers op een evenwichtige manier plaatsvinden. Dat uitgangspunt geldt voor de werkgever respectievelijk de sociale partners (zie art. 150d lid 1 Pw) en voor het pensioenfonds (zie art. 150l lid 4 sub b Pw).

Hoofdstuk 4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling

In het concept transitieplan zijn zeven doelstellingen voor de nieuwe pensioenregeling gespecificeerd. Zes van de zeven doelstellingen hebben betrekking op de opbouwfase van het pensioen.

Slechts twee van de zeven doelstellingen zijn voor de gepensioneerden van direct belang en twee van indirect belang.

- (i) Om de **eerste doelstelling**, ‘een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde pensioen’, te kunnen beoordelen, moeten hier duidelijke definities aan verbonden worden. Wat wordt bedoeld met

“aantrekkelijk” en bovendien “voor wie aantrekkelijk”? Wat wordt bedoeld met “marktconform”? Welke “markt” hebben sociale partners voor ogen?

Zonder deze onderbouwing is hier geen sprake van een reële doelstelling. Graag onderbouwing bij de reactie.

- (ii) Ditzelfde geldt ook voor de **derde doelstelling**, ‘een regeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden’. Hebben de sociale partners onderzocht wat deze wensen en behoeften van de gepensioneerden zijn en zo ja, waarom is dat onderzoek niet bijgevoegd?

De VPN wenst bij de reactie van de sociale partners inzicht te krijgen in de gehanteerde uitgangspunten inzake de wensen en behoeften van de gepensioneerden.

- (iii) De **vierde doelstelling**, “premie afdoende voor vervangingsratio 70% van de gemiddelde *geïndexeerde* pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren” impliceert door de toevoeging “**geïndexeerde**” een koopkrachtambitie voor deelnemers.

Dat is fijn voor deelnemers maar voor gepensioneerden ontbreekt deze mogelijk wel belangrijkste wens of behoefte, namelijk: behoud koopkracht als doelstelling of ambitie. De gepensioneerden wensen zoals in het huidige FTK een koopkrachtambitie gebaseerd op prijsindexcijfers. Dit betekent dat er een inspanningsverplichting ligt bij het pensioenfonds.

- (iv) Vermeld wordt dat de wijzigingen zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van de genoemde doelstellingen aan de hand van de kwantitatieve maatstaven: Verwachte pensioenen in goed weer, slecht weer en de mediaan en het netto profijt.

Een aantal doelstellingen kan niet op basis van deze maatstaven getoetst worden. Betekent dit dat deze doelstellingen niet getoetst worden?

De VPN is van oordeel dat dit hoofdstuk over de doelstellingen niet goed doordacht is, dat alle doelstellingen getoetst moeten kunnen worden op hun haalbaarheid en dat voor de (toekomstige) gepensioneerden de belangrijkste doelstelling, te weten behoud van koopkracht door verhogingen van de uitkeringen als doelstelling of ambitie in het geheel ontbreekt.

De VPN verzoekt de sociale partners om het concept transitieplan hierop aan te passen.

Hoofdstuk 5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling

In de tweede alinea wordt gesteld dat de huidige pensioenregelingen niet gehandhaafd kunnen blijven. De VPN vraagt zich af waarom dit zo is en zal hier ook later onder hoofdstuk 6 nog op terugkomen.

Waarom is er mede gezien onder meer de complexiteit, onzekerheden en kosten verbonden aan de transitie, toch gekozen voor “invaren”?

De sociale partners hebben gekozen voor de zogenaamde solidaire premieregeling. Dit wordt onderbouwd met het kennelijke inzicht van de sociale partners “op basis van de uitgevoerde onderzoeken dat de solidaire premieregeling het beste aansluit bij de wensen en risicohouding van de deelnemers”. Naar wij aannemen worden hier onder de deelnemers tevens de gepensioneerden en slapers verstaan.

De onderzoeken, welke kennelijk ten grondslag liggen aan deze conclusie, zijn echter niet bijgevoegd. Bovendien worden de wensen en risicohouding van de deelnemers niet genoemd noch inzichtelijk gemaakt. Daarmee voldoet het concept transitieplan op deze punten vooralsnog niet aan de pensioenregelgeving.

Ook wordt niet duidelijk hoe de risicohouding van invloed is op de keuze van sociale partners. Verderop (pag. 13) staat in het concept transitieplan dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende is. Dit is beduidend lager dan de maximaal toegestane risicodelingsreserve. De solidariteitsreserve lijkt dus

hiermee geen sluitende onderbouwing van de keuze voor de solidaire premiereregeling.

Bij tabel 2 met de kenmerken van de nieuwe pensioenregeling staat bij de toelichting dat er voor de solidaire premiereregeling gekozen is omdat deze kan worden uitgevoerd tegen zo laag mogelijke kosten.

Graag ziet de VPN de onderbouwende argumentatie waarom de solidaire premiereregeling uitgevoerd kan worden tegen lagere kosten dan de flexibele premiereregeling.

Opvallend is voorts dat er in tabel 2 bij veel keuzes voor de invulling de toelichting ontbreekt. Voor zover de pensioenregeling niet wijzigt, is dat mogelijk verdedigbaar. Dit geldt echter niet voor kenmerken als de pensioendoelstelling en de hoogte van het partnerpensioen.

Wij achten een toelichting bij alle onderdelen van de nieuwe pensioenregeling in de vorm van de gemaakte overwegingen noodzakelijk.

Bij de kenmerken ontbreekt de ambitie voor koopkrachtbehoud en een toelichting daarop. Wij menen dat net als in de huidige pensioenregeling koopkrachtbehoud voor gepensioneerden onderdeel moet zijn van de regeling.

Wij wensen een toelichting op het ontbreken van het onderdeel "koopkrachtbehoud" voor gepensioneerden.

De VPN is van oordeel dat de keuze voor de solidaire premiereregeling niet voldoende onderbouwd is en verzoekt dan ook om dit hoofdstuk aan te passen, waarbij ook inzichtelijk wordt gemaakt welke effecten elke keuze heeft op het verwacht pensioen, de koopkracht van ingegane pensioenen en de risico's.

Hoofdstuk 6. Opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

Verzoek tot invaren

De sociale partners zijn voorstander van invaren middels een collectieve waardeoverdracht.

In hoofdstuk 6 wordt voor de onderbouwing van dit standpunt een aantal voor- en nadelen benoemd.

In aanvulling daarop volgt in de tekst de wel erg cryptische zin: “de werkgevers in het Notariaat zijn ervan overtuigd dat de keuze voor invaren **niet onevenredig ongunstig** is voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen (ex) partners, pensioengerechtigden, alsmede voor hun verzekerde partner- en wezenpensioen”.

Graag zouden wij een onderbouwing ontvangen van deze stelling.

Voordelen

De sociale partners streven volgens de eerste bullit naar “een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering tegen zo laag mogelijke kosten”. Het invaren zou volgens de sociale partners zich onder andere uiten in lagere uitvoeringskosten, schaalvoordelen bij beleggingen en risicodeling, en minder complexiteit voor deelnemers dan wanneer niet wordt ingevaren. Deze effecten worden niet gekwantificeerd en moeten voor de beoordeling afgezet worden tegen de kosten van de transitie.

Hoeveel lager worden de uitvoeringskosten van de SPN (die naar wij begrijpen toch al hoger zijn dan de gemiddelde kosten van pensioenfondsen) op jaarbasis indien wij meenemen de verwachte hoge transactie- en uitvoeringskosten van invoering van de nieuwe pensioenregeling (zie ook de nadelen)?

Wat zijn de schaalvoordelen bij beleggingen - de wetgever verwacht immers niet dat er veel verandert in het beleggingsbeleid en de risicodeling - en is de nieuwe pensioenregeling inderdaad minder complex dan nu? Welke zekerheid is er dat de transitie met geringe invoeringsproblemen (zoals software-issues bij de toerekening van de individuele pensioenpotjes) tot stand kan komen?

Bij de tweede bullit wordt zonder voorbehoud als voordeel genoemd dat het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel hoger is dan in het huidige pensioenstelsel.

Mag hieruit geconcludeerd worden dat dit ook voor de gepensioneerden geldt, zelfs als er ingevaren wordt bij een lage dekkingsgraad? Zo ja, dan wil de VPN graag een bevestiging hiervan in het transitieplan, inclusief een onderbouwing hoe dit kan, gegeven de lagere toerekening van overrendement in het nieuwe pensioenstelsel.

Bij de voordelen ***ontbreekt het element*** dat, door invaren, ***financiële ruimte*** ontstaat om een groot gedeelte van de deelnemers te compenseren voor het afschaffen van de doorsneesystematiek. Dit punt is zowel hier als bij de beoordeling van de evenwichtigheid van belang.

Nadelen

Bij de nadelen ontbreken twee belangrijke punten te weten:

- (i) als er ingevaren wordt met een lage dekkingsgraad en met een geringe vulling van de solidariteitsreserve, is de kans op verlagingen na invaren aanzienlijk groter dan onder het huidige pensioenstelsel;
- (ii) de kans op fouten na het invaren en de gevolgen daarvan kan aanzienlijk zijn.

Bij de vijfde bullit van de nadelen wordt aangegeven dat de impact van invaren niet volledig vast te stellen is, omdat de dekkingsgraad op het invaarmoment niet bekend is. Dit is naar onze mening op te lossen door voor alle verschillende denkbare dekkingsgraden te berekenen wat de impact is. Opvallend is echter dat vervolgens zonder enige onderbouwing, overwegingen of berekeningen, de conclusie wordt getrokken dat de voordelen opwegen tegen de nadelen met inbegrip van de hiervoor gemelde extra nadelen.

Om deze conclusie geloofwaardig te maken is een goede onderbouwing, zoals de wet ook terecht vereist, noodzakelijk.

Bij het invaren kan een deel van de reserves verdeeld worden over de individuele pensioenvermogens. Dit kan gebeuren door de standaardregel toe te passen met een spreidingstermijn (standaardregel) of door iedereen een gelijk percentage toe te kennen. Uit het concept transitieplan wordt niet duidelijk wat de voorkeur van de sociale partners is.

De VPN is voorstander van een gelijk percentage voor iedereen.

Het is mogelijk om een gedeelte van het vermogen bij invaren te herverdelen. Dit mag het pensioenfonds alleen doen indien de werkgevers hierom verzoeken. Dit verzoek wordt in het concept transitieplan niet gedaan. Om inhaalindexatie op individueel niveau mogelijk te maken, is dit echter wel nodig. Het toekennen van individuele inhaalindexaties zal nu moeten plaatsvinden, omdat na invaren inhaalindexatie niet meer mogelijk is. Het ligt voor de hand om deze achteruitgang, meer nog dan de achteruitgang door afschaffing van de doorsneesystematiek, te compenseren.

Het uitblijven van indexaties enerzijds en toegepaste kortingen anderzijds hebben sedert vele jaren de koopkracht van de pensioenuitkeringen voor de gepensioneerden ernstig aangetast. Een overzicht over de jaren sinds 2003 maakt dat zichtbaar (zie **Bijlage 2**).

De VPN is van oordeel dat de werkgevers het pensioenfonds moeten verzoeken om een deel van het vermogen te herverdelen, zodat bij de verdeling van de huidige reserves een deel gebruikt kan worden voor inhaalindexatie. De VPN verzoekt de werkgevers dan ook om deze herverdeling in het transitieplan op te nemen.

De VPN is van oordeel dat de keuze voor invaren onvoldoende onderbouwd is, waarbij er naast een vollediger beeld van de voor- en de nadelen, ook een afweging en cijfermatige beoordeling van belang is. Daarnaast moeten het toekennen van inhaalindexatie op individueel niveau en het achterwege laten van de spreidingstermijn van de standaardregel bij het verdelen van de huidige reserves naar de persoonlijke pensioenvermogens, nog toegevoegd worden.

Vorrangsregels

Bij de voorrangsregels wordt bepaald boven welke dekkingsgraad geen aanvullende afspraken nodig zijn. Op grond van artikel 44 van het Bupw, dienen er voor een complete vaststelling niet alleen de financiële omstandigheden (dekkingsgraad), maar ook de *economische* omstandigheden in kaart te worden gebracht. Deze laatste ontbreken echter in het concept transitieplan.

Een andere vraag bij dit onderdeel is of de 4% compensatie voor afschaffing doorsneesystematiek gebaseerd is op de enkele of de dubbele transitie? Als dit op basis van de dubbele transitie is, dan betekent dit onder andere, dat de verlaging van het maximum pensioengevend salaris voor de medewerkers gecompenseerd wordt ten koste van de gepensioneerden.

Wij constateren dat de vulling van de solidariteitsreserve in het belang is van alle deelnemers inclusief de gepensioneerden. De financiering van de compensatie uit het collectieve pensioenvermogen is echter uitsluitend in het belang van de actieve deelnemers.

Wij begrijpen daarom niet, en stemmen er ook niet mee in, dat de financiering van de compensatie voorrang heeft op het initieel vullen van de solidariteitsreserve.

Bij de voorrangregels wordt gesteld dat bij een lagere dekkingsgraad dan 102%, de sociale partners met de SPN in overleg gaan om te bezien of het eventueel uitstellen van invaren in het belang is van deelnemers. Wij nemen toch aan dat hiermee ook de gepensioneerden worden bedoeld. Mocht dit anders zijn dan vernemen wij dit graag. De mogelijkheid van alsnog afstellen, wordt overigens niet genoemd.

Verder merken wij op dat als er afspraken gemaakt worden die buiten het transitieplan vallen dan wel besloten wordt tot uitstel of afstel van de transitie, conform de aanbeveling van de Minister, het hoorrecht van de VPN ook op deze nieuwe afspraken van toepassing zal zijn.

Kunt u aangeven hoe de verdeling zal zijn naar de persoonlijke pensioenvermogens toe indien de dekkingsgraad op het transitiemoment:

- lager is dan 102%; danwel
- hoger is dan 110%, bijvoorbeeld 113%?

Wordt in het laatst bedoelde geval dan 3% toegedeeld aan de individuele pensioenvermogens en hoe vindt die verdeling dan in dit voorbeeld plaats?

Een laatste opmerking ten aanzien van dit onderdeel: in het concept transitieplan staat op pagina 14. dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende effectief is voor het streven om ingegane pensioenuitkeringen niet te verlagen. Op pagina 12 en 13 wordt ook wel 4% genoemd als gewenst percentage.

Graag toelichting ten aanzien van deze verschillen.

Een solidariteitsreserve van 3% zou dus voldoende effectief moeten zijn om de uitkeringen niet te verlagen. Het maximum wordt gesteld op 5%. Niet blijkt hoe een overschot in de solidariteitsreserve wordt verdeeld. Ook is niet duidelijk met welke veronderstellingen in het concept transitieplan in de berekening rekening is gehouden.

In hoofdstuk 5 wordt, zoals gezegd, zonder onderbouwing gekozen voor de solidaire premiereregeling in plaats van de flexibele premiereregeling. Wij achten het wenselijk dat de flexibele premiereregeling ook meegenomen wordt bij de afweging van de voor- en nadelen respectievelijk de voorrangsregels zoals beschreven in hoofdstuk 6.

De VPN is van oordeel dat de voorrangsregels onrechtvaardig en onevenwichtig zijn ten opzichte van de gepensioneerden en bovendien niet voldoende uitgewerkt en slechts beperkt onderbouwd.

De VPN verzoekt derhalve om aanpassing conform de bovengenoemde punten.

Hoofdstuk 7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve

Sociale partners verzoeken de SPN de solidariteitsreserve zodanig vorm te geven dat voorkomen wordt dat de solidariteitsreserve in één keer kan worden gebruikt. Dit verzoek wijkt af van de eerdere doelstelling, namelijk het voorkomen van verlagingen en wordt verder niet onderbouwd.

Voorts wordt er door de sociale partners verzocht om de solidariteitsreserve alleen te vullen uit beleggingsrendementen en niet uit premie. Ook dit verzoek is niet onderbouwd, noch met overwegingen noch met berekeningen.

Waarom zouden de werkgevers niet via de premie een bijdrage leveren aan stabielere uitkeringen voor de toekomst door het uit toekomstige premies

vullen van de solidariteitsreserve? De werkgevers hebben immers afgelopen jaren toch ook direct geprofiteerd van lagere premies die mede hebben veroorzaakt dat er vele jaren lang niet geïndexeerd is? Bovendien wordt het gebruik van de solidariteitsreserve beperkt ten gunste van toekomstige generaties en wordt de solidariteitsreserve mogelijk gebruikt voor het opheffen van de leenrestrictie. Er zijn dus bestedingsdoelen die ten goede komen aan de premiebetalers. Het ligt dus voor de hand dat zij er ook zelf aan meebetalen.

Bij de beschrijving van de solidariteitsreserve staat een aantal keren “het macrolanglevensrisico of wijzigingen van actuariële grondslagen” vermeld. Het macrolanglevensrisico is een wijziging van een actuariële grondslag.

Wordt hier mogelijk iets anders bedoeld, bijvoorbeeld het microlanglevensrisico?

De laatste doelstelling in dit hoofdstuk is toegevoegd om het opheffen van de leenrestrictie mogelijk te maken. Het resultaat zou zijn dat jongeren zonder inspraak kunnen beleggen met geleend geld. Het opheffen van de leenrestrictie kan er echter aldus toe leiden dat iemands pensioenvermogen door slechte beleggingsresultaten tot nul daalt. Er is voor deze (gewezen) deelnemer dan geen pensioen meer. Deelnemers kunnen in zo'n situatie daarna alleen nog over hun resterende diensttijd pensioen opbouwen. Voor gewezen deelnemers betekent dit geen ouderdoms- of partnerpensioen meer. Dit lijkt ons ongewenst.

Daar komt bij dat het opvangen van negatieve vermogens indirect door de oudere deelnemers en gepensioneerden gefinancierd wordt zonder dat daar enige vorm van compensatie tegenover staat. Deze opheffing leidt derhalve tot nadeel voor de gepensioneerden zonder compensatie.

De vierde doelstelling voor het solidariteitsbeleid kan naar onze mening beter weggelaten worden, zodat de leenrestrictie blijft bestaan.

De VPN is van oordeel dat de doelstellingen voor de initiële vulling van de solidariteitsreserve aangepast moeten worden en verzoekt de bovenstaande opmerkingen in het transitieplan te verwerken.

Hoofdstuk 8. Gemaakte afspraken voor compensatie

Onverminderd hetgeen hierna onder **Premiedemping en Compensatie** wordt opgemerkt, worden bij de tekst van dit hoofdstuk van het concept transitieplan, de volgende kanttekeningen geplaatst.

De compensatie is een kernpunt, omdat hier door de sociale partners vermogen van het fonds dat bestemd is voor alle deelnemers (algemeen gebruik), voor een deel (ad 4%) aangewend zal worden voor een specifieke doelgroep te weten alle actieve deelnemers. De compensatie zou naar het oordeel van de sociale partners kostenneutraal zijn voor werkgevers en werknemers (dit laatste is niet geheel juist, zie hierna), maar niet voor gepensioneerden en gewezen deelnemers.

Waarom zou de compensatie niet volledig afkomstig kunnen zijn uit enkel door de werkgevers te betalen premie, zodat het pensioenvermogen in stand blijft ten behoeve van de transitie?

Opgemerkt wordt voorts dat nergens is aangegeven welke overwegingen aan de gebruikte bandbreedtes (zie hoofdstuk 9) ten grondslag liggen, waar deze bandbreedtes op gebaseerd zijn en waarom deze bandbreedtes gewenst-zijn.

Verder geldt dat netto profijt op basis van de pensioenregelgeving niet bedoeld is om resultaten per cohort te beoordelen, maar om herverdelingseffecten tussen cohorten te bepalen. Bij netto profijt gaat het dus om de vergelijking tussen de cohorten, en niet om de beoordeling van de cohorten op zich.

Opvallend is derhalve dat de compensatie bepaald wordt op basis van netto profijt. Gebruikelijk is om te kijken naar het pensioen op de pensioendatum of gedurende de uitkeringsfase. De keuze voor netto profijt wordt niet onderbouwd.

Bij de compensatie staat vermeld dat het verschil in premie tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling hierbij buiten beschouwing wordt gelaten. De compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek is echter juist voor het verschil in premie bedoeld.

Opvallend is voorts dat uit de grafiek (Figuur 3) blijkt dat ook de 20-jarigen van nu een compensatie nodig zouden hebben. Betekent dit dat de nieuwe regeling dus ook voor alle toekomstige deelnemers slechter is? Als alle deelnemers compensatie nodig hebben, dan is de conclusie per definitie dat de nieuwe regeling slechter is dan de oude. Dit is in strijd met de stelling in het concept transitieplan dat de nieuwe regeling beter is dan de oude.

Gesteld wordt voorts dat financiering uit het pensioenvermogen kostenneutraal is voor werkgevers en werknemers. Voor werkgevers is dat correct. Voor de werknemers is dat niet juist, omdat hierdoor ook voor hen minder reserves te verdelen zijn. Voor werknemers zou het alleen kostenneutraal zijn als de werkgever de compensatie zou betalen. Het budget voor compensatie is voldoende om het verschil in netto profijt terug te brengen tot - 1,6%. Deze keuze wordt verder niet onderbouwd.

De VPN is van oordeel dat het concept transitieplan op de bovengenoemde punten tekort schiet en dat het op die punten aangepast moet worden.

Hoofdstuk 9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten)

Bij de bandbreedtes wordt gesteld dat de ondergrens in het slecht weerscenario niet lager mag zijn dan 65%. Er wordt niet aangegeven ten opzichte waarvan die 65% wordt bepaald. De Haalbaarheidstoets, die wij helaas niet hebben mogen ontvangen, zou hier mogelijk helderheid kunnen bieden,.

Opvallend is dat uit de mediane vergelijking blijkt dat jongere deelnemers er het meest op vooruit gaan, terwijl zij ook nog compensatie krijgen.

In dit hoofdstuk zijn wel bandbreedtes gespecificeerd voor deelnemers, maar niet voor gepensioneerden of slapers. Ook voor deze groepen dienen bandbreedtes opgenomen en getoetst te worden.

Voor gepensioneerden staat de verwachte uitkering in alle scenario's op 100%. Dit is niet alleen ongeloofwaardig, maar ook opvallend, omdat eerder gesteld werd dat gepensioneerden er op vooruit zouden gaan. Indien de

uitkeringen van de gepensioneerden nominaal op exact 100 % blijven, betekent dit gezien de inflatie een enorme terugloop van de koopkracht van de gepensioneerden. Dit is onaanvaardbaar, te meer nu de gepensioneerden over de periode van 2003 tot heden door beperkte indexatie, kortingen en inflatie reeds een enorm koopkrachtverlies hebben moeten slikken. (zie bijlage 2).

Kunnen de sociale partners bovendien verklaren hoe het mogelijk is dat de pensioenverwachting voor de gepensioneerden in alle scenario's 100% is, terwijl het netto profijt afhankelijk van de leeftijd verschillende uitkomsten geeft?

Zorgwekkend is ook de opmerking dat door een relatief lage blootstelling aan beleggingsrisico de verwachte pensioenuitkeringen van gepensioneerden in alle scenario's nagenoeg hetzelfde zijn. Dit is niet in lijn met de doelstelling voor de gepensioneerden die behoefte hebben aan **koopkrachtbehoud** en in de huidige pensioenregeling ook door middel van een expliciete doelstelling een **koopkrachtambitie** hebben. Dat de uitkomst ook in een goed weerscenario 100% is, lijkt ongeloofwaardig.

Ook bij een dekkingsgraad van 106% zijn de uitkomsten voor de gepensioneerden identiek aan die bij een dekkingsgraad van 110%. Ook dit lijkt bijzonder onwaarschijnlijk. Mogelijk zijn hier de juiste percentages voor de gepensioneerden nog niet ingevuld?

De conclusie bij netto profijt is dat de uitkomsten binnen de bandbreedtes vallen. Nergens is echter aangegeven welke overwegingen aan deze bandbreedtes ten grondslag liggen, waar deze bandbreedtes op gebaseerd zijn en waarom deze bandbreedtes acceptabel zijn.

Bij de Conclusie staat vermeld dat de uitkomsten ook voor de pensioengerechtigden voldoen aan de gestelde grenzen.

Wat zijn die grenzen die voor de gepensioneerden zijn gesteld?.

De VPN is van oordeel dat het hoofdstuk over transitie-effecten op de bovengenoemde punten tekort schiet en verwacht een aanpassing op deze punten.

Hoofdstuk 10 Schokken tijdens de transitieperiode

Uit de voorgelegde berekeningen komt naar voren dat een dekkinggraad van 106% in plaats van 110% of een 1% hogere rente geen invloed heeft op de vergelijking van de uitkomsten van het verwachte pensioen voor de gepensioneerden. *In alle gevallen is de uitkomst 100%.*

Dit roept wederom de vraag op of de uitkomsten wel correct zijn.

De VPN verwacht ofwel een herzien transitieplan met de juiste verhoudingsgetallen voor de gepensioneerden ofwel de expliciete bevestiging door sociale partners dat de bedragen correct zijn vastgesteld met de toezegging dat er een nieuw concept transitieplan aan de VPN zal worden voorgelegd voor de uitoefening van het hoorrecht indien later blijkt dat deze getallen niet correct zijn.

Daarnaast ziet de VPN graag nog de uitkomsten van de berekeningen bij de laagste dekkinggraad waarbij sociale partners nog willen invaren, oftewel een dekkinggraad van 102%.

Hoofdstuk 11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

De sociale partners hebben om vast te stellen dat er sprake is van een evenwichtige transitie kennelijk als kwalitatieve doelstelling vastgesteld dat dalingen van ingegane pensioenen *zoveel als mogelijk* worden voorkomen.

Deze doelstelling gaat er aan voorbij dat de huidige pensioenregeling niet alleen een indexatieambitie heeft, maar ook een beleid waarin inhaalindexatie een *expliciete doelstelling* is.

Bij de kwantitatieve doelstellingen wordt de conclusie getrokken dat de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp gelijk zijn aan die in het FTK.

Ook hier twijfelt de VPN aan de juistheid van deze conclusie en derhalve verzoeken wij om een onderbouwing van deze stelling.

Een volgend opvallend punt is dat, waar eerder (zie pagina 18) gesteld werd dat er geen maximum aan de bandbreedte wordt gesteld, er in dit hoofdstuk wel een maximum wordt gesteld aan de pensioenuitkering in het goed weer scenario. Dit is ook opvallend omdat het merendeel van de eerder berekende uitkomsten over dit maximum heen gaat. Het concept transitieplan voldoet hiermee niet aan de eigen normen van de sociale partners.

Voor het netto profijt stellen de sociale partners voor de beoordeling van de evenwichtigheid een bandbreedte vast van -5% en +5%. Dit betekent dat voor gewezen deelnemers onder de 50 jaar de transitie niet als evenwichtig kan worden beoordeeld. Dit speelt dus niet alleen bij 30 jarige gewezen deelnemers (netto profijt -17,7%) met een klein pensioentje, maar ook bij de bijna 50-jarige gewezen deelnemers, die bijna 30 jaar pensioen bij het pensioenfonds kunnen hebben opgebouwd

De VPN is van oordeel dat de verantwoording op de bovenstaande punten onvoldoende is uitgewerkt en verzoekt om correctie van het concept transitieplan, zodat wij het hoorrecht op een verantwoorde wijze kunnen uitoefenen.

Hoofdstuk 12. Communicatie

In de tekst is niet aangegeven wanneer het door de werkgevers in het Notariaat vastgestelde transitieplan wordt beschikbaar gesteld aan de deelnemers en gepensioneerden. Wij vertrouwen er op dat dit binnen een week na het vaststellen van het definitieve transitieplan gebeurt.

Slotopmerkingen

Compleetheid van het concept transitieplan

1. De berekeningen in het concept transitieplan zijn gebaseerd op de inrichting van de nieuwe regeling (beleidskader Wtp) en een aantal

veronderstellingen of grondslagen. In bijlage 2 is een gedeelte van het beleidskader en een gedeelte van de grondslagen genoemd.

Het meest opvallende, ontbrekende gegeven is de beschikbare premie in de nieuwe regeling. Het gaat dus om de premie die gebruikt is voor het maken van de berekeningen van het concept transitieplan. In alle ons bekende transitieplannen wordt wel melding gemaakt van deze premie.

2. Verder ontbreken bij het beleggingsbeleid de leeftijden vanaf wanneer de exposure naar aandelen begint te dalen en de leeftijden vanaf wanneer de exposure 32% is. Ook de begin- en eindpunten voor de renteafdekking ontbreken.

3. Bij de solidariteitsreserve wordt niet vermeld hoe een overschot verdeeld wordt.

4. Bij de veronderstellingen wordt niet vermeld met welke carrièrestijging bij de premieberekening rekening wordt gehouden.

5. Eind augustus 2023 heeft de VPN een Position Paper (d.d. 18 augustus 2023) aan de sociale partners gezonden. In die notitie heeft de VPN een aantal wensen met betrekking tot het transitieplan geformuleerd. Het belangrijkste aandachtspunt daarin was de wens dat bij de transitie rekening gehouden zou worden met de schade die de toepassing van **premiedemping** aan het door de SPN beheerde pensioenvermogen heeft toegebracht en het spiegelbeeld daarvan: **het voordeel dat alle (actieve) deelnemers, werkgevers en werknemers, door die premiekorting hebben genoten.**

Een tweede belangrijk aandachtspunt in dat document, was de **compensatie** voor de deelnemers die op het moment van transitie 40 jaar of ouder zijn.

In het concept transitieplan wordt aan geen van beide onderwerpen ook maar één woord gewijd, vandaar dat wij deze wezenlijke elementen voor een evenwichtige transitie bij deze nogmaals naar voren brengen.

a. Premiedemping

Sinds 2014 heeft premiedemping plaatsgehad, eerst bij de individuele fusiepartners SNPF en SBMN en na de fusie bij de SPN.

Evident is dat deze premiedemping tot een oplopend tekort op de premieinkomsten van de SPN heeft geleid. Zoals toenmalig minister Koolmees in 2019 naar aanleiding van vragen in de Eerste Kamer opmerkte:

“De balans raakt verstoord als premies langdurig ver onder de kostprijs van nieuwe pensioenopbouw liggen.....een dergelijke situatie staat op gespannen voet met de eis van een evenwichtige afweging van belangen”.

Omdat alle deelnemers, zowel werkgevers als werknemers, door de premiedemping voordeel hebben genoten, is er reden dit tekort in aanmerking te nemen. Het is een voordeel dat de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers niet is toegefallen. Hiervan zijn uit te zonderen zij die tussen 2014 en de transitiedatum pensioengerechtigd werden/worden; zij hebben dat voordeel gedeeltelijk genoten.

De VPN is van oordeel dat de genoten voordelen verrekend dienen te worden op overeenkomstige wijze als geschiedt bij de afwikkeling van een nalatenschap waar van een inbrengverplichting sprake is. De totale door de premiedemping ontstane schade wordt dan fictief bij het te verdelen vermogen geteld en na verdeling wordt het voordeel dat iedere individuele deelnemer genoot, in mindering gebracht op zijn individuele ‘pensioenpotje’. Bij de werkgevers wordt dan bovendien verrekend de premie die zij voor hun werknemers hadden dienen te voldoen (ten minste 50% van de voor iedere werknemer verschuldigde premie).

Doordat door de wijziging van het pensioenstelsel na de transitie geen uitmiddeling van de premiedekkingsgraad tot 100% over de periode vanaf 2014 tot aan de transitie meer zal kunnen plaatsvinden, zal - als verrekening uitblijft - sprake zijn van een element in de transitie die de evenwichtigheid ernstig negatief beïnvloedt.

b. Compensatie (in aanvulling op onze opmerkingen in Hoofdstuk 8)

Bij de invoering van de Wtp is afgesproken dat deelnemers ouder dan 40 jaar gecompenseerd moeten worden voor het negatieve gevolg voor hen van de afschaffing van de doorsneepremiesystematiek. Zie art. 150f Pensioenwet. Dit probleem voor de 40+ deelnemers ontstaat pas op het moment van de transitie, geen dag eerder. Dit is een probleem van de actieve deelnemers onderling. Gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers hebben met dit probleem niets van doen. De opbouw van hun pensioenaanspraken is voltooid.

In het concept transitieplan staat het voornemen om bij de transitie een compensatie-reserve te vormen volledig ten laste van het aanwezige vermogen van de SPN (zie pagina 13 laatste alinea).

Het vermogen van het pensioenfonds is, zoals hiervoor meermaals gezegd, in economische zin eigendom van de deelnemers, de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers.

Volgens het laatste jaarverslag van de SPN staat ongeveer 54% van het vermogen van het pensioenfonds tegenover de pensioenverplichtingen jegens de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers. Dus 54% van het vermogen behoort hen in economische zin toe.

Door de compensatie te financieren uit het vermogen van het pensioenfonds, betalen zij ruim de helft van de compensatie terwijl het voordeel enkel toekomt aan actieve deelnemers!

Een steekhoudend argument waarom de gepensioneerden, slapers en nagelaten betrekkingen moeten ‘meebetalen’ aan de compensatie valt niet te bedenken.

In art. 150f lid 1 sub c Pensioenwet wordt als voorwaarde voor de compensatie alleen genoemd dat de compensatie is gefinancierd op het moment dat de compensatie onvoorwaardelijk wordt toegekend; dat is dus volgens het voorliggende concept op het moment van transitie.

Er staat echter nergens dat dit uit het vermogen van het pensioenfonds moet geschieden.

Wanneer afgesproken wordt dat vanaf de transitie een door de werkgevers te betalen premieopslag in rekening wordt gebracht voor de financiering, dan is toch ook voldaan aan de genoemde wettelijke eis?

Op deze wijze wordt die compensatie geregeld immers tussen de actieve deelnemers onderling.

Bij uitvoering van de in het concept transitieplan beschreven financiering van de compensatie wordt willens en wetens een deel van het vermogen van de

SPN, dat in economische eigendom toebehoort aan de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers, aan hen ontnomen.

Partijen die een overeenkomst sluiten waarmee bewust de belangen van derden worden geschaad, plegen een **onrechtmatige daad**.

In 1997 werd door de SNPF het doorsnee-premiesysteem vervangen door een leeftijdsafhankelijke premie. De notarissen en kandidaat-notarissen die destijds 40 jaar of ouder waren, werden toen geconfronteerd met een aanzienlijke premiestijging. Zij hadden bovendien in de aanvang van hun notariële loopbaan niet alleen een doorsnee premie betaald die hoger was dan benodigd voor de door hen opgebouwde pensioenrechten, maar die premie was verhoogd met een opslag voor financiers van de zogenaamde backservice. Voor hen is het heel wrang nu te constateren dat de huidige 40+deelnemers een compensatie gaan ontvangen, die in 1997 niet heeft plaatsgevonden.

De door de sociale partners voorgenomen aanpak van de compensatie vergroot de onevenwichtigheid van het concept transitieplan. De hiervoor genoemde onevenwichtigheid inzake de premiedemping cumuleert met de onevenwichtigheid van de compensatie 40+. Nergens blijkt dat de gepensioneerden, nagelaten betrekkingen en slapers daartegenover enig voordeel wordt toegekend.

De VPN is van voorlopig oordeel dat het concept transitieplan zonder deze punten niet compleet en volstrekt onvoldoende onderbouwd is. Dit staat los van de vraag wie verantwoordelijk is voor de vaststelling van het beleggingsbeleid en de toedeling van de overrendementen. De vraag is of hier met realistische uitgangspunten is gewerkt en wie deze heeft vastgesteld.

De VPN verzoekt de sociale partners om deze punten in het transitieplan op te nemen.

C. Oproep aan de sociale partners

De sociale partners dienen bij het vaststellen van het transitieplan rekening te houden met de belangen van de gepensioneerden, te meer nu:

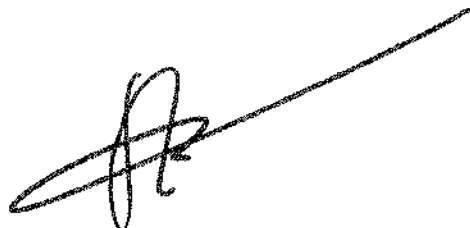
- de gepensioneerden voor een belangrijk deel (40% en samen met slapers zelfs ongeveer 54%) economisch gerechtigd zijn tot het pensioenvermogen,
- de gepensioneerden zelf niet direct bij de voorbereiding, het overleg en de vaststelling van het transitieplan betrokken zijn, en
- het risico bij de uitvoering van de nieuwe pensioenwet wel wordt overgeheveld naar de deelnemers en gepensioneerden.

De bevoegdheid tot vaststelling van het transitieplan ligt formeel immers volgens de huidige regelgeving bij werkgevers en werknemers in het notariaat. Mede om die reden heeft de wetgever aan belangenverenigingen van gepensioneerden die aan zekere voorwaarden voldoen een hoorrecht toegekend. De VPN voldoet aan deze voorwaarden. De sociale partners hebben zich tot nu toe bij dit proces niet van hun beste kant laten zien naar de gepensioneerden toe. De door de VPN gewenste toelichtingen, zowel schriftelijk als mondeling, zijn tot nu toe door de sociale partners niet verstrekt aan de VPN. Wij pleiten ervoor dat wij alsnog op de wenselijke en ook door de wetgever beoogde wijze tot een dialoog komen over de inhoud van het transitieplan en daarmee de evenwichtigheid van de transitie zelf. Tot onze tevredenheid zijn wij inmiddels de afgelopen maanden wel weer met de SPN in gesprek gekomen. De sociale partners, die bovendien allen ook zelf in het notariaat werkzaam zijn, dienen zich naar onze mening echter ook te houden aan het wettelijke en morele kompas hoe je omgaat met vermogen dat is opgebouwd door een van de belangrijkste stakeholders bij de pensioentransitie. Hierboven hebben wij onze aan- en opmerkingen ten aanzien van het ontwerp transitieplan gegeven. Wij verzoeken met u deze dialoog aan te gaan alvorens tot vaststelling van een transitieplan wordt overgegaan, Als de SPN bij een dergelijke dialoog behulpzaam zou willen zijn, stellen wij dat op prijs.

Getekend te Rockanje/Nijmegen, 28 november 2024.

Em. Prof. Mr. Drs. D.F.M.M.Zaman, vz

Mr. J.J.M. ten Berge, secr.

Bijlage 1

Voorstel voor het Proces en tijdslijnen wettelijk hoorrecht VPN inzake ontwerp transitieplan

Introductie op basis van de MvT bij de nieuwe Pensioenwet (36 067-3,p. 81-86)

“Aan de verenigingen van pensioengerechtigden of gewezen deelnemers die zich hebben gemeld bij de sociale partners wordt een overzicht verstrekt van de beweegredenen voor het besluit tot invaren, dan wel af te wijken van het standaard invaarpad, en van de gevolgen die het besluit naar verwachting voor de deelnemers, gewezen deelnemers, gepensioneerden en andere pensioengerechtigden zal hebben. De verenigingen kunnen van deze informatie kennisnemen en een oordeel geven.”

“Het oordeel over het transitieplan wordt op een zodanig tijdstip gevraagd dat het van invloed kan zijn op de inhoud van het transitieplan en de daarin verantwoorde keuzes. Een eventueel oordeel van een vereniging van pensioengerechtigden of gewezen deelnemers is niet bindend, maar geeft sociale partners, werkgever of beroepspensioenvereniging wel de mogelijkheid om bij de belangenafweging de ingebrachte standpunten van deze verenigingen te beoordelen en te wegen bij het finaliseren van het transitieplan. De functie van het hoorrecht is aldus tweeledig: enerzijds dient het als informatievoorziening richting belanghebbenden in een vroeg stadium van de transitie en anderzijds als informatievoorziening richting sociale partners zodat de standpunten van alle belanghebbenden kunnen worden meegenomen bij de vaststelling van het transitieplan.”

Voorstel voor het proces en samenhangende tijdslijnen:

1. **Startpunt:** Sociale partners bieden de VPN het concept-transitieplan aan inclusief een begeleidende brief, met daarin het procesvoorstel, onder bijvoeging van de Uitvoeringsovereenkomst, de Haalbaarheidstoets zoals die naar DNB is verzonden en het Risico Preferentie Onderzoek.
2. **Een week na de aanbieding:** Technische mondelinge toelichting aan VPN en haar adviseur bij het transitieplan door de sociale partners en haar adviseur. Nav deze toelichting kunnen er door de VPN vragen worden gesteld.
3. **Eerste schriftelijke reactie:** VPN geeft een eerste schriftelijke reactie aan sociale partners binnen drie weken na ontvangst van het ontwerp-transitieplan.
4. **Gesprek sociale partners met VPN naar aanleiding van eerste schriftelijke reactie binnen twee weken na de eerste schriftelijke reactie:** onderwerpen toelichten en eventuele onduidelijkheden wegnemen.

5. **VPN formuleert haar eigen oordeel over het transitieplan** na afstemming met haar leden.
6. **VPN geeft formele reactie op het transitieplan** aan sociale partners binnen zeven weken na ontvangst ontwerp-transitieplan .
7. **Gesprek sociale partners met VPN** naar aanleiding van formele reactie: toelichting waarom wel of niet eventuele voorstellen worden overgenomen binnen acht weken na ontvangst ontwerp-transitieplan
8. **Sociale partners stellen transitieplan formeel vast**, inclusief beschrijving op welke wijze de inbreng van VPN is meegewogen en de motivering daarvoor.

De einduitkomst van het VPN oordeel kan zijn dat zij

- (1) in kan stemmen, of
- (2) bij een of meer punten een voorbehoud maakt dan wel een gemotiveerd wijzigingsvoorstel doet, of
- (3) het oneens is met het voorliggende concept transitieplan.

In alle gevallen zullen de toezichthouders AFM en DNB hierover worden geïnformeerd.

Bijlage 2**Overzicht van indexaties en kortingen**

jaar	SBMN		SNPF	
	indexatie	korting	indexatie	korting
2003			0%	
2004			0%	
2005			0%	
2006			0%	
2007			0,80%	
2008	0%		0%	
2009	0%		0%	
2010	0%		0%	
2011		0,21%		1,97%
2013	0%		0%	
2014		3,20%		5,80%
2015	0%		0%	
2016	0%		0%	
2017	2,51%		0%	
	SPN			
2018	0%			
2019	0%			
2020	0%			
2021	0%			
2023	8,10%			
2024	5,33%			

De pensioenen hadden sinds begin 2003 met ruim 60% geïndexeerd moeten worden om volledige koopkracht te behouden.

Via e-mail verstuurd

Aan: Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat. T.a.v. de heren Zaman en Ten Berge

Betreft: Reactie op uw brief d.d. 29 november 2024, inzake uitoefening hoorrecht

Datum: 20 december 2024

Geachte heren,

Hartelijk dank voor uw brief van 28 november 2024 waarin u uw vragen, kanttekeningen, opmerkingen en bezwaren bij het concepttransitieplan d.d. 10 oktober 2024 in het kader van de uitoefening van het hoorrecht, kenbaar heeft gemaakt. Sociale partners stellen het op prijs dat u een uitgebreide reactie heeft opgesteld.

In deze brief gaan wij nader in op de door u gemaakte opmerkingen. De schuingedrukte tekst is overgenomen uit uw brief, waarbij in een aantal gevallen uw opmerkingen zijn samengevat. Direct hieronder is de reactie van sociale partners weergegeven. Waar uw opmerking heeft geleid tot een aanpassing van het concepttransitieplan, is dit aangegeven.

Algemeen

Bij elke keuze van de sociale partners moet worden aangegeven wat de overwegingen zijn geweest en welke berekeningen (uitkomsten en uitgangspunten) hieraan ten grondslag liggen.

Sociale partners hebben, waar zij dit van toegevoegde waarde vinden, in het transitieplan een verdere toelichting opgenomen bij de gemaakte keuzes.

Hoofdstuk 1. Inleiding

De VPN is van oordeel dat deze tekst geen recht doet aan de vereisten die de wet aan het pensioenfonds stelt en ziet graag een aanpassing van het concept transitieplan op dit punt.

De opmerking van de VPN ziet op de rol van SPN alvorens tot opdrachtaanvaarding kan worden overgegaan. Sociale partners hebben de tekst in de inleiding aangepast conform uw voorstel. Bovendien is een en ander meer uitgebreid beschreven in hoofdstuk 2.

De VPN wenst gehoord te worden, indien deze uitvoeringstechnische redenen zich voordoen, over de gevolgen daarvan voor (de uitvoering van) het transitieplan.

De opmerking van de VPN ziet op het mogelijk doorschuiven van de transitie van 1 januari 2026 naar 1 januari 2027 om uitvoeringstechnische redenen. Sociale partners zijn van oordeel dat het doorschuiven van de transitiedatum, voor zover dat op dit moment kan worden overzien, geen consequenties heeft voor het transitieplan. Een nieuw hoorrecht is dan ook niet van toepassing. Sociale partners en SPN blijven hierover in overleg om mogelijke consequenties in de toekomst tijdig te signaleren.

Hoofdstuk 2. Verantwoordelijkheden en medezeggenschap

Er is tot heden, anders dan door toezending van het concept transitieplan, geen sprake geweest van enige informatie door de sociale partners over de voorgenomen transitie, laat staan dat deze tijdig is verstrekt.

De VPN is van mening dat zij niet tijdig is geïnformeerd over de wijziging van de pensioenovereenkomst. De VPN heeft ruim zeven weken (van 10 oktober 2024 tot 30 november 2024) gelegenheid gehad om haar hoorrecht uit te oefenen. Sociale partners achten dit een acceptabele termijn.

Hoofdstuk 4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling

Om de eerste doelstelling, 'een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde pensioen', te kunnen beoordelen, moeten hier duidelijke definities aan verbonden worden. Wat wordt bedoeld met "aantrekkelijk" en

bovendien "voor wie aantrekkelijk"? Wat wordt bedoeld met "marktconform"? Welke "markt" hebben sociale partners voor ogen?

Zonder deze onderbouwing is hier geen sprake van een reële doelstelling. Graag onderbouwing bij de reactie. Ditzelfde geldt ook voor de derde doelstelling, 'een regeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden'. Hebben de sociale partners onderzocht wat deze wensen en behoeften van de gepensioneerden zijn en zo ja, waarom is dat onderzoek niet bijgevoegd?

Aangezien SPN voor (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen een verplichtgesteld pensioenfonds is conform de Wet op het Notarisambt en voor de medewerkers in het notariaat een verplichtgesteld pensioenfonds conform de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000, wensen sociale partners een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde pensioen overeen te komen. Deze kwalificatie heeft met name betrekking op de (toekomstige) deelnemers aan het pensioenfonds, die actief pensioen opbouwen. Daarbij is het naar de mening van sociale partners ook van belang dat de pensioenregeling marktconform is in de Nederlandse pensioenmarkt.

Naast een aantrekkelijke arbeidsvoorwaarde pensioen is het voor sociale partners ook van belang dat de pensioenregeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden. Middels diverse uitvragen, waaronder het risicopreferentieonderzoek dat is uitgevoerd door SPN, is in de afgelopen jaren in beeld gebracht welke wensen en behoeften er zijn onder deelnemers, slapers en pensioengerechtigden. Sociale partners zijn van mening dat de afspraken in het transitieplan recht doen aan de grote gemene deler die uit de uitvragen is gebleken.

De vierde doelstelling, "premie afdoende voor vervangingsratio 70% van de gemiddelde geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren" impliceert door de toevoeging "geïndexeerde" een koopkrachtambitie voor deelnemers.

Dat is fijn voor deelnemers maar voor gepensioneerden ontbreekt deze mogelijk wel belangrijkste wens of behoefte, namelijk: behoud koopkracht als doelstelling of ambitie. De gepensioneerden wensen zoals in het huidige FTK een koopkrachtambitie gebaseerd op prijsindexcijfers. Dit betekent dat er een inspanningsverplichting ligt bij het pensioenfonds.

Sociale partners zullen SPN op de hoogte stellen van uw opmerking.

Vermeld wordt dat de wijzigingen zijn getoetst op de mate waarin zij bijdragen aan het bereiken van de genoemde doelstellingen aan de hand van de kwantitatieve maatstaven: Verwachte pensioenen in goed weer, slecht weer en de mediaan en het netto profijt.

Een aantal doelstellingen kan niet op basis van deze maatstaven getoetst worden. Betekent dit dat deze doelstellingen niet getoetst worden?

De VPN is van oordeel dat dit hoofdstuk over de doelstellingen niet goed doordacht is, dat alle doelstellingen getoetst moeten kunnen worden op hun haalbaarheid en dat voor de (toekomstige) gepensioneerden de belangrijkste doelstelling, te weten behoud van koopkracht door verhogingen van de uitkeringen als doelstelling of ambitie in het geheel ontbreekt.

De VPN verzoekt de sociale partners om het concept transitieplan hierop aan te passen.

Sociale partners begrijpen uw vraag c.q. opmerking inzake de toetsing van de doelstellingen. Bedoeld was om aan te geven dat de evenwichtigheid van de wijzigingen wordt getoetst aan de genoemde kwantitatieve maatstaven. De tekst in hoofdstuk 4 van het transitieplan is aangepast.

Behoud van koopkracht door verhogingen van de uitkeringen is niet als doelstelling door sociale partners opgenomen. De achtergrond hierbij is de wijze waarop het nieuwe pensioenstelsel conform wet- en regelgeving is ingericht: de verhogingen van de pensioenuitkeringen zijn in belangrijke mate afhankelijk van de behaalde beleggingsopbrengsten in het nieuwe pensioenstelsel en niet meer expliciet gekoppeld aan de prijsinflatie zoals in het huidige pensioenstelsel. Dat betekent dat in de mediaan en in goed weer de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger zullen zijn dan in het huidige pensioenstelsel en in slecht weer naar verwachting lager zullen zijn. Op de effecten van de wijziging van de pensioenregeling is uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 9 van het transitieplan.

Hoofdstuk 5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling

Waarom is er mede gezien onder meer de complexiteit, onzekerheden en kosten verbonden aan de transitie, toch gekozen voor "invaren"?

In hoofdstuk 6 gaan sociale partners in op de keuze voor invaren.

De onderzoeken, welke kennelijk ten grondslag liggen aan deze conclusie, zijn echter niet bijgevoegd. Bovendien worden de wensen en risicohouding van de deelnemers niet genoemd noch inzichtelijk gemaakt. Daarmee voldoet het concept transitieplan op deze punten vooralsnog niet aan de pensioenregelgeving.

In de afgelopen jaren is middels diverse uitvragen, waaronder het risicopreferentieonderzoek dat is uitgevoerd door SPN, in beeld gebracht welke wensen en behoeften er zijn onder deelnemers, slapers en pensioengerechtigden. Sociale partners zijn van mening dat de afspraken in het transitieplan recht doen aan de grote gemene deler die uit de uitvragen is gebleken. De uitvragen zijn uitgevoerd door SPN en het vaststellen van de risicohouding is de verantwoordelijkheid van SPN. Indien u hierover vragen heeft, kunt u hierover contact opnemen met SPN.

Graag ziet de VPN de onderbouwende argumentatie waarom de solidaire premiereregeling uitgevoerd kan worden tegen lagere kosten dan de flexibele premiereregeling.

De conclusie dat de uitvoeringskosten van de solidaire premiereregeling lager zijn dan die van de flexibele premiereregeling hebben sociale partners gebaseerd op informatie van SPN.

Wij achten een toelichting bij alle onderdelen van de nieuwe pensioenregeling in de vorm van de gemaakte overwegingen noodzakelijk.

Sociale partners hebben, waar zij dit van toegevoegde waarde vinden, in het transitieplan een verdere toelichting opgenomen bij de gemaakte keuzes.

Wij wensen een toelichting op het ontbreken van het onderdeel "koopkrachtbehoud" voor gepensioneerden.

De verhogingen van de pensioenuitkeringen zijn in belangrijke mate afhankelijk van de behaalde beleggingsopbrengsten in het nieuwe pensioenstelsel en niet meer expliciet gekoppeld aan de prijsinflatie zoals in het huidige pensioenstelsel. Dat betekent dat in de mediaan en in goed weer de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger zullen zijn dan in het huidige pensioenstelsel en in slecht weer naar verwachting lager zullen zijn. Op de effecten van de wijziging van de pensioenregeling is uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 9 van het transitieplan.

Hoofdstuk 6. Opgebouwde aanspraken en -rechten

"De werkgevers in het Notariaat zijn ervan overtuigd dat de keuze voor invaren niet onevenredig ongunstig is voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen (ex) partners, pensioengerechtigden, alsmede voor hun verzekerde partner- en wezenpensioen".

Graag zouden wij een onderbouwing ontvangen van deze stelling.

Zoals de VPN in een latere opmerking aangeeft, is de toeslagverlening in het huidige pensioenstelsel in de afgelopen jaren niet volledig geweest. Als de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten niet worden ingevaren in het nieuwe pensioenstelsel, maar blijven in het huidige pensioenstelsel, is de verwachting dat dit beeld de komende jaren niet wijzigt. De verhogingen van de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel zijn in belangrijke mate afhankelijk van de behaalde beleggingsopbrengsten en niet meer expliciet gekoppeld aan de prijsinflatie en de dekkingsgraad zoals in het huidige pensioenstelsel. Dat betekent dat in de mediaan en in goed weer de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger zullen zijn dan in het huidige pensioenstelsel en in slecht weer naar verwachting lager zullen zijn. Op de effecten van de wijziging van de pensioenregeling is uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 9 van het transitieplan.

Hoeveel lager worden de uitvoeringskosten van de SPN (die naar wij begrijpen toch al hoger zijn dan de gemiddelde kosten van pensioenfondsen) op jaarbasis indien wij meenemen de verwachte hoge transactie- en uitvoeringskosten van invoering van de nieuwe pensioenregeling (zie ook de nadelen)?

Indien de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten niet worden ingevaren naar het nieuwe pensioenstelsel, blijven deze in het huidige pensioenstelsel. Nieuwe pensioenopbouw vindt plaats in het nieuwe pensioenstelsel. Het is evident dat uitvoering van de pensioenregeling in twee stelsels naast elkaar – het huidige pensioenstelsel voor de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en het nieuwe pensioenstelsel voor de nieuwe pensioenopbouw – hogere uitvoeringskosten met zich meebrengt dan uitvoering van de pensioenregeling in één pensioenstelsel. Over de kosten van de transitie an sich en het verschil in uitvoeringskosten tussen twee stelsels en één stelsel hebben sociale partners op dit moment geen nadere informatie.

Wat zijn de schaalvoordelen bij beleggingen - de wetgever verwacht immers niet dat er veel verandert in het beleggingsbeleid en de risicodeling - en is de nieuwe pensioenregeling inderdaad minder complex dan nu? Welke zekerheid is er dat de transitie met geringe invoeringsproblemen (zoals software-issues bij de toerekening van de individuele pensioenpotjes) tot stand kan komen?

Deze onderwerpen hebben betrekking op de uitvoering van de pensioenregeling en liggen daarmee op het terrein van SPN.

Bij de tweede bullit wordt zonder voorbehoud als voordeel genoemd dat het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel hoger is dan in het huidige pensioenstelsel. Mag hieruit geconcludeerd worden dat dit ook voor de gepensioneerden geldt, zelfs als er ingevaren wordt bij een lage dekkingsgraad? Zo ja, dan wil de VPN graag een bevestiging hiervan in het transitieplan, inclusief een onderbouwing hoe dit kan, gegeven de lagere toerekening van overrendement in het nieuwe pensioenstelsel.

Op de effecten van de wijziging van de pensioenregeling is uitgebreid ingegaan in hoofdstuk 9 van het transitieplan.

Bij het invaren kan een deel van de reserves verdeeld worden over de individuele pensioenvermogens. Dit kan gebeuren door de standaardregel toe te passen met een spreidingstermijn (standaardregel) of door iedereen een gelijk percentage toe te kennen. Uit het concept transitieplan wordt niet duidelijk wat de voorkeur van de sociale partners is. De VPN is voorstander van een gelijk percentage voor iedereen.

Dit onderwerp heeft betrekking op de invaarmethodiek en het bijbehorende beleid en ligt daarmee op het terrein van SPN.

De VPN is van oordeel dat de werkgevers het pensioenfonds moeten verzoeken om een deel van het vermogen te herverdelen, zodat bij de verdeling van de huidige reserves een deel gebruikt kan worden voor inhaalindexatie. De VPN verzoekt de werkgevers dan ook om deze herverdeling in het transitieplan op te nemen.

Sociale partners hebben inhaaltoeslag niet opgenomen in de voorrangsregels bij invaren. Inhaaltoeslag is wel meegenomen in de vergelijking van de uitkomsten tussen het huidige pensioenstelsel en het nieuwe pensioenstelsel in hoofdstuk 9. In het huidige pensioenstelsel maakt inhaaltoeslag immers onderdeel uit van het beleid van SPN. De verhogingen van de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel zijn in belangrijke mate afhankelijk van de behaalde beleggingsopbrengsten en niet meer expliciet gekoppeld aan de prijsinflatie en de dekkingsgraad zoals in het huidige pensioenstelsel. Dat betekent dat in de mediaan en in goed weer de pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel naar verwachting hoger zullen zijn dan in het huidige pensioenstelsel en in slecht weer naar verwachting lager zullen zijn.

Wij begrijpen daarom niet, en stemmen er ook niet mee in, dat de financiering van de compensatie voorrang heeft op het initieel vullen van de solidariteitsreserve.

Zoals in hoofdstuk 6 is aangegeven, heeft voor sociale partners financiering van de compensatie uit het collectieve pensioenvermogen voorrang op het initieel vullen van de solidariteitsreserve. Een (eventuele) achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek is min of meer een zekere achteruitgang waarvoor als eerste collectief pensioenvermogen opzij gezet zou moeten worden. Een eventuele achteruitgang in pensioen als gevolg van economisch slechtere tijden is afhankelijk van de economische ontwikkelingen, waarbij de solidariteitsreserve als vangnet geldt. Een dergelijk vangnet is er niet voor de achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek.

Kunt u aangeven hoe de verdeling zal zijn naar de persoonlijke pensioenvermogens toe indien de dekkingsgraad op het transitiemoment:

- lager is dan 102%; dan wel
- hoger is dan 110%, bijvoorbeeld 113%?

Wordt in het laatst bedoelde geval dan 3% toegedeeld aan de individuele pensioenvermogens en hoe vindt die verdeling dan in dit voorbeeld plaats?

Begin 2025 vindt nader overleg plaats tussen sociale partners en SPN over de te nemen stappen indien de dekkingsgraad op het transitiemoment lager is dan 102%.

De situatie bij een dekkingsgraad hoger dan 110% op het transitiemoment is beschreven op in hoofdstuk 6 van het transitieplan.

Een laatste opmerking ten aanzien van dit onderdeel: in het concept transitieplan staat op pagina 14, dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende effectief is voor het streven om ingegane pensioenuitkeringen niet te verlagen. Op pagina 12 en 13 wordt ook wel 4% genoemd als gewenst percentage. Graag toelichting ten aanzien van deze verschillen.

Een solidariteitsreserve van 3% zou dus voldoende effectief moeten zijn om de uitkeringen niet te verlagen. Het maximum wordt gesteld op 5%. Niet blijkt hoe een overschot in de solidariteitsreserve wordt verdeeld. Ook is niet duidelijk met welke veronderstellingen in het concept transitieplan in de berekening rekening is gehouden.

Het gewenste niveau van de solidariteitsreserve is 3%. Het maximale niveau van de solidariteitsreserve is door SPN gesteld op 5%. De solidariteitsreserve wordt jaarlijks gevuld uit het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden tot deze het niveau van 4% bereikt. Vanaf het niveau van 4% wordt de solidariteitsreserve niet verder gevuld uit overrendement en kan de solidariteitsreserve alleen stijgen door toevoeging van beleggingsrendement op de solidariteitsreserve zelf tot het niveau van 5%. Vanaf het niveau van 5% wordt de solidariteitsreserve afgeroomd op basis van het door SPN vast te stellen beleid.

Bij een voldoende hoge dekkingsgraad op het transitiemoment kan de solidariteitsreserve bij invaren gevuld worden tot het niveau van 4%. Vanaf dat niveau is geen structurele vulling van de solidariteitsreserve vanuit het positieve overrendement meer nodig.

Hoofdstuk 7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve

Waarom zouden de werkgevers niet via de premie een bijdrage leveren aan stabielere uitkeringen voor de toekomst door het uit toekomstige premies vullen van de solidariteitsreserve? De werkgevers hebben immers afgelopen jaren toch ook direct geprofiteerd van lagere premies die mede hebben veroorzaakt dat er vele jaren lang niet geïndexeerd is? Bovendien wordt het gebruik van de solidariteitsreserve beperkt ten gunste van toekomstige generaties en wordt de solidariteitsreserve mogelijk gebruikt voor het opheffen van de leenrestrictie. Er zijn dus bestedingsdoelen die ten goede komen aan de premiebetalers. Het ligt dus voor de hand dat zij er ook zelf aan meebetalen.

De belangrijkste doelstelling van de solidariteitsreserve is het zoveel mogelijk voorkomen van daling van de ingegane pensioenuitkeringen. Sociale partners achten het niet passend dat er een directe koppeling bestaat tussen de premiebetaling van werkgevers en werknemers en de bescherming van ingegane pensioenuitkeringen. Sociale partners hebben daarom besloten dat de structurele vulling van de

solidariteitsreserve uit het positieve overrendement plaatsvindt. Vanwege het verwachte hogere overrendement bij jongeren, dragen jongeren zo het meeste bij aan de structurele vulling van de solidariteitsreserve.

Bij de beschrijving van de solidariteitsreserve staat een aantal keren "het macrolanglevenrisico of wijzigingen van actuariële grondslagen" vermeld. Het macrolanglevenrisico is een wijziging van een actuariële grondslag. Wordt hier mogelijk iets anders bedoeld, bijvoorbeeld het microlanglevenrisico?

Bedoeld is het macrolanglevenrisico en niet het microlanglevenrisico. Indien de pensioenuitkeringen dreigen verlaagd te worden door bijvoorbeeld een wijziging van de overlevingstafels (macrolanglevenrisico), biedt de solidariteitsreserve hiertegen bescherming.

De vierde doelstelling voor het solidariteitsbeleid kan naar onze mening beter weggelaten worden, zodat de leenrestrictie blijft bestaan.

Of de leenrestrictie wordt opgeheven, is ter besluitvorming aan SPN, bij de vormgeving van het beleggingsbeleid. Als gebruik wordt gemaakt van het opheffen van de leenrestrictie, dan is het noodzakelijk dat de solidariteitsreserve een vangnet biedt om negatieve persoonlijke pensioenvermogens te voorkomen.

Hoofdstuk 8. Gemaakte afspraken voor compensatie

Waarom zou de compensatie niet volledig afkomstig kunnen zijn uit enkel door de werkgevers te betalen premie, zodat het pensioenvermogen in stand blijft ten behoeve van de transitie?

De transitie naar het nieuwe pensioenstelsel is in het voordeel van jongere en oudere deelnemers. Voor de middengroep ontstaat een nadeel ten gevolge van de afschaffing van de doorsneesystematiek. Vanuit het solidariteitsbeginsel achten sociale partners het daarom het meest evenwichtig indien de compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek wordt gefinancierd uit het vermogen van het pensioenfonds. Zo kan voor alle deelnemers worden bewerkstelligd dat zij naar verwachting geen achteruitgang ondervinden in termen van pensioenuitkering en voor de meeste groepen en leeftijdscohorten zelfs erop vooruitgaan.

De verdere opmerkingen samenvattend stelt de VPN dat:

- *Nergens is aangegeven welke overwegingen aan de gebruikte bandbreedtes ten grondslag liggen, waar deze bandbreedtes op gebaseerd zijn en waarom deze bandbreedtes gewenst zijn.*
- *Opvallend is derhalve dat de compensatie bepaald wordt op basis van netto profijt. Gebruikelijk is om te kijken naar het pensioen op de pensioendatum of gedurende de uitkeringsfase. De keuze voor netto profijt wordt niet onderbouwd.*
- *Bij de compensatie staat vermeld dat het verschil in premie tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling hierbij buiten beschouwing wordt gelaten. De compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek is echter juist voor het verschil in premie bedoeld.*
- *Opvallend is voorts dat uit de grafiek (Figuur 3) blijkt dat ook de 20-jarigen van nu een compensatie nodig zouden hebben. Betekent dit dat de nieuwe regeling dus ook voor alle toekomstige deelnemers slechter is?*
- *Het budget voor compensatie is voldoende om het verschil in netto profijt terug te brengen tot - 1,6%. Deze keuze wordt verder niet onderbouwd.*

Hierop reageren sociale partners als volgt:

- Sociale partners begrijpen uw opmerkingen inzake de bandbreedtes en hebben de tekst in hoofdstuk 11 van het transitieplan aangepast.
- Compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek kan bepaald worden op basis van verwachte pensioenen of nettoprofijs. Vormgeving op basis van verwachte pensioenen bleek op collectief niveau niet de gewenste effecten ter vergroting van de evenwichtigheid te geven, door de heterogeniteit van het deelnemersbestand in termen van geleding, status en leeftijd. Sociale partners hebben daarom gekozen voor bepaling van de compensatie op basis van nettoprofijs.
- De compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek is bedoeld voor het verschil in premiesystematiek en niet voor het verschil in premiehoogte. Sociale partners hebben daarom het verschil

in premiehoogte tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling buiten beschouwing gelaten. Dit is verduidelijkt in het transitieplan.

- De conclusie die uit figuur 3 getrokken kan worden, is dat het nettoprofiјtverschil tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling voor jongeren negatief is. De verwachte pensioenen voor jongeren zijn in de mediaan en in goed weer naar verwachting hoger in het nieuwe pensioenstelsel dan in het huidige pensioenstelsel (zie ook hoofdstuk 9).
- Zoals in hoofdstuk 8 is vermeld, is het budget voor compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek gelijk gesteld aan het budget voor de solidariteitsreserve, ad 4%. Op basis van dit budget kan het nettoprofiјtverschil worden teruggebracht naar -1,6% door het toekennen van compensatie.

Hoofdstuk 9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten), en

Hoofdstuk 10. Schokken tijdens de transitieperiode, en

Hoofdstuk 11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

De opmerkingen samenvattend stelt de VPN dat:

- *De bandbreedtes in hoofdstuk 9 nadere uitwerking behoeven.*
- *De verwachte pensioenuitkeringen voor gepensioneerden in alle scenario's op 100% staan, terwijl het nettoprofiјt afhankelijk van de leeftijd verschillende uitkomsten geeft, wat nadere toelichting behoeft.*

Hierop reageren sociale partners als volgt:

- Sociale partners begrijpen uw opmerkingen inzake de bandbreedtes en hebben de tekst in hoofdstuk 11 van het transitieplan aangepast.
- De pensioenuitkering van pensioengerechtigden wordt in slecht weer beschermd tegen daling door gebruikmaking van de solidariteitsreserve. Door een relatief lage blootstelling aan beleggingsrisico zijn de verwachte pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden in alle scenario's nagenoeg hetzelfde. Nettoprofiјt is een waarderingsmethodiek, waarbij voor gepensioneerden de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen in het nieuwe pensioenstelsel worden vergeleken met de verwachte toekomstige pensioenuitkeringen in het huidige pensioenstelsel op basis van een risiconeutrale scenarioset, de Q-set. Dit is een geheel andere berekening dan de berekening (en vergelijking) van verwachte pensioenuitkeringen op basis van de niet-risiconeutrale scenarioset, de P-set.

Slotopmerkingen

In de slotopmerkingen stelt de VPN samenvattend het volgende:

- *Het meest opvallende, ontbrekende gegeven is de beschikbare premie in de nieuwe regeling. Bij de veronderstellingen wordt niet vermeld met welke carrièrestijging bij de premieberekening rekening wordt gehouden.*
- *Verder ontbreken bij het beleggingsbeleid de leeftijden vanaf wanneer de exposure naar aandelen begint te dalen en de leeftijden vanaf wanneer de exposure 32% is. Ook de begin- en eindpunten voor de renteafdekking ontbreken.*
- *Bij de solidariteitsreserve wordt niet vermeld hoe een overschot verdeeld wordt.*

Hierop reageren sociale partners als volgt:

- In hoofdstuk 4 van het transitieplan is beschreven hoe de premie in de nieuwe pensioenregeling wordt vastgesteld: de premie wordt zodanig vastgesteld dat deze leidt tot een mediane pensioendoelstelling van 70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren. In het jaar voorafgaand aan de transitie zal het concrete premiepercentage worden vastgesteld op basis van deze afspraak.
- De vormgeving van het beleggingsbeleid is onderhanden bij SPN.
- De vormgeving van het solidariteitsbeleid is onderhanden bij SPN.

Als bijlage bij deze brief ontvangt u een kopie van het vastgestelde transitieplan zoals dat is aangeboden aan SPN.

Met vriendelijke groet,

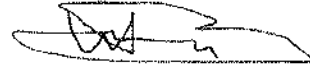
A.C.T. DeWitte
20-12-2024

De heer A. DeWitte
Voorzitter werkgeverscommissie

C. Pot

Mevrouw C. Pot
Voorzitter werknemerscommissie

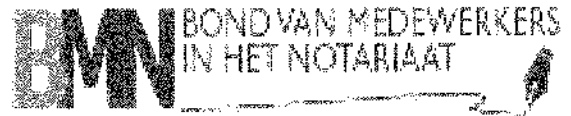

W. van Buren
20-12-2024

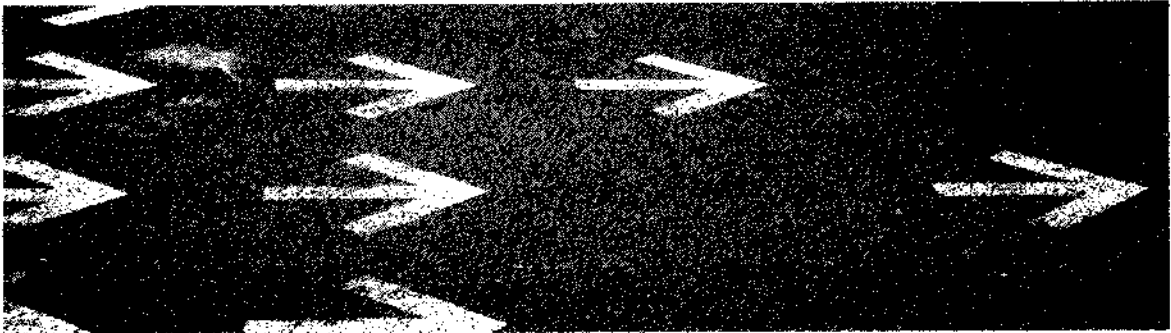
Mevrouw W. van Buren
Voorzitter BMN

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

Transitieplan Wet toekomst pensioenen

PRODUCTIE *gD*

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2	
1. Inleiding	3	
2. Verantwoordelijkheden en medezeggenschap		4
3. Mijlpalen	5	
4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling		6
5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling		7
6. Opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten		11
7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve		15
8. Gemaakte afspraken voor compensatie		16
9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten)		18
10. Schokken tijdens de transitieperiode		24
10.1. Uitkomsten bij dekkingsgraad 106%		24
10.2. Uitkomsten bij DNB-scenario met rente +100bp		26
11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken		29
11.1. Kaderstelling beoordeling evenwichtigheid		29
11.2. Beoordeling evenwichtigheid		31
12. Communicatie		32
Bijlagen	33	
1. Reactie VPN		33
2. Aannames en veronderstellingen bij berekeningen		33
Bijlage 1	Reactie VPN	34
Bijlage 2	Aannames en veronderstellingen bij berekeningen	41

1. Inleiding

Vanwege de invoering van de Wet toekomst pensioenen (hierna: Wtp) dienen de pensioenregelingen in het Notariaat te worden aangepast. De aanpassing van de pensioenregelingen is op 8 november 2023 tussen sociale partners overeengekomen. Op 13 maart 2024 zijn sociale partners de afspraken omtrent de compensatieregeling en de voorrangsregels overeengekomen.

De werkgevers in het Notariaat verklaren voor dit besluit de vereniging van pensioengerechtigde deelnemers, Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat (hierna: VPN), te hebben gehoord.

Op grond van artikel 150d van de Pensioenwet hebben de werkgevers in het Notariaat dit transitieplan opgesteld.

In dit transitieplan leggen de werkgevers in het Notariaat de gemaakte keuzes en de overwegingen en berekeningen die ten grondslag liggen aan de wijziging van de pensioenregelingen vast, alsmede de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Daarnaast bevat dit transitieplan de verantwoording waarom sprake is van een evenwichtige transitie.

De werkgevers in het Notariaat geven namens sociale partners opdracht aan Stichting Pensioenfonds Notariaat (hierna: SPN) de gewijzigde pensioenregeling vanaf 1 januari 2026¹ uit te voeren. Sociale partners zijn zich hierbij bewust van de eigen beoordeling van de door sociale partners gemaakte afspraken door SPN alvorens SPN tot opdrachtaanvaarding kan overgaan.

SPN is voor (toegevoegd) notarissen en kandidaat-notarissen een verplichtgesteld pensioenfonds conform de Wet op het Notarisambt en voor de medewerkers in het notariaat een verplichtgesteld pensioenfonds conform de Wet verplichte deelneming in een bedrijfstakpensioenfonds 2000.

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in deze pensioenregeling. Verder wordt in dit transitieplan aangegeven of deelnemers nadeel ondervinden van de afschaffing van de leeftijdsonafhankelijke opbouw. Indien er sprake is van nadeel wordt in dit transitieplan beschreven op welke wijze en in welke mate zij daarvoor worden gecompenseerd.

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN het transitieplan door middel van publicatie op zijn website beschikbaar te stellen aan de deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden conform artikel 150 d lid 3 van de Pensioenwet.

Omwille van de leesbaarheid wordt in dit transitieplan diverse malen gebruik gemaakt van de volgende afkortingen:

- ME: Medewerkers in het Notariaat
- KA: (Kandidaat-)notarissen in loondienst
- NO: Zelfstandig (kandidaat-)notarissen

¹ Sociale partners wensen de transitie naar de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2026 uit te voeren. Om uitvoeringstechnische redenen kan de transitie, in overleg tussen sociale partners en SPN, worden doorgeschoven naar 1 januari 2027.

2. Verantwoordelijkheden en medezeggenschap

Dit transitieplan is de vastlegging van hetgeen sociale partners in het Notariaat zijn overeengekomen over de nieuwe pensioenregeling, over invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en over compensatie voor de gevolgen van de afschaffing van de leeftijdsonafhankelijke pensioenopbouw en eventuele andere nadelige gevolgen van de wijziging van de pensioenregeling.

VPN heeft aangetoond een substantieel gedeelte van de pensioengerechtigde deelnemers te vertegenwoordigen.

Sociale partners in het Notariaat hebben deze vereniging tijdig, te weten op 10 oktober 2024, geïnformeerd over de wijziging van de pensioenovereenkomst, inclusief de wijze waarop met de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten wordt omgegaan. De vereniging heeft op 28 november 2024 haar oordeel gegeven

De vragen, kanttekeningen, opmerkingen en bezwaren van VPN, alsmede de reactie van sociale partners hierop, zijn opgenomen in bijlage 1.

De werkgevers in het Notariaat geven namens sociale partners SPN aan de hand van het transitieplan de opdracht tot uitvoering van de nieuwe pensioenovereenkomst, inclusief het verzoek om de bestaande pensioenaanspraken en pensioenrechten in te varen. SPN beoordeelt deze opdracht op uitvoerbaarheid, evenwichtigheid en wet- en regelgeving alvorens het de opdracht aanvaardt. Opdrachtaanvaarding betekent een wijziging van het uitvoeringsreglement en SPN vraagt hierover advies bij het verantwoordingsorgaan. Verder vraagt SPN het verantwoordingsorgaan advies en de Raad van Toezicht goedkeuring voor het invaren van de bestaande pensioenaanspraken en -rechten. Het verantwoordingsorgaan en de Raad van Toezicht hebben geen bevoegdheden ten aanzien van dit transitieplan zelf.

Van de diensten van de door de overheid ingestelde transitiecommissie is geen gebruik gemaakt.

3. Mijlpalen

De werkgevers in het Notariaat geven opdracht aan SPN de gewijzigde pensioenregeling uit te voeren vanaf 1 januari 2026². De belangrijkste mijlpalen in het proces naar de gewijzigde pensioenregeling zijn:

Tabel 1: Mijlpalen

Datum	Mijlpaal
1 juli 2023	Wettelijke mijlpaal: Wet toekomst pensioenen van kracht
8 november 2023	Besluit over de nieuwe pensioenregeling door sociale partners
13 maart 2024	Besluit over invaren en compensatie door sociale partners
20 december 2024	Transitieplan vastgesteld
20 december 2024	De werkgevers in het Notariaat zenden transitieplan aan SPN
30 juni 2025	Uiterste datum voor zending door SPN van het implementatie- en communicatieplan aan De Nederlandsche Bank en de Autoriteit Financiële Markten
1 januari 2026 ²	Transitie naar de gewijzigde pensioenregeling, inclusief invaren bestaande pensioenaanspraken en -rechten
1 januari 2028	Wettelijke mijlpaal: uiterste transitiemoment

² Sociale partners wensen de transitie naar de nieuwe pensioenregeling per 1 januari 2026 uit te voeren. Om uitvoeringstechnische redenen kan de transitie, in overleg tussen sociale partners en SPN, worden doorgeschoven naar 1 januari 2027.

4. Doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling

Sociale partners in het Notariaat hebben de volgende doelstellingen voor ogen gehad bij het wijzigen van de pensioenregeling:

- Een aantrekkelijke, marktconforme arbeidsvoorwaarde pensioen.
- Alle medewerkers in het Notariaat, (kandidaat-)notarissen in loondienst en zelfstandig (kandidaat-)notarissen kennen dezelfde pensioenregeling.
- Een regeling die aansluit bij de wensen en behoeften van de deelnemers, slapers en pensioengerechtigden.
- De premie wordt zodanig vastgesteld dat deze leidt tot een mediane pensioendoelstelling van 70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag op basis van 40 dienstjaren.
De peildatum voor de vaststelling van de premie in de nieuwe pensioenregeling (voor een periode van iedere 5 jaar) is in beginsel 30 september van enig jaar voor de 5-jaarsperiode die het volgende jaar start.
- Zoveel mogelijk compensatie bieden voor een eventuele achteruitgang in pensioen als gevolg van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling door de afschaffing van de doorsneesystematiek.
- Dalingen van ingegane pensioenen worden zo veel als mogelijk voorkomen.
- De nieuwe pensioenregeling moet goed uitvoerbaar en uitlegbaar zijn. Complexiteit wordt zoveel als mogelijk vermeden.

De evenwichtigheid van de wijzigingen is getoetst aan de hand van de volgende kwantitatieve maatstaven:

- Verwachte pensioenen in goed weer, slecht weer en de mediaan.
- Nettoprofitverschil.

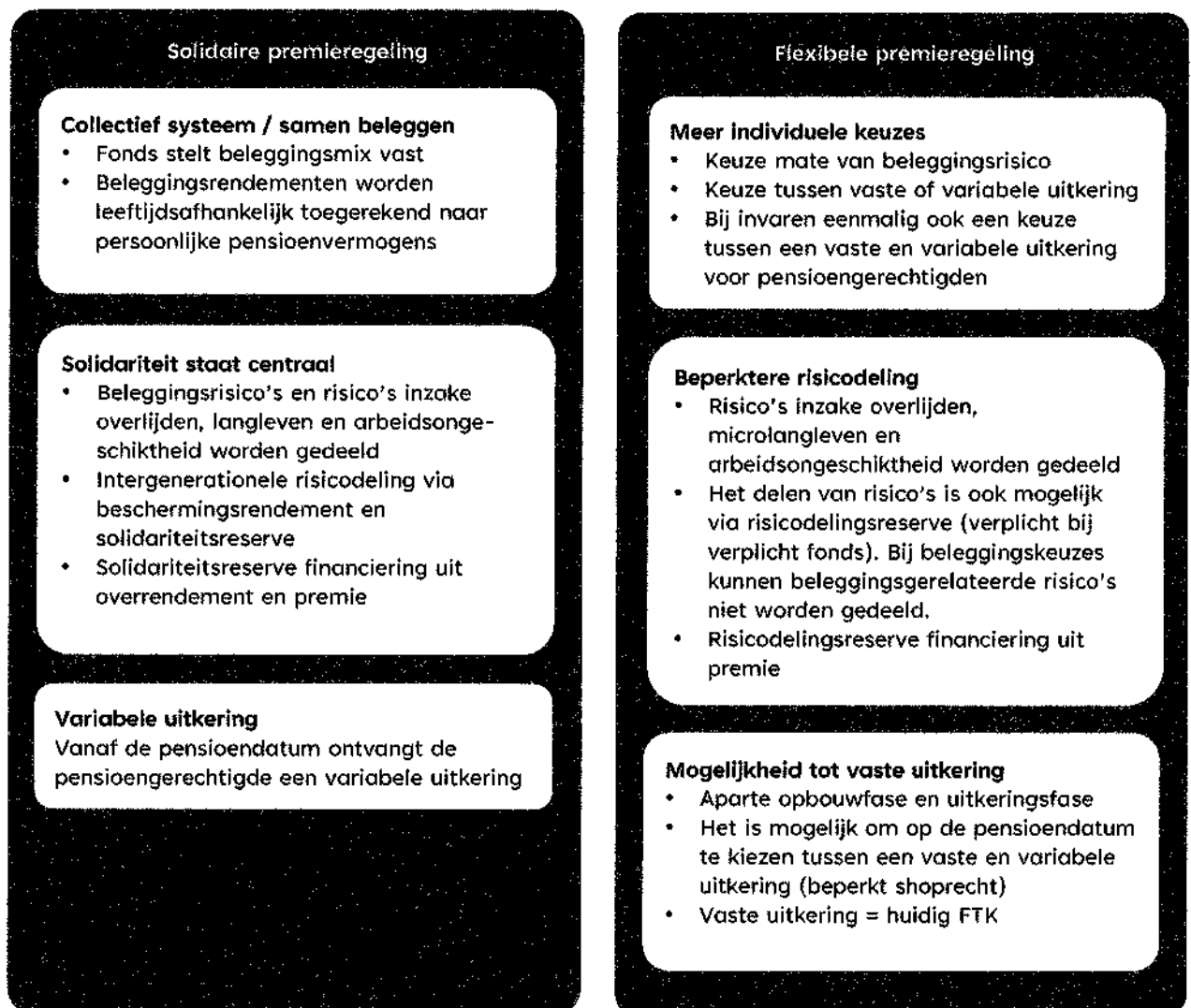
5. Karakter van de nieuwe pensioenregeling

De huidige pensioenregelingen in het Notariaat worden aangepast conform de vereisten uit de Wtp.

Op dit moment zijn de pensioenregelingen in het Notariaat vormgegeven als een middelloonregeling met voorwaardelijke toeslagverlening. De huidige pensioenregelingen kunnen niet gehandhaafd blijven. In het nieuwe pensioenstelsel dienen pensioenregelingen vormgegeven te worden als een solidaire of flexibele premieregeling.

Op hoofdlijnen kennen de solidaire en de flexibele premieregeling de volgende, algemene kenmerken:

Figuur 1: Kenmerken solidaire en flexibele premieregeling

Sociale partners in het Notariaat hebben gekozen voor een solidaire premieregeling, omdat dit naar hun inzicht op basis van de uitgevoerde onderzoeken het beste aansluit bij de wensen en de risicohouding van de deelnemers.

Pensioenregeling

De belangrijkste kenmerken van de nieuwe pensioenregeling zijn in onderstaande tabel weergegeven.

Tabel 2: Nieuwe pensioenregeling in het Notariaat

Nieuwe pensioenregeling in het Notariaat		
Onderdeel	Invulling	Toelichting
Soort pensioenregeling	Solidaire premieregeling	Eén pensioenregeling voor alle deelnemers, tegen zo laag mogelijke kosten
Pensioendoelstelling	70% van de gemiddelde, geïndexeerde pensioengrondslag na 40 dienstjaren	
Toetredingsleeftijd	18 jaar	Conform de verplichtstelling
Pensioenrichtleeftijd	67 jaar	Conform huidige pensioenregelingen
Toetredingsleeftijd	n.v.t.	Conform huidige pensioenregelingen KA en NO
Pensioensalaris	<ul style="list-style-type: none"> Voor ME + KA: 12 maal vast maandsalaris + vakantietoeslag Voor NO: winst uit onderneming 	Conform huidige pensioenregelingen
Maximum pensioensalaris	<ul style="list-style-type: none"> € 80.000 op de transitiedatum Nadien jaarlijks per 1 januari aanpassing met hetzelfde percentage als waarmee de AOW-franchise in het voorgaande jaar is gestegen 	Jaarlijkse aanpassing conform huidige pensioenregelingen
Franchise	<ul style="list-style-type: none"> € 17.545 (2024) Fiscaal minimale franchise 	
Partnerpensioen bij overlijden voor pensioendatum	40% van het pensioensalaris	
Partnerpensioen bij overlijden na pensioendatum	70% van het ouderdomspensioen	Conform huidige pensioenregelingen
Wezenpensioen	20% van het pensioensalaris	
Premievrije voortzetting bij arbeidsongeschiktheid	Dekking conform huidige tabel KA	
Verplichte voortzetting risicodekking nabestaandenpensioen	Eerste 6 maanden na uitdiensttreding	
Vrijwillige voortzetting risicodekking nabestaandenpensioen	Vrijwillige voortzetting tot aan de pensioendatum, met inachtneming van het wettelijke maximum voor het in te zetten persoonlijke pensioenvermogen	

Vrijwillige voortzetting pensioenregeling	Maximaal 3 jaar	Conform huidige pensioenregelingen
---	-----------------	------------------------------------

Het maximale pensioensalaris in de nieuwe pensioenregeling bedraagt € 80.000.

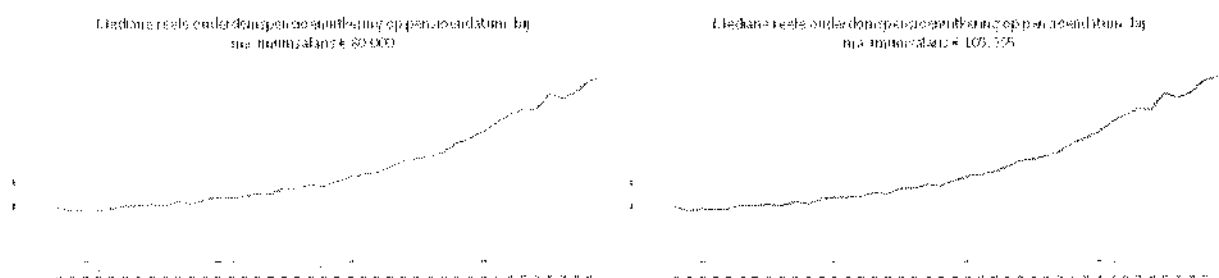
Voor zelfstandig (kandidaat-)notarissen is dit een stijging ten opzichte van het pensioensalaris in de huidige pensioenregeling. Zij zullen dan ook naar verwachting meer premie betalen en hiervoor een hoger pensioen ontvangen.

Voor (kandidaat-)notarissen in loondienst verschillen het maximale pensioensalaris in de huidige en de nieuwe pensioenregeling niet veel. De consequenties van deze wijziging zijn voor hen dan ook gering.

In de huidige pensioenregeling geldt voor de medewerkers in het Notariaat een maximaal pensioensalaris van € 105.395. De medewerkers met een salaris boven € 80.000 bouwen voor het salarisdeel boven € 80.000 in de nieuwe pensioenregeling dus geen pensioen meer op en hoeven over dit salarisdeel ook geen premie meer te betalen.

Bezien over alle geboortejaren en alle medewerkers heeft de verlaging van het maximale pensioensalaris nauwelijks zichtbare consequenties:

Figuur 2: Mediaan ouderdomspensioen nieuwe en huidige pensioenregeling voor medewerkers in het Notariaat

Voor een individuele medewerker kan de impact van de verlaging van het maximale pensioensalaris uiteraard wel groot zijn. Ter illustratie is hieronder de situatie getoond van een medewerker met geboortejahr 1972 en een salaris van € 100.000:

Tabel 3: Ouderdomspensioen voor medewerker in het Notariaat met geboortejahr 1972 en salaris € 100.000

Ouderdomspensioen op de pensioendatum in €					
	5%-percentiel	25%-percentiel	mediaan	75%-percentiel	95%-percentiel
Huidige pensioenregeling	16.481	20.107	22.760	25.953	31.064
Nieuwe pensioenregeling	13.100	16.145	18.354	21.030	25.480
Verschil in €	3.382	3.962	4.406	4.922	5.583
Verschil in %	25,8%	24,5%	24,0%	23,4%	21,9%

Het partnerpensioen bij overlijden voor de pensioendatum bedraagt in de nieuwe pensioenregeling 40% van het pensioensalaris en is op risicobasis gefinancierd. Er is in de nieuwe pensioenregeling geen sprake meer van tijdelijk partnerpensioen voor de medewerkers in het notariaat.

Bij een partnerpensioen van 40% van het pensioensalaris is de overlijdensdekking voor circa 95% van de deelnemers beter dan of gelijk aan de huidige overlijdensdekking. Voor circa 5% van de deelnemers is de overlijdensdekking (beperkt) lager.

Vanwege het verschil in wettelijke status en dekking tussen werknemers in loondienst en ondernemers is voor het arbeidsongeschiktheidspensioen één regeling voor alle deelnemers niet mogelijk. Voor het arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling zijn de volgende afspraken gemaakt:

Tabel 4: Arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling

Arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling		
Onderdeel	ME en KA	NO
Dekking WGA-hiaat	Ja	n.v.t.
Dekking WIA-excedent boven maximum pensioensalaris	80%	n.v.t.
Arbeidsongeschiktheidsdekking NO	n.v.t.	50% van het maximum pensioensalaris
Criterium passende of gangbare arbeid	Gangbare arbeid	Passende arbeid
Wachttijd voordat wordt uitgekeerd	104 weken	26 weken

Het arbeidsongeschiktheidspensioen in de huidige pensioenregeling is door SPN ondergebracht bij een verzekeraar. Dat zal ook het geval zijn voor het arbeidsongeschiktheidspensioen in de nieuwe pensioenregeling. Hierdoor is de uitkering van het arbeidsongeschiktheidspensioen een vastgestelde (en geen variabele) uitkering. Sociale partners vinden dit een voordeel, aangezien de uitkeringsgerechtigden voor het partnerpensioen als kwetsbare groep deelnemers gekwalificeerd kunnen worden. Voor deze deelnemers is een vastgestelde uitkering naar de inschatting van sociale partners te prefereren boven een variabele uitkering.

6. Opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten

Verzoek tot invaren

De werkgevers in het Notariaat verzoeken SPN de op de transitiedatum opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen in de nieuwe pensioenregeling middels een collectieve waardeoverdracht volgens artikel 150m van de Pensioenwet.

Sociale partners zien de volgende voordelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten:

- Sociale partners streven naar een efficiënte, effectieve en toekomstbestendige pensioenuitvoering tegen zo laag mogelijke kosten. Door de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in te varen hoeft geen pensioenregeling onder het huidige FTK in stand te blijven, maar is de pensioenregeling als geheel – zowel verleden als toekomst – een pensioenregeling onder de Wtp. Dit komt een efficiënte en effectieve pensioenuitvoering ten goede. Dit uit zich onder andere in lagere uitvoeringskosten, schaalvoordelen bij beleggingen en risicodeling, en minder complexiteit voor deelnemers dan wanneer niet wordt ingevaren. De pensioenuitvoering wordt hiermee ook meer toekomstbestendig.
- De voordelen van het nieuwe pensioenstelsel worden ook van toepassing op de in het verleden opgebouwde pensioenen. In het nieuwe pensioenstelsel zijn minder buffers van toepassing en zijn er geen restricties met betrekking tot het verhogen van de pensioenen in goede tijden. Daarom is het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel hoger dan in het huidige stelsel.
- Er wordt voorkomen dat er een splitsing tussen de bestaande en nieuwe pensioenaanspraken ontstaat. Een splitsing tussen de bestaande en nieuwe pensioenaanspraken doorbreekt de risicodeling tussen generaties van deelnemers.
- Sociale partners hebben gekozen voor een solidaire premiereregeling. Bij een voldoende hoge dekkingsgraad bij transitie kan bij invaren gestart worden met een gevulde solidariteitsreserve. Dit verlaagt het risico dat het pensioen verlaagd wordt in de jaren na transitie.
- Invaren van opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten vermindert, door de voordelen van de zogenaamde dubbele transitie, de lasten van de benodigde compensatie ten gevolge van afschaffing van de leeftijdsafhankelijke pensioenopbouw voor de actieve deelnemers.

Sociale partners zien de volgende nadelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten:

- Er is sprake van een wijziging van de pensioentoezegging.
- In het nieuwe pensioenstelsel kunnen pensioenen – als het tegenzit – lager uitvallen dan in het huidige pensioenstelsel.
- De voorspelbaarheid van het pensioen is in het nieuwe pensioenstelsel in de opbouwfase lager dan in het huidige pensioenstelsel.
- Invaren leidt tot eenmalige kosten. Dit zijn zowel uitvoeringskosten, die gemaakt worden bij de omzetting van de opgebouwde pensioenen naar persoonlijke pensioenvermogens en de voorbereidende werkzaamheden daarvoor, als transactiekosten in verband met het aanpassen van de beleggingen naar de bij het nieuwe pensioenstelsel passende situatie.
- De impact van invaren is op voorhand niet volledig vast te stellen. Zo is het onzeker hoe hoog de dekkingsgraad op het uiteindelijke transitiemoment is.

Sociale partners zijn van mening dat de voordelen van het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten in het nieuwe pensioenstelsel groter zijn dan de nadelen.

Sociale partners hebben van SPN begrepen dat bij het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten de standaardmethode wordt gebruikt. Hiermee wordt aangesloten bij de standaardroute in de Wtp.

De werkgevers in het Notariaat zijn ervan overtuigd dat de keuze voor invaren niet onevenredig ongunstig is voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen (ex-)partners, pensioengerechtigden, alsmede voor hun meeverzekerde partner- en wezenpensioen. Dit blijkt uit hoofdstuk 9.

Voorrangsregels

Sociale partners hebben verschillende financiële en economische scenario's verkend, waarbij dit transitieplan volstaat en er dus geen nadere besluitvorming meer nodig is. In deze situaties kan het transitieplan onverkort worden uitgevoerd. In dat kader zijn de kwalitatieve doelstellingen en kwantitatieve maatstaven en de daarbij geldende voorrangsregels robuust geformuleerd.

De ondergrens van de dekkingsgraad waarbij geen nadere besluitvorming meer nodig is, is door sociale partners vastgesteld op 102%. Indien op het transitiemoment de dekkingsgraad boven 102% ligt, wordt naar de mening van sociale partners in voldoende mate voldaan aan de transitiedoelstellingen, rekening houdend met de aangegeven prioritering.

Bij de bepaling van de ondergrens van de dekkingsgraad voor invaren zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- Het persoonlijk pensioenvermogen voor elke deelnemer is minimaal gelijk aan de voorziening pensioenverplichtingen exclusief de kostenvoorziening op het moment van de transitie.
- Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen en de Voorziening Operationele Risico's zijn nog niet vastgesteld. Verondersteld wordt dat het Minimaal Vereist Eigen Vermogen 1% bedraagt en de Voorziening Operationele Risico's 1% bedraagt bovenop de reeds aanwezige reservering in het huidige pensioenstelsel.

Sociale partners hebben de onderstaande, benodigde invaardekkingsgraad en gewenste invaardekkingsgraad vastgesteld. Sociale partners hebben daarbij tevens afgesproken hoe het collectieve pensioenvermogen op het transitiemoment bij de verschillende invaardekkingsgraden aangewend zal worden.

Tabel 5: Benodigde en gewenste invaardekkingsgraad

Invaardekkingsgraad	Omschrijving
102%	<ul style="list-style-type: none"> • Benodigde invaardekkingsgraad • 100% voor persoonlijke pensioenvermogens +1% voor MVEV³ +1% voor VOR⁴ • Bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 102% kunnen de reeds ingegane uitkeringen bij invaren gelijk blijven. Er is geen vermogen vanuit het fonds beschikbaar voor compensatie en voor initiële vulling van de solidariteitsreserve
110%	<ul style="list-style-type: none"> • Gewenste invaardekkingsgraad • 100% voor persoonlijke pensioenvermogens +1% voor MVEV +1% voor VOR +4% voor compensatie afschaffen doorsneesystematiek +4% voor solidariteitsreserve • SPN heeft becijferd dat bij een solidariteitsreserve van 4% kan worden voldaan aan de doelstellingen van de nieuwe pensioenregeling. Het zoveel mogelijk voorkomen van dalingen van de ingegane pensioenen is de belangrijkste doelstelling van de solidariteitsreserve. Voor een evenwichtige transitie is het van belang om de deelnemers die hier

³ MVEV: Minimaal Vereist Eigen Vermogen

⁴ VOR: Voorziening Operationele Risico's

onevenredig nadeel van ondervinden te compenseren voor de afschaffing van de doorsneesystematiek. Het budget voor compensatie van de afschaffing van de doorsneesystematiek is daarom eveneens 4%.

Sociale partners hebben afgesproken om bij andere dekkinggraden op het transitie moment het collectieve pensioenvermogen als volgt aan te wenden voor financiering van de compensatie voor de afschaffing van de doorsneesystematiek respectievelijk het initieel vullen van de solidariteitsreserve:

Tabel 6: Voorrangsregels

Dekkingsgraad transitie moment	Omschrijving
Lager dan 102%	<ul style="list-style-type: none"> • Geen financiering compensatie • Geen initiële vulling solidariteitsreserve
Van 102% tot 103%	<ul style="list-style-type: none"> • Maximaal 1% voor compensatie • Geen initiële vulling solidariteitsreserve
Van 103% tot 104%	<ul style="list-style-type: none"> • 1% voor compensatie • Maximaal 1% voor solidariteitsreserve
Van 104% tot 105%	<ul style="list-style-type: none"> • 2% voor compensatie • Maximaal 1% voor solidariteitsreserve
Van 105% tot 106%	<ul style="list-style-type: none"> • 2% voor compensatie • Maximaal 2% voor solidariteitsreserve
Van 106% tot 107%	<ul style="list-style-type: none"> • 3% voor compensatie • Maximaal 2% voor solidariteitsreserve
Van 107% tot 108%	<ul style="list-style-type: none"> • 3% voor compensatie • Maximaal 3% voor solidariteitsreserve
Van 108% tot 109%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • Maximaal 3% voor solidariteitsreserve
Van 109% tot 110%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • Maximaal 4% voor solidariteitsreserve
Boven 110%	<ul style="list-style-type: none"> • 4% voor compensatie • 4% voor solidariteitsreserve

Daarnaast zijn de volgende afspraken gemaakt:

- Lagere dekkinggraad dan 102%: Bij een dekkinggraad op het transitie moment van 102% is het collectieve pensioenvermogen precies voldoende om een reserve voor het MVEV aan te leggen, een VOR van 1% te vormen en om alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden de technische voorziening mee te geven als persoonlijk pensioenvermogen. Voor pensioengerechtigden betekent dit dat bij invaren de ingegane uitkering gelijk blijft. Bij een dekkinggraad op het transitie moment lager dan 102% kan minder dan de technische voorziening worden meegegeven. Voor pensioengerechtigden zou dit betekenen dat de reeds ingegane uitkering bij invaren verlaagd dient te worden. Bij een lagere dekkinggraad dan 102% op het transitie moment gaan sociale partners met elkaar en met SPN in overleg om te bezien of eventueel uitstel van invaren in het belang is van de deelnemers.
- Hogere dekkinggraad dan 110%: Bij een dekkinggraad op het transitie moment hoger dan 110% kunnen de persoonlijke pensioenvermogens van de deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden extra (met meer dan 100% van de technische voorziening) worden gevuld.

Bij de vaststelling van de voorrangsregels zijn de volgende overwegingen gemaakt:

- Voor sociale partners heeft financiering van de compensatie uit het collectieve pensioenvermogen voorrang op het initieel vullen van de solidariteitsreserve. Een (eventuele) achteruitgang in pensioen als gevolg van de afschaffing van de doorsneesystematiek is min of meer een zekere achteruitgang waarvoor als eerste collectief pensioenvermogen opzij gezet zou moeten worden.

- Uit de uitgevoerde berekeningen blijkt dat een solidariteitsreserve van 3% voldoende effectief is in het streven de ingegane uitkeringen niet te hoeven te verlagen ten opzichte van het voorgaande jaar. Aan de solidariteitsreserve is door SPN een maximum gesteld van 5%. De solidariteitsreserve wordt jaarlijks gevuld uit het positieve overrendement van alle deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden en pensioengerechtigden. Jongeren dragen daarbij relatief het meeste bij aan de solidariteitsreserve. Pensioengerechtigden hebben primair en direct baat bij de solidariteitsreserve. In geval van een verlaging van de uitkering in enig jaar ten opzichte van het jaar daarvoor, wordt – waar mogelijk – de uitkering in het betreffende jaar aangevuld tot het niveau van het jaar daarvoor. (Gewezen) deelnemers hebben pas vanaf pensionering baat bij de solidariteitsreserve. Bij een voldoende hoge dekkingsgraad op het transitie-moment achten partijen het dan ook gewenst de solidariteitsreserve initieel (verder) te vullen tot maximaal 4%; vanaf dat niveau is geen structurele vulling van de solidariteitsreserve vanuit het positieve overrendement meer nodig.

7. Gemaakte afspraken over initiële invulling solidariteitsreserve

De solidariteitsreserve is een integraal en belangrijk onderdeel van de nieuwe pensioenregeling. Door middel van de solidariteitsreserve worden financiële mee- en tegenvallers zodanig collectief gedeeld dat dit op voorhand leidt tot gemiddeld stabielere of hogere toekomstige en al ingegane pensioenuitkeringen voor alle generaties.

Het vaststellen van het solidariteitsbeleid is de verantwoordelijkheid van SPN. Sociale partners geven de volgende doelstellingen mee voor het solidariteitsbeleid:

- Het beperken van de kans op en mate van daling van nominale ingegane pensioenuitkeringen, ongeacht of de daling van deze nominale ingegane pensioenuitkeringen wordt veroorzaakt door economische ontwikkelingen, het macrolanglevenrisico of wijziging van actuariële grondslagen.
 - Sociale partners verzoeken SPN om de ingegane pensioenuitkeringen vanuit de solidariteitsreserve aan te vullen (voor zover de solidariteitsreserve hiervoor toereikend is) tot het niveau van het jaar daarvoor als de nominale uitkering van pensioengerechtigden in het lopende jaar daalt, ongeacht de oorzaak van de daling.
 - Indien de solidariteitsreserve niet voldoende gevuld is, kunnen economische risico's, het macrolanglevenrisico of wijzigingen van grondslagen een negatieve impact hebben op de hoogte van de ingegane pensioenuitkeringen.
- Het vergroten van de voorspelbaarheid van de pensioenuitkering voor bijna gepensioneerden.
- Het hanteren van een collectieve uitkeringsfase, zodat alle ingegane uitkeringen jaarlijks met hetzelfde percentage stijgen of dalen. Sociale partners wensen dat bij deze collectieve uitkeringsfase de nieuwe pensioengerechtigden dezelfde bescherming vanuit de solidariteitsreserve krijgen als de bestaande deelnemers binnen de collectieve uitkeringsfase.
- Het opvangen van negatieve vermogens in het geval dat deze voorkomen, bijvoorbeeld als gevolg van het opheffen van de leenrestrictie.

Sociale partners verzoeken SPN de solidariteitsreserve evenwichtig vorm te geven, zodanig dat voorkomen wordt dat de solidariteitsreserve in één keer kan worden gebruikt en dat de baten en lasten vanuit de solidariteitsreserve voor verschillende generaties zoveel mogelijk in evenwicht zijn.

Sociale partners verzoeken SPN om de solidariteitsreserve te vullen bij invaren en vanuit toekomstig overrendement, conform hetgeen in hoofdstuk 6 is beschreven. Het uitgangspunt van de sociale partners is om de solidariteitsreserve niet vanuit de premie te vullen.

8. Gemaakte afspraken voor compensatie

Achtergrond compensatie

Het afschaffen van de doorsneesystematiek voor premie en pensioenopbouw leidt tot een nadeel voor een groot aantal huidige (actieve) deelnemers van SPN. Sociale partners wensen aan deze deelnemers een compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek toe te kennen.

Beschrijving compensatieregeling

De compensatie wordt vastgesteld op geboorteaarniveau en niet op individueel niveau. Tevens wordt een onderscheid gemaakt naar geleding, te weten:

- Medewerkers in het Notariaat
- (Kandidaat-)notarissen in loondienst
- Zelfstandig (kandidaat-)notarissen

Het onderscheid naar geleding is noodzakelijk vanwege het feit dat de uitgangspunten, namelijk de pensioenregelingen in het huidige pensioenstelsel en de bijbehorende premie, per geleding verschillen.

De compensatie vindt eenmalig, op het transitiemoment, plaats.

Compensatie is in beginsel voor alle actieve deelnemers, die aanwezig zijn op het transitiemoment.

Compensatie geschiedt op een zodanige wijze dat het verschil in nettoprofijs tussen de huidige pensioenregeling en de nieuwe pensioenregeling voor de betreffende actieve deelnemers op eenzelfde niveau wordt gebracht, door besteding van het budget voor compensatie, zoals beschreven in hoofdstuk 6.

Het verschil in premiehoogte tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling wordt hierbij buiten beschouwing gelaten. Sociale partners achten het betrekken van het verschil in premiehoogte tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling niet evenwichtig, aangezien compensatie uit het vermogen van het pensioenfonds wordt gefinancierd. Indien de premie voor de nieuwe pensioenregeling lager zou zijn dan de premie voor de huidige pensioenregeling, zou het premieverschil als het ware voor rekening van het pensioenfonds komen. Zuiverder is het, om het premieverschil bij de bepaling van de compensatie buiten beschouwing te laten.

Door de gehanteerde methodiek wordt het inhalen van gemiste toeslagen voor alle deelnemers in de vergelijking betrokken. Inhaaltoeslagen maken immers deel uit van de huidige pensioenregeling.

Onderbouwing adequaatheid compensatie

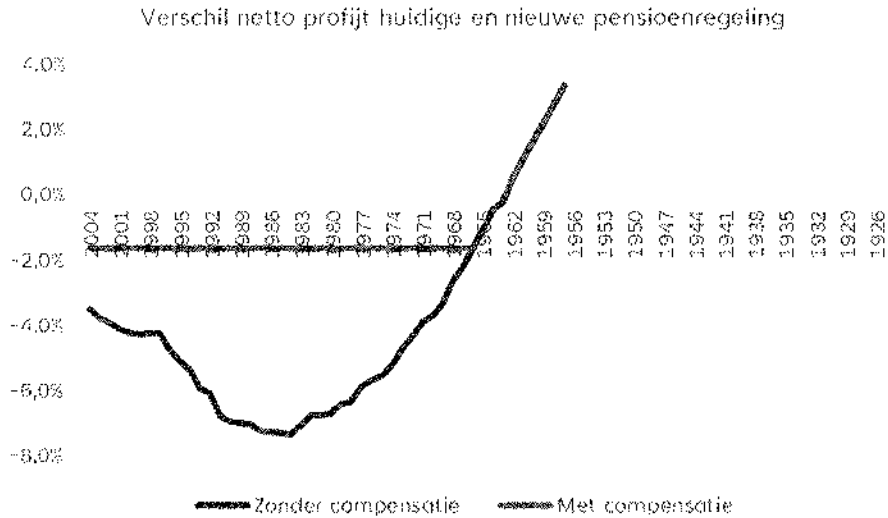
De effecten van de hierboven beschreven wijze van compensatie zijn berekend door het nettoprofijs van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenregelingen af te zetten tegen het nettoprofijs van het wijzigen van de pensioenregeling, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten en inclusief de toepassing van de compensatieregeling. Hierbij is het nettoprofijs gelijk aan het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachte pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg.

Voor iedere groep deelnemers is per leeftijdscohort in kaart gebracht wat het nettoprofijs van de transitie zonder en met compensatie is.

In onderstaande figuur wordt het verschil in nettoprofijs tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling getoond, zonder en met compensatie, op basis van een dekkingsgraad op het transitiemoment van 110%. Bij deze dekkingsgraad is het maximale budget voor compensatie van 4% beschikbaar.

Bij een lagere dekkingsgraad op het transitiemoment is een lager budget voor compensatie beschikbaar. De rode lijn zal dan voor de geboortejaren 1966 tot en met 2004 lager liggen.

Figuur 3: Verschil nettoprofijs huidige en nieuwe pensioenregeling, zonder en met compensatie

Indien geen compensatie voor afschaffing van de doorsneesystematiek plaatsvindt, is het verschil in nettoprofijs tussen de huidige en de nieuwe pensioenregeling negatief voor de geboortejaren 1966 tot en met 2004. Het zwaartepunt ligt hierbij bij de geboortejaren 1983 tot en met 1991 met een negatief verschil in nettoprofijs van circa 7%.

Bij een budget voor compensatie van 4% wordt het verschil in nettoprofijs voor alle geboortejaren teruggebracht tot -1,6%.

Onderbouwing kostenneutraliteit compensatie

Voor werkgevers en werknemers is de wijze waarop de compensatie wordt gefinancierd, namelijk het uit pensioenvermogen, kostenneutraal.

9. Effecten van de wijziging van de pensioenregeling (transitie-effecten)

De effecten van de wijziging van de pensioenregelingen en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten zijn berekend door de pensioenverwachting bij ongewijzigd voortzetten van de pensioenovereenkomst te vergelijken met de pensioenverwachting van de gewijzigde pensioenovereenkomst en de wijze waarop wordt omgegaan met opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten, weergegeven op basis van een pessimistisch scenario (slecht weer), een verwacht scenario (mediaan) en een optimistisch scenario (goed weer).

Daarnaast is het nettoprofijs van het ongewijzigd voortzetten van de pensioenregelingen afgezet tegen het nettoprofijs van de gewijzigde pensioenregeling, inclusief het invaren van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten. Hierbij is het nettoprofijs gelijk aan het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg.

De berekeningen zijn uitgevoerd:

- Per geleding: medewerkers in het Notariaat, (kandidaat-)notarissen in loondienst en zelfstandig (kandidaat-)notarissen.
- Per onderscheiden deelnemersgroep: deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden.
- Per geboortejahr.

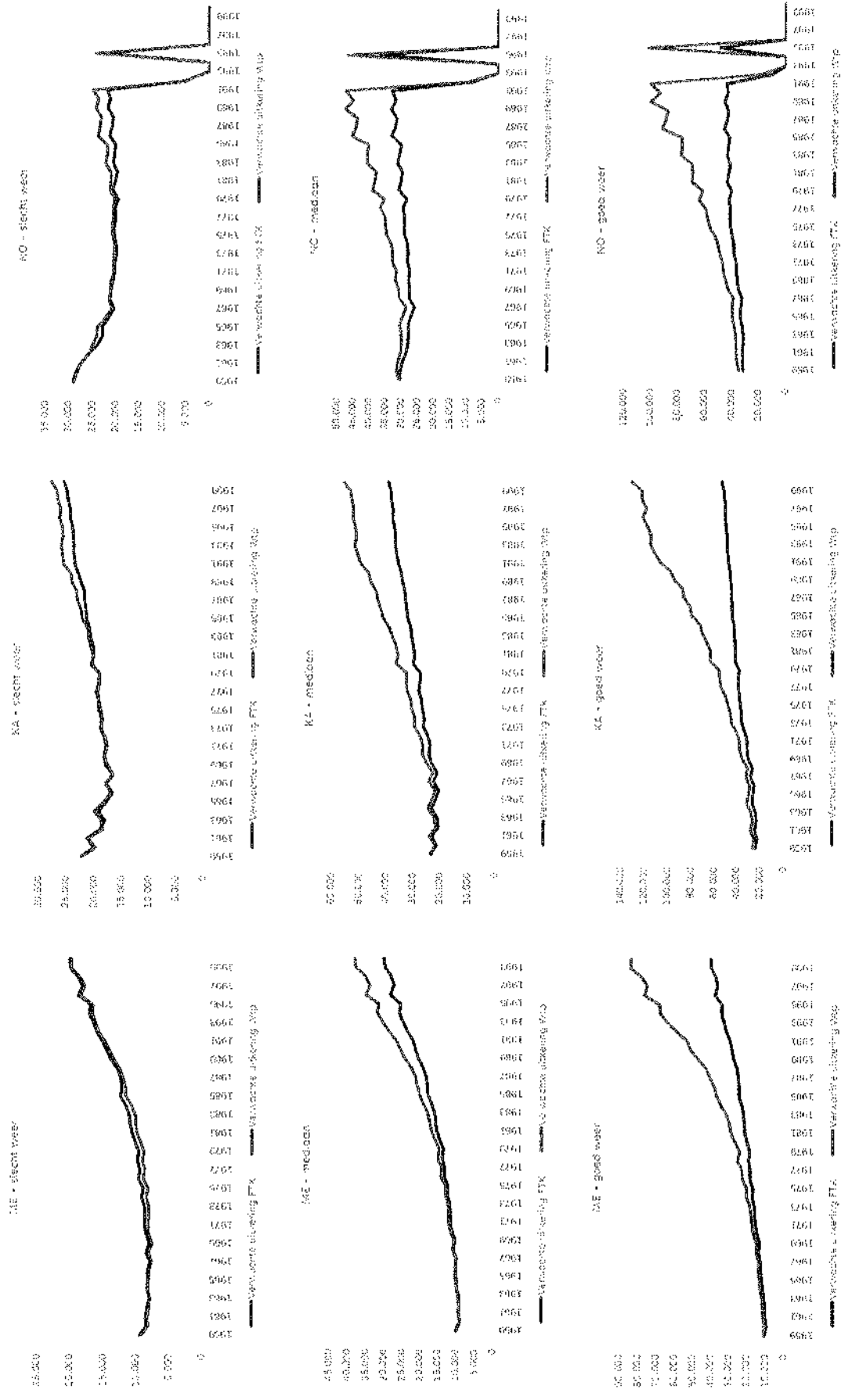
Onderstaand worden de resultaten weergegeven van de verwachte pensioenuitkeringen en het verschil in nettoprofijs bij een dekkingsgraad op het transitie-moment van 110%.

Verwachte pensioenuitkeringen

Onderstaand worden de resultaten toegelicht van de uitgevoerde berekeningen voor de verwachte pensioenuitkeringen in drie scenario's (slecht weer, mediaan en goed weer). De verwachte pensioenuitkering in slecht weer, mediaan en goed weer is een wettelijk verplichte maatstaf, naast het verschil in nettoprofijs. De verwachte pensioenuitkering geeft meer inzicht in de absolute hoogte van het pensioen dan het verschil in nettoprofijs. Een negatief verschil in nettoprofijs kan acceptabel zijn bij een voldoende hoge verwachte pensioenuitkering.

De getoonde verwachte pensioenuitkeringen zijn inclusief de effecten van de compensatieregeling en de solidariteitsreserve. Voor (gewezen) deelnemers worden de resultaten op de pensioenrichtleeftijd getoond. Voor pensioengerechtigden worden de resultaten over 10 jaar getoond.

Figuur 4: Actieve deelnemers: verwachte uitkering in slecht weer, mediaan en goed weer, dekingsgraad transitiemoment: 110%

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in slecht weer (5%-percentiel).
 Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 7: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	91%	97%	99%
Maximum	100%	110%	114%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in de mediaan (50%-percentiel).
 Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 8: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	100%	101%	101%
Maximum	127%	141%	144%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in goed weer (95%-percentiel).
 Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 9: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	107%	109%	109%
Maximum	209%	245%	228%

In slecht weer zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp van de (kandidaat-)notarissen in loondienst en de zelfstandige (kandidaat-)notarissen nagenoeg gelijk aan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK. De verwachte pensioenuitkeringen van de medewerkers in het Notariaat zijn lager. Het effect van de versoering van de pensioenregeling (met name de verlaging van het maximum salaris) is voor de medewerkers in het Notariaat groter dan het effect van de nieuwe toedielingsregels in de Wtp.

In de mediaan zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp voor alle geledingen ten minste gelijk aan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK.

In goed weer zijn de verwachte pensioenuitkeringen in de Wtp voor alle geledingen hoger dan de verwachte pensioenuitkeringen in het FTK.

Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden is de vergelijking tussen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp uitgevoerd op basis van maatmensen. De uitkomsten zijn als volgt:

Tabel 10: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	68%	142%	367%
45 jaar	80%	118%	164%
55 jaar	91%	113%	131%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

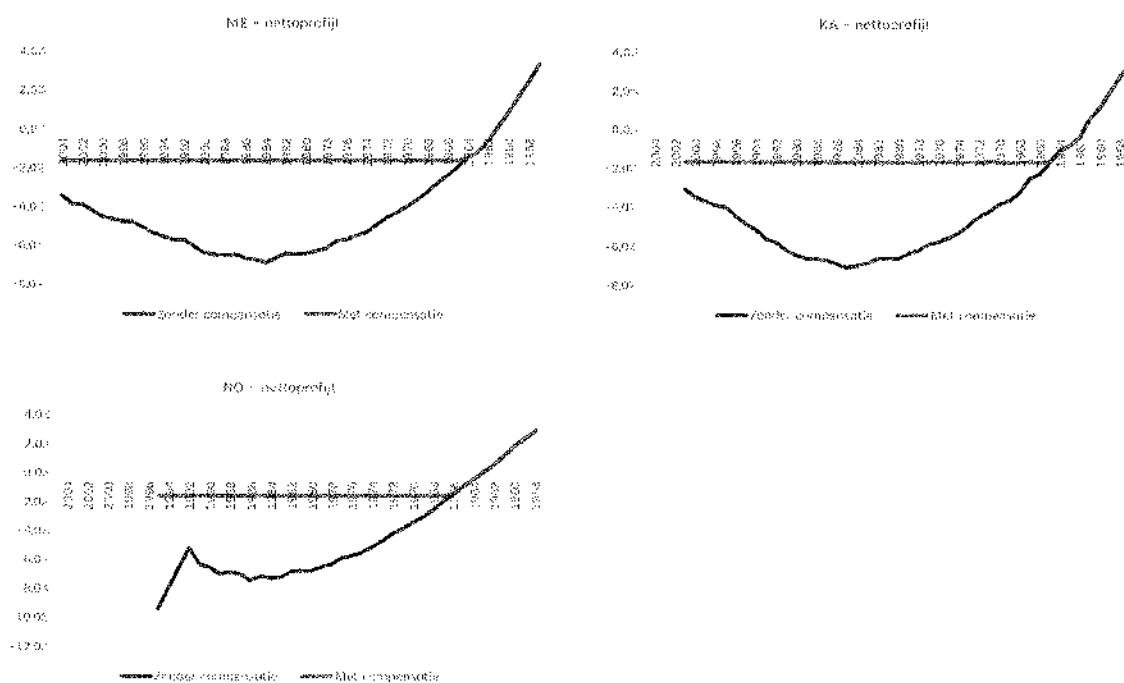
De verwachte pensioenuitkering in de Wtp is in de mediaan ten minste gelijk aan de verwachte pensioenuitkering in het FTK. In slecht weer zijn de uitkomsten – met name voor de jongere deelnemers – slechter, terwijl deze in goed weer – met name voor de jongere deelnemers – beter zijn. Oorzaak is de grotere volatiliteit van het pensioen in de nieuwe pensioenregeling, met name voor de jongere deelnemers: de waaier aan mogelijke uitkomsten is in de nieuwe pensioenregeling breder dan in de huidige pensioenregeling. De pensioenuitkering van pensioengerechtigden wordt in slecht weer beschermd tegen daling door gebruikmaking van de solidariteitsreserve. Door een relatief lage blootstelling aan beleggingsrisico zijn de verwachte pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden in alle scenario's nagenoeg hetzelfde.

Verschil in nettoprofijt

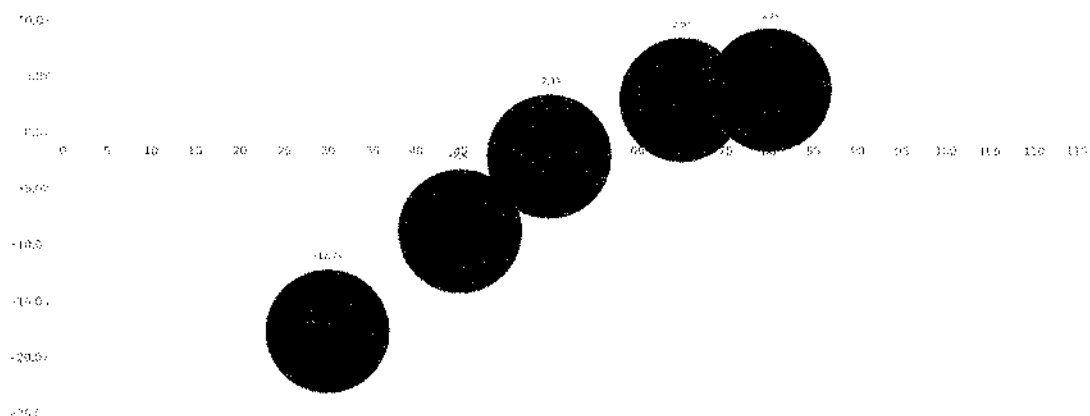
Onderstaand worden de resultaten toegelicht van de uitgevoerde berekeningen voor het verschil in nettoprofijt tussen de nieuwe pensioenregeling en de huidige pensioenregeling.

De getoonde nettoprofijteffecten zijn inclusief de effecten van de compensatieregeling en de solidariteitsreserve.

Figuur 5: Verschil in nettoprofijt nieuwe pensioenregeling en huidige pensioenregeling

Standaarddeviatie van de nettoverrijking per leeftijd

De bovenste drie figuren tonen het verschil in nettoprofiel voor de actieve deelnemers per geleding. Het effect van de compensatie is zichtbaar in het verschil tussen de blauwe lijn (zonder compensatie) en de rode lijn (met compensatie)

Voor de gewezen deelnemers en de pensioengerechtigden is, evenals bij de verwachte pensioenuitkeringen, gebruik gemaakt van maatmensen. Het verschil in nettoprofiel varieert van -17,7%⁵ voor de jongere gewezen deelnemers tot +3,8% voor pensioengerechtigden.

De solidariteitsreserve voegt voor alle deelnemers en pensioengerechtigden waarde toe. Door een deel van het fondsvermogen bij invaren toe te delen aan de solidariteitsreserve kan de solidariteitsreserve worden gebruikt voor bescherming van de pensioenuitkeringen tegen daling. Dit heeft de grootste toegevoegde waarde voor (bijna) pensioengerechtigden.

Voor gewezen deelnemers en toekomstige deelnemers kan dit wel negatief zijn: de bescherming van de pensioenuitkeringen tegen daling wordt bij aanvang gefinancierd uit de bestaande buffers en daarna uit het overrendement.

⁵ Hierbij zij opgemerkt dat het bij deze 30-jarige maatmensen om een quotiënt van relatief kleine bedragen gaat, waardoor het quotiënt relatief groot is bij een relatief kleine afwijking tussen de bedragen.

10. Schokken tijdens de transitieperiode

Tijdens de transitieperiode kunnen zich schokken voordoen waardoor de afspraken aanpassing behoeven.

In dat kader zijn verschillende gevoeligheidsanalyses uitgevoerd om de effecten van schokken zichtbaar te maken. De belangrijkste grootheden die invloed hebben op de evenwichtigheid van de gemaakte afspraken zijn de dekkingsgraad en de rentestand.

Onderstaand worden de verwachte pensioenuitkeringen getoond bij:

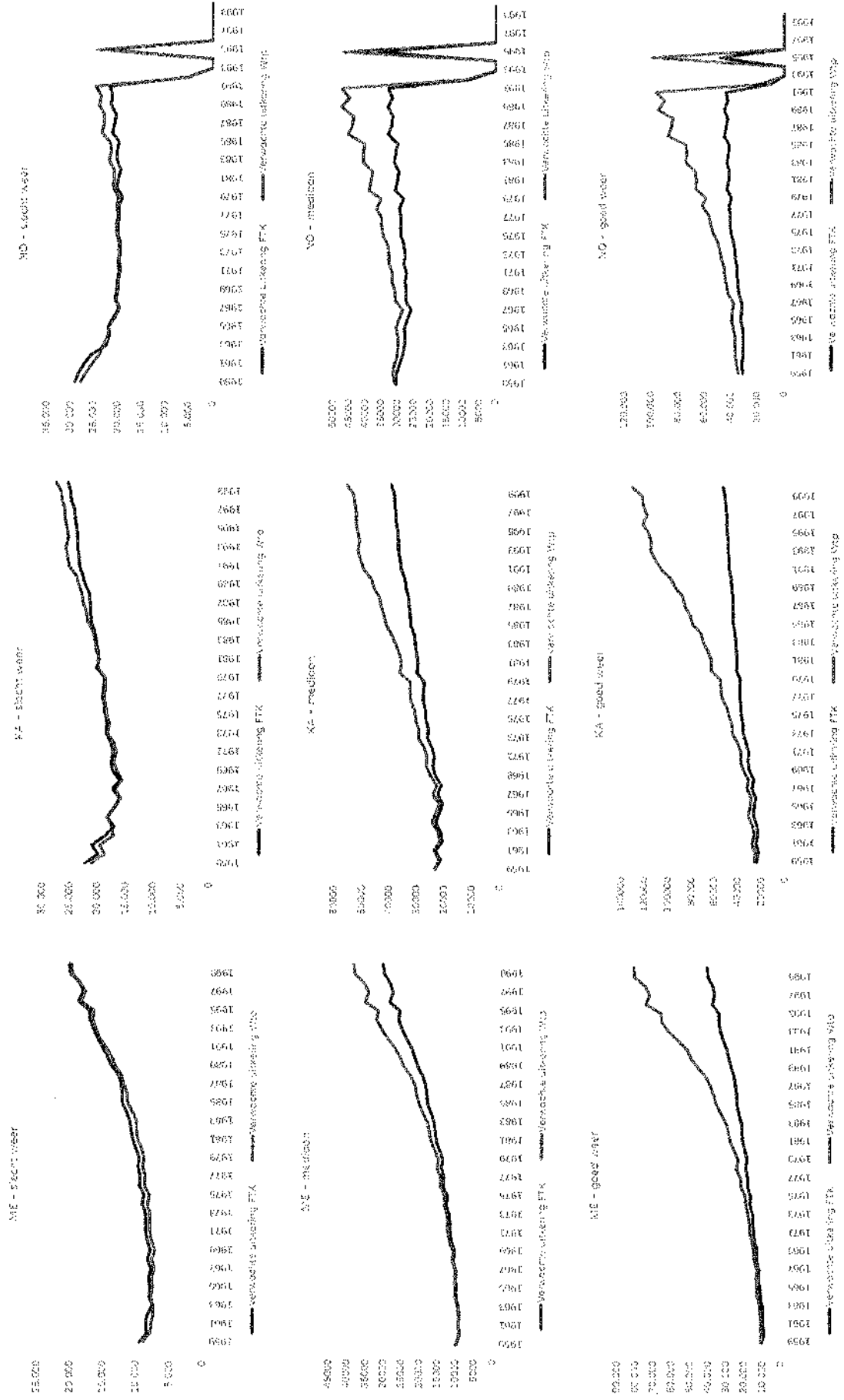
1. een dekkingsgraad op het transitiemoment van 106% (in plaats van 110%) en
2. de DNB-scenarioset met rente +100bp (in plaats van de standaard DNB-scenarioset).

10.1. Uitkomsten bij dekkingsgraad 106%

Om de gevoeligheid van de uitkomsten te tonen voor de dekkingsgraad, worden onderstaand de resultaten weergegeven bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 106%.

Hierbij wordt alleen ingegaan op de verwachte uitkeringen; de uitkomsten van de nettoprofitberekeningen verschillen nauwelijks van de uitkomsten bij een dekkingsgraad op het transitiemoment van 110%.

Figuur 6: Verwachte uitkering in slecht weer, median en goed weer, dekingsgraad transitiemoment: 106%

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in slecht weer (5%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 11: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	90%	92%	94%
Maximum	99%	109%	114%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in de mediaan (50%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 12: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	100%	101%	101%
Maximum	126%	139%	143%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in goed weer (95%-percentiel).

Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 13: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	107%	109%	109%
Maximum	200%	236%	219%

Bovenstaande uitkomsten bij een dekkinggraad op het transitie-moment van 106% wijken slechts beperkt af van de uitkomsten bij een dekkinggraad op het transitie-moment van 110%.

De uitkomsten voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zijn als volgt:

Tabel 14: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

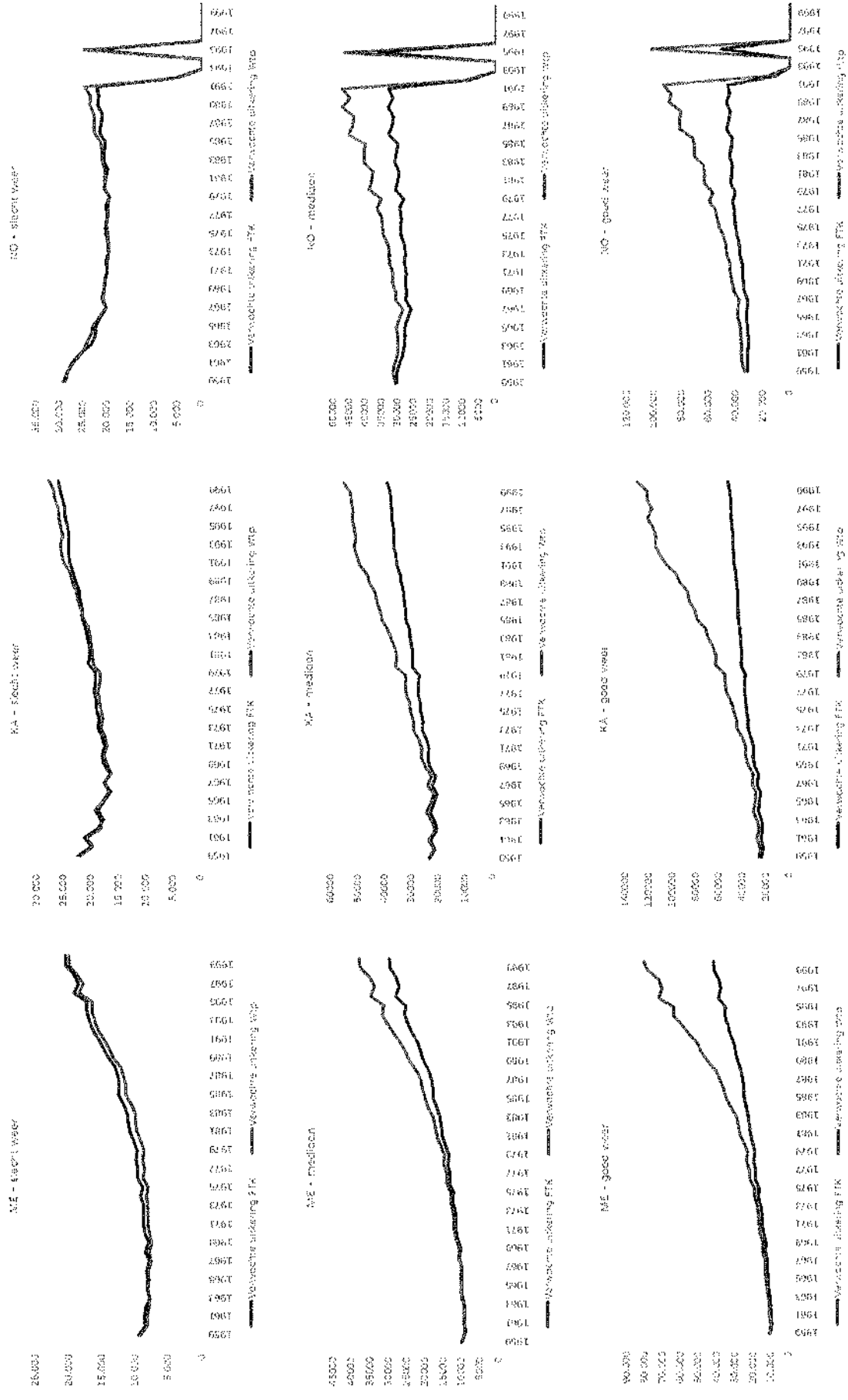
Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	71%	146%	355%
45 jaar	82%	120%	159%
55 jaar	90%	115%	134%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

Ook hier zijn slechts beperkte afwijkingen te zien ten opzichte van de uitkomsten bij een dekkinggraad op het transitie-moment van 110%.

10.2. Uitkomsten bij DNB-scenario met rente +100bp

Om de gevoeligheid van de uitkomsten te tonen voor de rente, worden onderstaand de resultaten weergegeven bij de DNB-scenarioset met rente +100bp.

Figuur 7: Verwachte uitkering in slecht weer, mediaan en goed weer, DNB-scenarioset met rente +100bp

De bovenste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in slecht weer (5%-percentiel).
 Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 15: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, slecht weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	89%	96%	98%
Maximum	100%	107%	111%

De middelste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in de mediaan (50%-percentiel).
 Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 16: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, mediaan

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	98%	99%	100%
Maximum	122%	135%	138%

De onderste drie figuren tonen de verwachte pensioenuitkering in het FTK en de verwachte pensioenuitkering in de Wtp in goed weer (95%-percentiel).
 Het minimum en het maximum van de verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK is per geleding als volgt:

Tabel 17: Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK, goed weer

Minimum en maximum verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
	ME	KA	NO
Minimum	106%	107%	108%
Maximum	192%	224%	204%

Bovenstaande uitkomsten bij een DNB-scenarioset met rente +100bp wijken slechts beperkt af van de uitkomsten bij de standaard DNB-scenarioset.

De uitkomsten voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden zijn als volgt:

Tabel 18: Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK

Verhouding verwachte uitkering Wtp en FTK			
Leeftijd	Slecht weer	Mediaan	Goed weer
30 jaar	45%	99%	239%
45 jaar	63%	96%	130%
55 jaar	84%	104%	123%
70 jaar	100%	100%	100%
80 jaar	100%	100%	100%

Bij de DNB-scenarioset met rente +100bp zijn de uitkomsten voor gewezen deelnemers lager dan bij de standaard DNB-scenarioset. De hogere rente leidt tot een lager overrendement in de Wtp, terwijl de hogere rente leidt tot een hogere toeslag in het FTK. Dit leidt tot een verslechterde verhouding tussen de verwachte pensioenuitkering in de Wtp en de verwachte pensioenuitkering in het FTK ten opzichte van de standaard DNB-scenarioset.

De berekeningen op basis van de DNB-scenarioset met rente -100bp zijn niet opgenomen in dit transitieplan; deze laten het tegenovergestelde beeld zien.

11. Verantwoording evenwichtigheid transitie-afspraken

11.1. Kaderstelling beoordeling evenwichtigheid

De nieuwe pensioenregeling en de transitie hiernaar zijn door sociale partners als geheel beoordeeld op evenwichtigheid. De gehanteerde maatstaven voor de beoordeling van de evenwichtigheid zijn de verwachte uitkeringen en het nettoprofitverschil. Sociale partners hebben de kwantitatieve maatstaven voor de beoordeling van de transitiedoelstellingen en de bandbreedtes die aangeven waarbinnen zij uitkomsten evenwichtig vinden, nader ingevuld. De uitkomsten hangen sterk af van de gehanteerde economische set en de dekkingsgraad. Dit gegeven vindt zijn weerslag in de (marge in de) gekozen bandbreedtes.

De bandbreedtes zijn bepaald door de laagste uitkomsten (ondergrens) en de hoogste uitkomsten (bovengrens) bij diverse dekkingsgraden en rentescenario's (+/- 1%). Hierbij geldt:

- Ten aanzien van de verwachte uitkeringen dat de laagste uitkeringen zijn verlaagd met 5% en de hoogste uitkomsten zijn verhoogd met 20%. Sociale partners achten dit redelijke marges, om rekening te houden met eventuele toekomstige (economische) ontwikkelingen.
- De laagste uitkomsten voor de verwachte uitkeringen in de mediaan zijn op ten minste 95% gesteld (zie ook hieronder).
- Alle onder- en bovengrenzen zijn afgerond op 10%-punt voor de verwachte uitkeringen en 5%-punt voor het nettoprofitverschil.

Verwachte uitkering

De percentages van de bandbreedtes geven de verhouding weer van de uitkomsten in de nieuwe pensioenregeling ten opzichte van de huidige pensioenregeling. Bijvoorbeeld: als de bandbreedte voor de verwachte uitkering 100% - 130% bedraagt, dan wordt een verhouding tussen de gemiddelde reële uitkering in het nieuwe en huidige stelsel tussen 100% en 130% als evenwichtig beschouwd.

Ten aanzien van de bovengrenzen geldt dat sociale partners gekeken hebben naar de uitkomsten van de transitie-effecten die als acceptabel beoordeeld zijn. Voor de pensioenverwachtingen geldt in beginsel: hoe hoger hoe beter. Bij (dreigende) overschrijding van de gestelde bovengrenzen worden sociale partners door SPN geïnformeerd. Dit hoeft niet te betekenen dat de transitie niet door kan gaan. De situatie wordt op dat moment opnieuw beoordeeld door sociale partners. Voor de boven- en ondergrens hebben sociale partners besloten om deze vast te stellen per deelnemersgroep. Dit in verband met de sterk verschillende uitkomsten voor de verschillende deelnemersgroepen.

Ten aanzien van de ondergrenzen voor het slechtweersscenario accepteren sociale partners een lager niveau dan minimaal gelijk aan het huidige pensioenstelsel, omdat een groter risico in slecht weer inherent is aan het nieuwe pensioenstelsel.

Bandbreedtes mediaan

Het uitgangspunt is dat de gemiddelde deelnemer er door de transitie naar verwachting niet op achteruit mag gaan. Dit betekent een feitelijke ondergrens van 100% voor de verhouding tussen de verwachte uitkering in het nieuwe stelsel ten opzichte van het huidige stelsel. Sociale partners erkennen echter het risico van modelonzekerheid. Hierdoor wordt geaccepteerd dat de uitkomst in een uitzonderlijk geval lager dan 100% kan zijn. Hierbij wordt een afwijking van 5% op de doorrekening in de mediaan nog acceptabel bevonden. Dit speelt vooral bij deelnemers met een langere looptijd, want voor deze deelnemers zijn de uitkomsten meer afhankelijk van de toekomstige aannames. Dit resulteert in een ondergrens van 95%.

Aangezien in voorkomende gevallen de feitelijke vervangingsratio in de Wtp licht lager kan liggen dan in het FTK, verzoeken sociale partners het bestuur van SPN om dan gebruik te maken van de discretionaire bevoegdheid van het bestuur om maximaal 5% van het pensioenvermogen te herverdelen, zodanig dat de ondergrens van 100% voor alle leeftijdscohorten wordt behaald wanneer dit bijdraagt aan de evenwichtigheid als geheel.

Dit resulteert in de volgende bandbreedtes behorende bij de maatstaf mediane verwachte uitkering.

Tabel 19: Bandbreedtes verwachte uitkering (medioris)

	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-68	68-75	75-80	80-85	85+
Bovengrens	210%	190%	180%	170%	160%	160%	150%	140%	140%	130%	130%	130%	130%	130%
Ondergrens	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%
Bovengrens	180%	170%	150%	140%	140%	140%	140%	140%	140%	120%				
Ondergrens	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%				

Bandbreedtes slecht weer

De motivering bij deze bandbreedtes is gelegen in het gegeven dat de nieuwe pensioenregeling risico toevoegt, waardoor uitkomsten in slecht weer lager kunnen uitvallen dan in de huidige pensioenregeling.

Doordat slapers geen toekomstige opbouw hebben is voor hen de volatiliteit op jongere leeftijden (vanwege het leeftijdsafhankelijke risicoprofiel) hoger dan voor oudere slapers. Bovendien hebben slapers gemiddeld een lager pensioenbedrag opgebouwd, waardoor de bandbreedtes die zijn uitgedrukt in percentages relatief groot zijn. Een relatief kleine afwijking in euro's leidt dan immers tot een relatief grote afwijking in percentage. Dit komt terug in de bandbreedtes.

Voor gepensioneerden geldt bescherming via de solidariteitsreserve, maar die geeft geen garantie tegen pensioenverlaging. Als bij aanvang van de nieuwe pensioenregeling geen solidariteitsreserve gevormd kan worden, dan kan het zo zijn dat uitkeringen kort na transitie moeten worden verlaagd. Ook in de toekomst kan het zijn dat de solidariteitsreserve een daling niet volledig kan opvangen.

Tabel 20: Bandbreedtes verwachte uitkering (slecht weer)

	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-68	68-75	75-80	80-85	85-90
Bovengrens	140%	140%	140%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%	130%
Ondergrens	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Bovengrens	100%	100%	100%	100%	100%	100%	110%	130%	130%	130%				
Ondergrens	50%	50%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%	60%				

Bandbreedtes goed weer

De motivering bij deze bandbreedtes is gelegen in het gegeven dat de nieuwe pensioenregeling risico toevoegt, waardoor uitkomsten in goed weer hoger kunnen uitvallen dan in de huidige pensioenregeling.

Doordat slapers geen toekomstige opbouw hebben is voor hen de volatiliteit op jongere leeftijden (vanwege het leeftijdsafhankelijke risicoprofiel) hoger dan voor oudere slapers. Dit komt terug in de bandbreedtes.

Voor gepensioneerden is de afwijking ten opzichte van de mediaan beperkt, vanwege de kortere horizon dan bij actieven en slapers.

Tabel 21: Bandbreedtes verwachte uitkering (goed weer)

	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-68	68-75	75-80	80-85	85-90
Bovengrens	530%	400%	320%	280%	250%	220%	180%	160%	150%	140%	140%	130%	130%	130%
Ondergrens	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Bovengrens	840%	670%	510%	370%	280%	220%	170%	150%	150%	120%				
Ondergrens	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%				

Nettoprofiel

Voor de nettoprofieluitkomsten geldt in beginsel: hoe hoger hoe beter. Wel zijn er bovengrenzen vastgesteld om de evenwichtigheid over de verschillende generaties te bewaken. Bij overschrijding van de gestelde bovengrenzen worden sociale partners geïnformeerd. Sociale partners zijn zich ervan bewust dat de berekeningen voor nettoprofiel complex zijn en gevoelig zijn voor de aannames in de

berekeningen. Omdat de berekeningen rondom nettoprofijs enige onzekerheid bevatten, zijn de maatstaven met enige marge vastgesteld.

Slapers hebben gemiddeld een lager pensioenbedrag opgebouwd, waardoor de bandbreedtes die zijn uitgedrukt in percentages relatief groot zijn. Een relatief kleine afwijking in euro's leidt dan immers tot een relatief grote afwijking in percentage. Dit komt terug in de bandbreedtes.

Voor slapers zijn de bandbreedtes voor jonge slapers ruimer dan voor oudere slapers, met name vanwege het ontbreken van de dempende werking van toekomstige pensioenopbouw.

Tabel 22: Bandbreedtes nettoprofijsverschil

	18-25	25-30	30-35	35-40	40-45	45-50	50-55	55-60	60-65	65-68	68-75	75-80	80-85	85-90
Bovengrens	15%	10%	10%	10%	10%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Ondergrens	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%	-5%
Bovengrens	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%				
Ondergrens	-40%	-40%	-35%	-30%	-25%	-20%	-15%	-10%	-10%	-5%				

11.2. Beoordeling evenwichtigheid

Sociale partners constateren dat voor alle doorrekeningen zoals weergegeven in hoofdstuk 9 wordt voldaan aan de vastgestelde bandbreedtes, die hierboven nader zijn gespecificeerd.

12. Communicatie

Dit transitieplan wordt beschikbaar gesteld aan alle deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen partners en pensioengerechtigden. De werkgevers in het Notariaat overleggen het transitieplan na vaststelling aan SPN. SPN stelt het transitieplan, eventueel op een besloten deel van zijn website, beschikbaar.

Dit transitieplan is vastgesteld op 20 december 2024 te Den Haag.

De heer A. C. T. DeWitte
Voorzitter werkgeverscommissie

Mevrouw C. Pot
Voorzitter werknemerscommissie

Mevrouw W. van Buren
Voorzitter BMN

De VPN behartigt de collectieve belangen van **allen** die een pensioen ontvangen van de Stichting Pensioenfonds Notariaat.

Rockanje/Nijmegen, 4 februari 2025.

Aan
het bestuur van de KNB/de PensioenKamer,
het bestuur van de Bond van Medewerkers in het Notariaat.

Geachte dames en heren ,

Hiermede komen wij terug op het mailbericht van Jimke Roos namens de voorzitters van de sociale partners van 10 januari jl.

Inleiding

In onze brief van 30 december 2024 hebben we aangegeven welke aanpassingen we nog verwachten in het (inmiddels) op de website van SPN gepubliceerde en door u (kennelijk) vastgestelde transitieplan.

In uw mail van 10 januari jl. geeft u aan dat u ervoor gekozen heeft om niet onze gehele reactie in het transitieplan op te nemen, maar onze persoonlijke uitingen, doublures en zaken die niet de sociale partners of het transitieplan betreffen niet op te nemen en zo, naar uw oordeel, een meer samenvattend geheel te creëren dat ter zake is.

Hierna zullen wij toelichten dat u op een aantal strikt zakelijke vragen en opmerkingen tav het transitieplan onzerzijds kennelijk bewust ,maar volstrekt ten onrechte, niet bent ingegaan.

Ook geeft u aan diverse malen met ons gecommuniceerd te hebben over onze zienswijze op de toepassing van de Gedempte Premiereregeling in de periode 2015-2020. U zou ons uitgelegd hebben dat dit een discussie is tussen VPN en SPN en dat deze niet thuishoort in het transitieplan. Zowel in de periode van vóór ontvangst van het transitieplan als daarna hebben wij u meermaals uitgenodigd tot een dialoog over deze en aanverwante problematiek. U heeft deze dialoog tot nu toe geweigerd. Uw stelling dat u diverse malen met ons hierover zou hebben gecommuniceerd is onbegrijpelijk.

Verder geeft u aan dat u SPN erop gewezen heeft dat zij ons integraal oordeel eventueel op de website kunnen opnemen. SPN heeft dit tot nu toe niet gedaan. Wij hebben SPN hierop gewezen en zij stellen dat zij daartoe pas bereid zijn na een uitdrukkelijke opdracht van uw zijde. Feit blijft dat de deelnemers, slapers en gepensioneerden van SPN tot nu toe belangrijke informatie over het transitieplan en het daarop door VPN uitgeoefende hoorrecht wordt onthouden. Wij kennen geen ander pensioenfonds waar dit ook is gebeurd.

En ten slotte geeft u aan dat onze stelling, dat de reactie van sociale partners incorrect is, niet onderbouwd is. Hierna volgt de nadere onderbouwing van onze stelling.

Daarnaast willen wij hier nog een belangrijk punt aan toevoegen. Het gepubliceerde transitieplan wijkt op het gebied van de maatstaven dusdanig af van het concept-transitieplan dat wij van mening zijn dat het hoorrecht opnieuw van toepassing is.

In de onderstaande hoofdstukken zullen wij op de bovenstaande punten nader ingaan.

Procedure

Volgens de Pensioenwet heeft een vereniging van gepensioneerden het recht om een oordeel te geven op het transitieplan. Volgens diezelfde wet moeten de werkgever of de sociale partners aangeven wat met dit oordeel gedaan is. U zou dus wel kunnen vermelden dat u een oordeel niet behandelt, omdat u het als een persoonlijk oordeel ziet, maar u mag uw reactie niet weglaten. Ook de sociale partners staan immers niet boven de wet. Zij dienen op evenwichtige wijze rekening te houden met de belangen van onder meer de gepensioneerden. Vandaar dat in alle ons bekende transitieplannen het oordeel van de vereniging van gepensioneerden integraal wordt overgenomen en dat op alle punten gereageerd wordt.

Daarnaast hebben wij geconstateerd dat meerdere van onze oordelen genegeerd zijn zonder dat wij op basis van uw mail kunnen begrijpen waarom dit gebeurd is. In het volgende hoofdstuk vindt u de punten uit ons oordeel die nog beantwoord moeten worden.

Op dit moment is het ,zoals gezegd, voor belanghebbenden niet mogelijk om ons volledige oordeel te vinden op de website van SPN. Met uw werkwijze onthoudt u belanghebbenden van essentiële informatie. Dit kunt u voorkomen door onze reactie **alsnog volledig op te nemen in het transitieplan**, waardoor u niet meer afhankelijk bent van SPN voor het beschikbaar stellen van de benodigde informatie.

Nog niet beantwoorde punten uit ons oordeel

Naar onze mening was het zuiver geweest als u al onze vragen en standpunten had overgenomen in het transitieplan en eventueel in uw reactie had opgenomen waarom u het niet nodig vindt om op deze punten te reageren. Daarnaast kunnen wij ons bij meerdere punten niet voorstellen dat één van de bovengenoemde punten werkelijk de reden was voor het weglaten van ons oordeel.

Hieronder zullen wij puntsgewijs per hoofdstuk aangeven welke punten niet of onvoldoende behandeld zijn.

Algemeen

In ons oordeel hadden wij vermeld *“Bij elke keuze van de sociale partners moet worden aangegeven wat de overwegingen zijn geweest en welke berekeningen (uitkomsten en uitgangspunten) hieraan ten grondslag liggen.”*

In uw reactie geeft u aan dat u dit alleen doet waar u dit van toegevoegde waarde vindt en dus niet of dit mogelijk voor de stakeholders van toegevoegde waarde kan zijn. Dit is niet in overeenstemming met de wet. Wij adviseren u nogmaals om het transitieplan op dit punt in overstemming te brengen met de wet.

Hoofdstuk 1

In ons oordeel staat: *“De VPN wenst gehoord te worden, indien deze uitvoeringstechnische redenen zich voordoen, over de gevolgen daarvan voor (de uitvoering van) het transitieplan.”*

In uw reactie gaat u ervan uit dat uitstel geen gevolgen heeft voor het transitieplan. Dit kunt u echter op voorhand niet uitsluiten. Wij willen graag nog een reactie voor de situatie dat uitstel wel gevolgen heeft voor het transitieplan.

Hoofdstuk 2

In ons oordeel staat: *“Er is tot heden, anders dan door toezending van het concept transitieplan, geen sprake geweest van enige informatie door de sociale partners over de voorgenomen transitie, laat staan dat deze tijdig is verstrekt.”*

Graag ontvangen we van u nog een reactie op dit punt.

Hoofdstuk 4

Bij uw reactie beantwoordt u niet de vraag wat u verstaat onder een aantrekkelijk en marktconform arbeidsvoorwaarde pensioen. Graag uw reactie.

Daarnaast noemt u de uitkomsten van het risicopreferentie-onderzoek-waarom wij in 2024 meerdere keren tevergeefs bij u hebben gevraagd-als onderbouwing, zonder dat u inzicht geeft in deze uitkomsten en de onderliggende vragen.

Graag ontvangen wij alsnog de onderbouwing van uw stelling.

Dit geldt ook voor de gehanteerde uitgangspunten inzake de wensen en behoeften van de gepensioneerden. Graag zouden wij deze ontvangen, zodat wij ze kunnen leggen naast de resultaten van de aan onze leden in 2024 voorgelegde enquête.

Op ons oordeel *“De gepensioneerden wensen zoals in het huidige FTK een koopkrachtambitie gebaseerd op prijsindexcijfers.”* antwoordt u dat u de SPN op de hoogte zult stellen van onze opmerking. Wij nemen aan dat deze opmerking niet cynisch bedoeld is. In dat geval dient u deze opmerking te verwerken in uw transitieplan en de SPN op de hoogte te stellen van de door u gewijzigde ambitie.

Op ons oordeel *“Een aantal doelstellingen kan niet op basis van deze maatstaven getoetst worden. Betekent dit dat deze doelstellingen niet getoetst worden?”* geeft u nu als antwoord dat deze doelstellingen inderdaad niet getoetst worden, maar dat alleen de evenwichtigheid van de wijzigingen getoetst is. Deze toetsing staat voor u dus kennelijk geheel los van de doelstellingen. Het gegeven dat het transitieplan niet is getoetst op de haalbaarheid van de doelstellingen lijkt ons een ernstige tekortkoming.

Dit wordt nog versterkt door de tekst in hoofdstuk 11 waarin gesteld wordt dat de nieuwe pensioenregeling en de transitie in zijn geheel beoordeeld zijn op evenwichtigheid. Deze stelling is onjuist indien niet de pensioenregeling en de transitie in zijn geheel zijn beoordeeld, maar slechts zijn beoordeeld ten opzichte van de oude regeling.

De vraag is wat het opnemen van doelstellingen in een transitieplan waard is als de haalbaarheid niet getoetst wordt.

Graag ontvangen we uw reactie op dit punt.

Hoofdstuk 5

Voor onze vraag naar de onderbouwing van de wensen en risicohouding van de deelnemers verwijst u naar SPN. SPN is echter niet onze gesprekspartner voor het transitieplan. Bovendien moet u wel over deze informatie beschikken omdat u deze heeft gebruikt voor uw onderzoek.

Graag ontvangen wij alsnog de gebruikte onderzoeken.

Op onze vraag of u kunt onderbouwen dat de solidaire premieregeling goedkoper kan worden uitgevoerd dan de flexibele regeling verwijst u naar informatie die u heeft ontvangen van SPN.

Graag ontvangen wij deze informatie.

Op onze vraag om een toelichting op het ontbreken van het onderdeel koopkrachtbehoud voor gepensioneerden, antwoordt u dat de verhogingen afhankelijk zijn van beleggingsopbrengsten en dat de uitkomsten naar verwachting hoger zullen zijn dan in de huidige pensioenregeling. Dit is echter in tegenspraak met de cijfers uit het concept-transitieplan. Daarnaast willen we ook weten of de nieuwe regeling naar uw oordeel ook goed genoeg is.

Graag ontvangen we een gemotiveerd antwoord op dit punt.

Hoofdstuk 6

Onze eerste vraag was of u de stelling: *“de werkgevers in het Notariaat zijn ervan overtuigd dat de keuze voor invaren niet onevenredig ongunstig is voor deelnemers, gewezen deelnemers, gewezen (ex) partners, pensioengerechtigden, alsmede voor hun verzekerde partner- en wezenpensioen”* kunt onderbouwen.

In uw antwoord geeft u aan dat de verhogingen straks niet meer afhankelijk zijn van de prijsinflatie, maar van de beleggingsrendementen en dat u dus meer verhogingen verwacht. In dat geval verwacht u dus kennelijk meer verhogingen en begrijpen we de beschrijving “niet onevenredig ongunstig” niet.

Overigens begrijpen wij ook uw redentatie niet dat u meer verhoging verwacht op basis van de beleggingsrendementen dan op basis van de prijsinflatie. In de laatste 16 jaar is de prijsinflatie zelden de beperkende factor voor de verhogingen geweest.

Graag ontvangen we een heldere onderbouwing van uw antwoord.

Op onze vraag over de kosten antwoordt u dat het evident is dat de uitvoering van twee regelingen duurder is dan het uitvoeren van één regeling. Alhoewel dit antwoord logisch lijkt, valt hier wel wat op af te dingen. Het uitvoeren van één slapende regeling is aanzienlijk goedkoper dan het uitvoeren van een actieve regeling. Daarnaast kunnen de kosten van invaren bespaard worden, d.w.z. tegenover deze lagere kosten staat alleen een forse investering aan het begin. Gegeven uw antwoord dat u verder geen nadere informatie heeft over de kosten, concluderen wij dat uw stelling dat invaren leidt tot lagere kosten niet onderbouwd is en dus ook geen argument vóór invaren is.

Graag ontvangen wij uw reactie op dit punt.

Hetzelfde geldt voor de bewering over de schaalvoordelen bij de beleggingen.

Bij onze vraag bij het oordeel: *“Bij de tweede bullit wordt zonder voorbehoud als voordeel genoemd dat het verwachte pensioen in het nieuwe pensioenstelsel hoger is dan in het huidige pensioenstelsel. Mag hieruit geconcludeerd worden dat dit ook voor de gepensioneerden geldt, zelfs als er ingevaren wordt bij een lage dekkingsgraad? Zo ja, dan wil de VPN graag*

een bevestiging hiervan in het transitieplan, inclusief een onderbouwing hoe dit kan, gegeven de lagere toerekening van overrendement in het nieuwe pensioenstelsel.” verwijst u ons naar hoofdstuk 9.

Kunt u expliciet aangeven wat u hiermee bedoeld?

Op onze vraag bij de ontbrekende nadelen wordt helaas niet ingegaan. Kunt u deze vraag alsnog beantwoorden?

Op onze vraag om in het transitieplan te vermelden dat sociale partners gegeven de indexatieachterstand de spreidingstermijn bij het toepassen van de standaardregel graag ingekort zien tot één jaar wordt niet ingegaan.

Wij vragen u om dit alsnog in het transitieplan op te nemen.

In uw antwoord op ons oordeel: *“Wij begrijpen daarom niet, en stemmen er ook niet mee in, dat de financiering van de compensatie voorrang heeft op het initieel vullen van de solidariteitsreserve”* geeft u aan dat u dit redelijk vindt omdat de afschaffing doorsneesystematiek een zekere achteruitgang is, terwijl het niet zeker is of de solidariteitsreserve ook nodig is.

U kijkt hierbij naar de besteding, terwijl wij kijken naar de reden dat (mede) ons pensioengeld ooit in een reserve is gebracht. De reserves in het fonds zijn immers nooit bedoeld geweest om toekomstige premiekortingen mee te financieren, wat de compensatie afschaffing doorsneesystematiek de facto is. Ze zijn wel bedoeld om uitkeringen te kunnen garanderen of toekomstige indexaties mogelijk te maken. Gegeven de laatste doelstelling waren de reserves bovendien eerder te laag dan te hoog.

Graag ontvangen we van u een herzien antwoord op dit punt.

Op onze vraag wat er gebeurt bij een hogere voorziening dan 110% antwoordt u dat dit beschreven staat in hoofdstuk 6. In hoofdstuk 6 staat echter alleen beschreven wat er zou kunnen gebeuren. Dit sluit andere opties niet uit.

Kunt u bevestigen dat wat beschreven staat met “kunnen” naar uw oordeel de enige optie is?

Hoofdstuk 7

In ons oordeel hebben we aangegeven: *“De vierde doelstelling voor het solidariteitsbeleid kan naar onze mening beter weggelaten worden, zodat de leenrestrictie blijft bestaan.”*

In uw antwoord geeft u aan dat of de leenrestrictie wordt opgeheven aan het fonds is en niet aan sociale partners. Dat is niet correct. Het is aan het fonds, mits de sociale partners dit toestaan. Als de sociale partners dit niet toestaan, door de doelstelling niet bij de solidariteitsreserve op te nemen, dan kan het fonds de leenrestrictie niet opheffen.

Wij vragen u nogmaals om op dit punt het transitieplan te herzien.

Hoofdstuk 8

Graag zouden we meer informatie ontvangen over uw antwoord dat compensatie op basis van verwacht pensioen op collectief niveau niet het gewenste effect gaf. Wat was het gewenste effect en waarom voldeed de uitkomst niet?

Uit uw antwoord over het budget voor compensatie maken we op dat het budget van 1,6% niet de norm is waaraan de uitkomst voldoet, maar de uitkomst is die zonder onderbouwing door sociale partners geaccepteerd wordt.

Klopt dit?

Op de nieuwe bandbreedtes komen we graag later nog terug. Wij zien dit overigens als een majeure aanpassing, waarop het hoorrecht opnieuw van toepassing is.

Onze volgende opmerking is niet beantwoord:

“Voor gepensioneerden staat de verwachte uitkering in alle scenario’s op 100%. Dit is niet alleen ongeloofwaardig, maar ook opvallend, omdat eerder gesteld werd dat gepensioneerden erop vooruit zouden gaan. Indien de uitkeringen van de gepensioneerden nominaal op exact 100 % blijven, betekent dit gezien de inflatie een enorme terugloop van de koopkracht van de gepensioneerden. Dit is onaanvaardbaar, te meer nu de gepensioneerden over de periode van 2003 tot heden door beperkte indexatie, kortingen en inflatie reeds een enorm koopkrachtverlies hebben moeten slikken. (zie bijlage 2).”

Graag ontvangen we alsnog een antwoord op dit oordeel.

Hoofdstuk 10

Op geen van onze oordelen bij dit hoofdstuk is ingegaan.

Graag ontvangen wij daarop alsnog een antwoord.

Hoofdstuk 11

Op onze opmerkingen over het overschrijden van de door sociale partners gestelde bandbreedtes wordt in het transitieplan niet ingegaan.

Graag ontvangen wij alsnog uw antwoorden op deze opmerkingen.

Hoofdstuk 12

Op ons oordeel over de communicatie wordt in het transitieplan niet ingegaan.

Graag ontvangen we alsnog uw reactie.

Slotopmerkingen

Bij de slotopmerkingen vragen wij u om te vermelden met welke premie en welke toedelingsregels voor het beleggingsbeleid en de solidariteitsreserve gerekend is. Uw antwoord op deze vraag is dat deze nog door het pensioenfonds moeten worden vastgesteld. Voor de uiteindelijke vaststelling mag dat waar zijn, dat neemt niet weg dat er voor de berekeningen in het transitieplan op al deze punten aannames moeten zijn gemaakt. Onze vraag is niet waarmee straks wordt gerekend, maar met welke aannames het transitieplan is doorgerekend.

Graag ontvangen wij alsnog de gehanteerde premie, de toedelingsregels voor de rendementen en de solidariteitsreserve.

In onze slotopmerkingen hebben wij niet alleen de vulling van de compensatiereserve aan de orde gesteld (zie ook onze opmerking hiervoor in de voorlaatste alinea onder Hoofdstuk 6), maar ook de schade die aan het vermogen van SPN is aangebracht door de premiedemping sedert 2015. Dit laatste onderwerp heeft u geheel onbesproken gelaten.

Beide zaken wegen voor de VPN zo zwaar dat wij van mening zijn dat daardoor alleen al in het transitieplan de belangen van alle betrokkenen niet evenwichtig zijn afgewogen.

Nieuwe onderdelen in het transitieplan

Voorts merken wij op dat er enkele forse wijzigingen zijn aangebracht in het transitieplan. Zo zijn onder anderen de bandbreedtes voor de beoordeling van de evenwichtigheid aangepast. In het concept-transitieplan werd nog gesteld dat gepensioneerden er niet op achteruit konden

gaan, terwijl in het definitieve transitieplan een daling van 5% ook in een neutraal scenario voor mogelijk wordt gehouden. Ook dit is een dusdanige wijziging tav de belangen van de gepensioneerden dat het transitieplan opnieuw had moeten worden voorgelegd voor de uitoefening van het hoorrecht.

Tot slot delen wij u mede dat wij de Regeringscommissaris transitie pensioenen, mevrouw Prof. Dr. S.G. van der Lecq, in kennis zullen stellen van de naar ons oordeel volstrekt ontoereikende wijze waarop u invulling aan ons hoorrecht heeft gegeven.

Hoogachtend,

Em. Prof. Mr. Drs. D.F.,M.M Zaman, voorzitter

Mr. J.J.M. ten Berge secretaris

*De VPN behartigt de collectieve belangen van **allen** die een pensioen ontvangen
van de Stichting Pensioenfonds Notariaat*

Aan het bestuur van:

**Stichting Notarieel Pensioenfonds(SPN)
De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie(KNB)
De Bond van Medewerkers in het Notariaat(BMN)**

AANGETEKEND

Den Haag, 29 september 2022

Geachte bestuursleden van SPN, van KNB en van BMN,

**Inzake: aansprakelijkheidsstelling voor schade t.g.v. de gedempte premiereregeling (GPR)
tevens stuiting van verjaring**

Zoals hierboven is aangegeven is het de taak van onze vereniging de belangen van al degenen die een pensioen van SPN ontvangen, te behartigen.

Vanuit die verplichting is het onze opdracht als bestuur van VPN, mede de collectieve juridische- en financiële pensioenbelangen te bewaken.

In het perspectief van onze daaruit voortvloeiende verantwoordelijkheid en mede ter bewaring en ter stuiting van de verjaring van onze rechten, wenden wij ons met het volgende tot U.

1. Met verwijzing naar de inhoud van onze brief van 14 september jl., welke hier als herhaald en ingelast dient te worden beschouwd, en waarbij aan Uw bestuur namens VPN werd verzocht (een gelegenheid tot) overleg te voeren met (een delegatie van) uw bestuur over de wijze waarop een gedeelte van de (totale) schade wegens de (premie)tekorten door toepassing van de gedempte pensioenregeling (GPR) welk gedeelte door onze leden is geleden, wordt gedelgd, is tot op heden geen reactie ontvangen.
2. Onder deze omstandigheden, mede ter bewaring van rechten en ter stuiting van verjaring, houdt deze brief namens de leden van de VPN een aansprakelijkheidsstelling in, welke **primair** is gericht aan de drie hierboven afgekorte civielrechtelijke, casu quo publiekrechtelijke entiteiten (te weten SPN, KNB en BMN).
Het betreft de door onze leden geleden schade ten gevolge van de toepassing van de GPR gedurende zes jaren. Aan SPN wordt in dit verband verweten dat tegenover het onverkort toekennen van pensioen- en uitkeringsrechten ten laste van SPN, te lage niet-dekkende premies daartoe aan deelnemers en/of werkgevers door SPN in rekening zijn gebracht, door welk handelen en/of niet-handelen schade is berokkend aan met name gepensioneerden en gewezen deelnemers. Berekeningen over de totale schade

gedurende alle jaren dat de GPR is toegepast, komen ruim over een bedrag van € 100 miljoen (exclusief gemiste rendementen) uit.

3. Met verwijzing naar het onder 2. gestelde houdt deze brief tevens een **secundaire aansprakelijkheidsstelling** in, welke is gericht tot die (oud-)bestuurders van SPN en van haar rechtsvoorgangsters SNPF en SBMN, die hun taak als fondsbestuurder niet behoorlijk hebben vervuld door mede te werken aan - dan wel zich niet te hebben verzet tegen - de (verdere) toepassing en uitvoering van de GPR nadat zij bekend waren, dan wel geacht werden bekend te zijn, met het feit dat de toepassing van de GPR tot (steeds grotere) tekorten voor het Fonds leidde.
4. Met verwijzing naar het onder 2. en 3. gestelde houdt deze brief tevens een **tertiaire aansprakelijkheidsstelling** in, welke is gericht tot die (oud-)bestuurders van KNB en BMN, die hun bestuurstaak niet behoorlijk hebben vervuld door mede te werken aan - dan wel zich niet te hebben verzet tegen - de (verdere) toepassing van de GPR nadat zij bekend waren, dan wel geacht werden bekend te zijn met het feit dat de toepassing van de GPR tot (steeds grotere) tekorten voor het Fonds leidde.
5. Eerst nadat VPN door middel van openbaarmakingsverzoeken, en mogelijk door het houden van een voorlopig getuigenverhoor en/of van een voorlopig bericht of verhoor van deskundigen, over genoegzame bewijsmiddelen zal kunnen beschikken, waardoor die (oud-)bestuursleden die het persoonlijk betreft kunnen worden geïdentificeerd, zullen de betrokkenen een persoonlijke aansprakelijkheidsstelling tegemoet kunnen zien.
6. Nogmaals wordt hierbij uitdrukkelijk gewezen op het feit dat de toepassing van de GPR met name nadelig is geweest voor gepensioneerden en gewezen deelnemers¹.
7. Met verwijzing naar het sub 5 gestelde geldt een en ander overeenkomstig voor de uiteindelijke omvang van de te claimen schade, waartoe bepaald niet wordt uitgesloten dat een deskundige zich over hoogte daarvan zal moeten uitlaten, mogelijk middels een zgn. schadestaat procedure.
8. Het dezerzijds eerder gedane verzoek tot overleg – zie randnummer 2 – blijft overigens onverminderd van kracht.
9. Mogelijk ten overvloede wordt U hierbij nog gewezen op de doorgaans in WA-polissen opgenomen clause, dat door of namens verzekerde (tijdig) melding dient te worden gedaan van een ontvangen aansprakelijkheidsstelling aan de (tussenpersoon van de) betreffende WA-schade-assuradeur, zulks op straffe van verval van dekking.
10. Gaarne wordt dezerzijds een ontvangstbevestiging van deze brief tegemoet gezien.

Namens het bestuur van de VPN

met vriendelijke groet,

L.C. Kok , voorzitter

N.P.C. van Wijk, secretaris

¹ Zie bijv. ECLI:NL:GHAMS:2020:2929 r.o. 3.11 en ECLI:HR:PHR:2022:616 punt 4.28p

Van Doorne N.V.

Jachthavenweg 121
1081 KM Amsterdam
Postbus 75265
1070 AG Amsterdam
KvK Amsterdam 34199342

VERTROUWELIJK

Per e-mail: ppoverwilt@gmail.com
platform@pensioengerechtigdenotariaat.nl

Sjibren Kuiper
Advocaat
kuiper@vandoorne.com
t 020 678 96 27

PER POST

Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat
T.a.v. de heren Van Wijk en Ruijgh
Van Hogenhoucklaan 60A
2596 TE 's-Gravenhage

Datum 6 juli 2023
Onze ref. 150913307
Inzake Reactie op uw brief van 23 maart 2023

Geachte heren Van Wijk en Ruijgh,

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie ('KNB') heeft u bij brief van 6 december 2022, mede namens de Bond van Medewerkers in het Notariaat ('BMN'), erop gewezen dat KNB en BMN niet gaan over de premiestelling, er geen grond is om aan te nemen dat een ontoereikende premie zou zijn vastgesteld in de periode die de Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat ('VPN') ter discussie stelt, de toezichthouder DNB bekend is met de premiestelling en de door VPN gestelde schade er niet is en dan ook wordt betwist.

Ik heb besproken met cliënte KNB, en met BMN, of uw bericht van 23 maart 2023 een nieuw licht op de zaak werpt. Dat is niet het geval. De stelling van VPN dat er weliswaar gebruik is gemaakt van een wettelijke bevoegdheid maar dat dit niet aan aansprakelijkheid in de weg staat, is niet onderbouwd en daarmee onvoldoende. Verder lees ik een herhaling van eerdere stellingnames van VPN, hetgeen geen nieuwe inzichten geeft.

In uw brief wijst u ook op de voortgang van het wetgevingsproces met betrekking tot de Wet toekomst pensioenen. Inmiddels staat vast dat deze wet per 1 juli 2023 in werking is getreden. Cliënte zal VPN vanzelfsprekend in staat stellen invulling te geven aan de haar onder die wet toekomstende bevoegdheden, zoals een hoorrecht inzake het transitieplan. Contact daarover zal vooralsnog via cliënte verlopen, nu dat een separate kwestie betreft.

Tegen deze achtergrond zie ik niet in wat het door VPN gevraagde overleg kan bijdragen aan deze kwestie. KNB en BMN handhaven het standpunt dat zij niet – en ook hun (ex-)bestuurders niet – aansprakelijk zijn voor enige schade in verband met de door VPN gemaakte verwijten. KNB, BMN en ook hun (ex-)bestuurders erkennen geen aansprakelijkheid. Graag ga ik ervan uit dat dit standpunt helder is voor VPN.

Mocht u nader willen afstemmen, dan kunt u daarover contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Sijbren Kuiper', written over a horizontal line.

Van Doorne N.V
Sijbren Kuiper

Van: "J.J.M. ten Berge" <jjmtenberge@kpnplanet.nl>

Datum: 19 februari 2023 om 16:58:54 CET

Aan: Nienke.Bijlholt@pfnotariaat.nl

Kopie: a.ploumen@knb.nl, nivek-assistance@planet.nl

Onderwerp: VPN/SNP

Bilthoven, 18 februari 2023.

Beste Nienke,

Je bericht van 16 februari 2023 heb ik in goede orde ontvangen. Van de inhoud heb ik kennisgenomen.

Mij lijkt dat het bestuur van de SPN onterecht meent dat de aansprakelijkstelling een gesprek in de weg staat. Het bestuur van de VPN ziet geen verband tussen enerzijds een bijeenkomst tot voorlichting en gedachtevorming en anderzijds een eventueel bestaand zakelijk verschil van inzicht over de consequenties van het tekort ten gevolge van de toepassing van de gedempte premiereregeling.

De taak van de VPN is het behartigen van de belangen van alle gepensioneerden. Het bestuur van de VPN is van oordeel dat de langdurige toepassing van de gedempte premiereregeling schade heeft toegebracht aan die belangen. Daarom mogen de leden van de VPN verwachten dat ons bestuur daarop actie onderneemt. Niets doen zou een vorm van verwaarlozing door het bestuur van zijn taak zijn.

Het bestuur is begonnen met het berekenen van de vermogensschade en met het formuleren van een analyse van de gevolgen van de gedempte premiereregeling.

Die stukken zijn informeel verspreid; voor zover ik weet kwamen die ook bij Tanja Stanoevska terecht.

De volgende stap was het verzoek van 14 september 2022 aan de SPN en aan de beide sociale partners om een afspraak voor een gesprek daarover. Omdat de eerdere contacten met de SPN uiterst traag verliepen, en ook de contacten met de KNB/Pensioenkamer moeizaam bleken en die met de BMN zelfs geheel werden afgehouden, werd aan dat verzoek een termijn gesteld. Na ommekomst van die termijn bleek noch de SPN, noch de beide sociale partners gereageerd te hebben. Daarop werd besloten om de aansprakelijkstelling schriftelijk te laten uitgaan.

Belangrijkste aspect van die schriftelijke aansprakelijkstelling was de stuiting van de verjaring van de door de VPN gepretendeerde claim. Een aansprakelijkstelling leidt niet noodzakelijk tot een verhaalsactie. Begrijpelijk is dat tegen die claim verweer gevoerd wordt. Maar een normale gang van zaken zou zijn een gesprek hierover. Leidt het gesprek tot een compensatie voor de vermogensschade, of een andere overeenstemming, dan is de aansprakelijkheid van de baan. Ontstaat geen overeenstemming, dan is het aan de VPN om te besluiten al dan niet tot een verhaalsactie over te gaan. Exemplarisch voor de door het bestuur van de VPN ervaren voortdurende traagheid in het handelen van de SPN is de toezegging van Diede Panneman op 6 december 2022 om kritiek te formuleren op de berekeningen van de VPN, mits de advocaat van de SPN dat toestond. Wij ontvingen een brief van Mr. R.F. van der Ham van 1 februari 2023, waarin hij in het slot aangeeft dat tegen overleg tussen de SPN en de VPN geen bezwaar bestaat. Die brief is

ongetwijfeld verzonden met instemming van het bestuur van de SPN. Tot nu toe ontvingen wij geen kritiek van Diede Panneman, die wel noodzakelijk is als onderdeel van dat gesprek. Tot een dergelijk gesprek, het moge uit het vorenstaande duidelijk zijn, is het bestuur van de VPN vanaf de oprichting nog steeds bereid.

Omdat het verzoek van de VPN van 14 september 2022 ook gericht was aan de beide sociale partners, en ook zij daarop niet reageerden, zend ik een kopie van dit schrijven aan de voorzitters van de KNB en de BMN.

Met vriendelijke groet,
Jord Ruijgh.

cc: mevrouw Mr. A.M.J.M. Ploumen, voorzitter KNB,
mevrouw W. van Buren, voorzitter BMN.

Van Doorne N.V. is gevestigd te Amsterdam en ingeschreven in het handelsregister onder nummer 34199342. Van Doorne N.V. is de enige opdrachtnemer van alle werkzaamheden. Op deze werkzaamheden en alle rechtsverhoudingen met derden zijn van toepassing de Algemene Voorwaarden van Van Doorne N.V. en haar dochtermaatschappijen, waarin een beperking van aansprakelijkheid is opgenomen. Deze Voorwaarden, die zijn gedeponeerd ter griffie van de rechtbank te Amsterdam, kunnen worden geraadpleegd op www.vandoorne.com en worden op verzoek toegezonden.

Van Doorne N.V. has its registered offices in Amsterdam and is registered with the Commercial Register under number 34199342. Van Doorne N.V. is the exclusive contracting party in respect of all commissioned work. This work and all legal relations with third parties shall be governed by the General Terms of Van Doorne N.V. and its subsidiaries which include a limitation of liability. These Terms, which have been filed with the District Court at Amsterdam, may be consulted at www.vandoorne.com and will be forwarded upon request.

Van: Eeckhout, Marloes van den <Eeckhout@vandoorne.com>

Verzonden: maandag 20 maart 2023 15:40

Aan: Vereniging Pensioengerechtigden Notariaat <platform@gepensioneerdennotariaat.nl>

CC: jmtenberge@kpnplanet.nl <jmtenberge@kpnplanet.nl>; Kulper, Sijbren <Kulper@vandoorne.com>

Onderwerp: RE: VPN/SNP [VDNV-ALGEMEEN.FID428124]

Geachte heer Ruijgh,

Cliënte, de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie (KNB), heeft mij verzocht contact met u op te nemen naar aanleiding van uw onderstaande e-mail d.d. 19 februari 2023.

Aan het slot van uw e-mail geeft u aan dat sociale partners niet reageerden op het verzoek van VPN van 14 september 2022.

Dat is niet juist. Ik voeg de reactie van KNB en BMN van 6 december 2022 volledigheidshalve **bijgaand** toe, waarnaar ik korthedshalve verwijst.

Op deze brief is nimmer gereageerd door VPN. KNB en BMN zijn er daardoor vanuit gegaan dat VPN de aansprakelijkheidsstelling heeft laten vallen.

Hoogachtend,

Marloes van den Eeckhout
Advocaat

Van Doorne N.V.

Jachthavenweg 121

1081 KM Amsterdam

Postbus 75265

1070 AG Amsterdam

t: +31206789340

m: +31611319048

Eeckhout@vandoorne.com

www.vandoorne.com

Op de hoogte blijven van de laatste juridische ontwikkelingen?

Meld u [hier](#) aan voor onze nieuwsbrieven en [hier](#) voor onze events.

De VPN behartigt de collectieve belangen van **allen** die een pensioen ontvangen van de Stichting Pensioenfonds Notariaat.

Den Haag, 23 maart 2023

Van Doorne N.V.

t.a.v. Mevrouw Mr M. van den Eeckhout, advocaat

Postbus 75265

1070 AG AMSTERDAM

uitsluitend per email aan: Eeckhout@vandoorne.com

Geachte mevrouw,

Inzake: Overleg over schade t.g.v. toepassing van gedempte premiereregeling (GPR)

1. Met verwijzing naar uw mail van 20 maart jl. wordt u hierbij geattendeerd op het feit dat het verzoek van de VPN aan de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de Bond van Medewerkers in het Notariaat (BMN) - de beide laatste entiteiten samen aan te duiden als: de sociale partners – betreft een te houden overleg tussen (een delegatie van) de VPN en (delegaties van) de KNB en de Bond van Medewerkers in het Notariaat (BMN). Korthedshalve moge ik verwijzen naar het onderwerp en naar de randnummers 7 en 8 van de brief van VPN van 14 september 2022. Op het verzoek tot overleg is – anders dan u stelt - tot op heden niet gereageerd. Ondanks de afwijzing van elke aansprakelijkheid zijdens de sociale partners bestaat bij het VPN-bestuur echter onverminderd de wens tot het voeren van overleg als bedoeld.
2. De sociale partners hebben door de wijze van gebruikmaking van de GPR, waarbij de belangen van de gepensioneerden en slapers grovelijk zijn veronachtzaamd, aanzienlijke schade toegebracht aan het (pensioen)vermogen) van de Stichting Pensioenfonds Notariaat (SPN) en aan de - bij dat fonds als geregistreerden - gepensioneerden en slapers. Met de gerede belangen van deze laatsten hadden de sociale partners zonder meer behoren rekening te houden.
3. Het door U(w cliënten) gevoerde verweer dat bij de onderhavige gebruikmaking van een wettelijke bevoegdheid geen sprake kan zijn van enige aansprakelijkheid jegens bedoelde gepensioneerden en slapers is rehtens onjuist. De aansprakelijkheidsstelling is en blijft gehandhaafd. Dat – naar uw zeggen – uw cliënten hebben aangenomen dat de VPN de aansprakelijkheidsstelling zou hebben laten vallen, omdat de VPN (nog) niet heeft gereageerd op de brief van de KNB van 6 december 2022, berust op een onjuiste gevolgtrekking.
4. Het verzoek voor overleg met vertegenwoordigers van de sociale partners blijft dan ook gehandhaafd en is – mede gelet op de voortgang van het wetgevingsproces m.b.t. de Wet toekomst pensioenen – (nog) actueler dan eerder in het najaar 2022. Het bestuur van VPN verwacht dat u het - hier herhaalde - verzoek aan uw cliënten zal overbrengen.
5. Gaarne wordt een ontvangstbevestiging van deze brief tegemoet gezien en vervolgens een uitnodiging voor maken van een afspraak binnen drie weken voor het door VPN verlangde overleg.

Met vriendelijke groet,

J. Ruijgh, interim voorzitter

N.P.C. van Wijk, secretaris

PRODUCTIE **HE**

Secr: Van Hogenhoucklaan 60A, 2596 TE Den Haag, email: platform@gepensioneerdennotariaat.nl